

ATATÜRK ORGANİZE HABER DERGİSİ "10 YAŞINDA"

Atatürkorganize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

NİSAN
2016

SAYI 126

Ar-Ge'de KOBİ'ler de söz sahibi

ATAER
GENEL
KURULU
YAPILDI

PIYASADA
CANLANMA
BELİRTİLERİ
TARTIŞILIYOR

UĞURTAŞ:
YENİ
HEDEFLERLE
2023'E

TÜRKAY®

plastik

Zincir alt yatakları ve gergileri, profiller

Makina Parçaları

Teknik Mühendislik Plastikleri

Merkez

2828 Sk. No: 20
1.Sanayi Sitesi KONAK 35110 İZMİR

Fabrika

Kazım Karabekir Mah. Bekir Saydam Cad.
No: 67 Pancar TORBALI 35865 İZMİR

0 532 111 11-87

www.turkay.com • satis@turkay.com

1968

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

pasaport

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Yeni hedeflerle 2023'e

**Hilmi
UĞURTAŞ**

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Ekonomik gidişat, finansal görünüm, piyasa şartları, faizler, enflasyon oranları derken iş hayatımızda bize yön gösterecek tüm göstergelerde yaşanan hızlı değişim bizi koyu bir sisin içinde tutuyor. Bazı rakamlara, bazı yorumlara bakıyorsunuz; umut, iyi niyet ve moral doluyorsunuz. Bazı rakam ve yorumlara baktığınızda ise motivasyon ve iş yapma isteğinizi kaybediyorsunuz. Oysa eğer sürekli bir iş sahibi iseniz, hele hele üreten ve insanlara iş sağlayan bir konumdaysanız, kısa-orta ve uzun vadeli geleceği yorumlamak, tahminler oluşturmak ve kararlar vermek zorundasınız. Sanırım Türkiye'deki sanayicilerin önündeki en büyük zorluk bu. Çevreme bakıyorum; kimse çalışmaktan, yorulmaktan, koşturmaktan dertli değil. Herkesin tek derdi bu gayretlerinin karşılığını alamamak, huzurlu ve

istikrarlı bir iş ikliminin hakim olmaması ve yarınlarnı görememeleri.

Rakamlardan söz ederken, TEPAV tarafından yayınlanan bir rapor çok dikkat çekiciydi. 1,300 TL'ye çıkan asgari ücret sonrasında Ocak ayına ilişkin hazırladıkları istihdam izleme bülteninde ücret artışının etkilerini ortaya koymuşlar. Dikkat çekici rakamlar da var. Tüm sektörlerde işini kaybeden çalışan sayısının 379 bin kişi olduğu, bunlardan 76 bininin kadın çalışan olduğunu görülmekte. İstihdamdaki gerileme; İstanbul'da 63 bin, Ankara'da 45 bin, İzmir'de ise 15 bin olmuş. Çalışan sayısındaki bu azalmanın yüzde 78'i KOBİ'lerde gerçekleşmiş. KOBİ'lere kayıtlı istihdam Ocak ayında 294 bin azalmış. KOBİ niteliği taşıyan işyeri sayısı ise 30 bin azalmış. 1 ayda işsizlik ödeneği bekleyen kişi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 38 artmış. Tüm illerde işyeri sayıları azalmaya başlamış. İstanbul, Ankara ve Antalya işyeri azalması da önde giden şehirler olmuş. İstihdamdaki bu gerilemeye sektörler bazında bakıldığında ise bir önceki aya göre 88 sektörden 67'sinde bu gerileme yaşandığını görüyoruz. İnşaat sektöründe bile istihdam 25 bin azalmış. Piyasalarda yaşanan nakit sıkışıklığı, karşılıksız çek ve protestolu senet sayısı artışı, iflas erteleme eğilimindeki artış, sorunlu krediler reel sektör içindeki KOBİ'lerin durumunu ortaya koymaktadır. Kısaca, üretim ve istihdamın temel yapı taşları olan KOBİ'lerimiz zor durumdadır. KOBİ'lerimiz ekonomik refah tablosunda aşağılarda kalmıştır.

Ulusal bir gazetemizin borsa yazarı tarafından 164 sanayi şirketi üzerinde yapılan diğer bir araştırmada ise, bu şirketlerin 2015 yılını iyi kapattıkları ortaya çıkmıştır. Bu şirketlerin öz sermayeleri bir önceki yıla göre yüzde 15 artmış. Toplam varlıkları da yüzde 18 artış göstermiş. Satış gelirleri toplam varlıkların altında da kalsa, yüzde 7 artmış. Faaliyet karları bir önceki yıla göre yüzde 32 artarken, net dönem karları yüzde 16 artmış. Özetle borsa şirketlerimiz ekonomik durgunluğa ve küresel piyasalardaki hızlı ve yoğun değişimlere rağmen 2015 yılını iyi geçirmişler. Kısaca bu sanayi şirketlerimiz ekonomik refah tablosunun üst sıralarında yer almıştır.

Ancak bu rakamlarda en çok dikkat çeken

unsur işletmelerimizin borç yapılanmaları olmuştur. İster küçük, ister orta, ister büyük işletmeler olsun; Türkiye'nin kısa vadeli dış borcu içinde özel sektörün payı hala yüzde 84'lerdedir. Yaşanan kur dalgalanmalarına rağmen bu borcun yüzde 51'e yakını ABD Doları, yüzde 31'e yakını Euro'dur.

Büyük sanayi kuruluşlarımızın dahi 2015 yılı satış gelirlerinin yüzde 60'ına yakın oranda borçları vardır. Şirketler öz kaynaklarından fazla kredi ile iş yapmışlardır. Ekonomik refah pozisyonu olarak ekonomi liginde yukarıda olanlar ile aşağıda olanların borçlanma yapılanmalarında fazla fark olmasa da, ölçek ekonomisinin getirdiği kazanımlar ve kaynak bulma olanakları açısından bakıldığında KOBİ'lerimizin çok zor günler yaşadığı ortadadır.

Türkiye'nin genel ekonomik verilerine bakıldığında ise elbette bize umut veren rakamlarda vardır. Büyümenin global ekonomi içindeki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortalamasına nispeten yüzde 4'lere ulaşması, cari açığın gerilemesi, faizlerin geriye çekilmesine yönelik atılan adımlar, kamu borçlarında sürdürülebilir, kamuya risk yaratmayan gidişat içindeki bütçe dengesi, ithalattaki düşüş, kurun -özellikle doların- kontrol edilebilen bir seyir izlemesi, kaynağı bilinmese de ülkemize gelen sıcak para olumlu değerlendirilebilir. Bu arada, Hükümetin gelir vergisi mevzuatı, OSB mevzuatı, Ar-Ge destekleri, Turizm destekleri, yatırım ve iş ortamının iyileştirilmesi gibi alanlardaki çalışmaları piyasalara moral vermektedir.

Ancak, ülkemizin çıkışının üretim ve istihdam yaratan bir ekonomik modele geçişinde olduğuna inanan iş dünyası, istihdam yaratma ayağında yetersiz kalan büyüme ile küçülen cari açığa rağmen bir türlü artmayan yatırımları sorgulamaktadır. Ülkemizin; düşük katma değerli, emek yoğun teknolojilerle üreten, ucuz bir itha-

lata pazarı ve finansal spekülasyon arenası olmasını engellemenin tek yolu, temel alanlarda yapılacak yapısal değişimler ile ulusal üretim ve istihdam stratejimizi oturtmak ve istikrarla devam ettirmektir.

Bu yolu oluşturacak yapı taşları ise ülkemizin önüne konacak hedeflerdir. Bu hedeflerin yapılandırılmasının önündeki en ciddi engel, 2010 yılında Cumhuriyetimizin 100. yılı olacak olan 2023 için konulan hedeflerde yaşanan ciddi sapmalardır. Ekonomik bakışın önünü açacak, büyümeye ivme kazandıracak yeni bir kalkınma modelinin ana hatları revize edilecek 2023 hedefleri ile çizilebilir. Görülmektedir ki, ekonomik yapı, beklenti ve tahminlerin çok ötesinde değişim gösterebilmektedir. 2016 yılı başlar-ken FED'in en az üç kez faiz artışına gideceğini düşünürken bugün bu beklentimiz en fazla ikiye geriledi. 2016 yılında Euro'nun kendini tutacağını ve AB piyasalarının toparlanacağını düşünürken, bugün AB Merkez Bankası piyasalara para pompalamaya devam ediyor. Çin bundan kötü büyüme geçiremez derken, 2016'nın ilk aylarında alınan sinyaller cesaret verici değil.

Kim en güçlü partnerimiz haline gelen Rusya ile bu krizin yaşanacağını, kim Suriye krizinin ülkemize terör taşıyacağını, kim cari açığın düşen ihracatla birlikte azalacağını fiyatlandırabilirdi? Sonuçta yaşananlar olmuştur, ancak Türk ekonomisi, Türk sanayicisi hedefsiz ve umutsuz bırakılmamalıdır. 2023 hedefleri gerçekçi yorumlamalarla ülkemizin önüne konmalıdır. Bu hedefler hazırlanırken de siyasi iktidarın sorunları çözme iradesini ve kararlılığını yansıtması çok önemlidir. Bu hedefler ve Türkiye'nin 2023 vizyonu tekrar yazılırken iş dünyasının tüm aktörlerini bu işe katmanın değeri ve önemi de göz ardı edilmemelidir. Toplumun tüm katmanlarının ürünü olacak bir çalışmanın başarı oranı o denli yüksek olacaktır.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Hüseyin DOĞAN
YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabirler
Meryem Fulya YAZICIOĞLU
Bestenigar BAZIKI
YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00
E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdıbi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

22 Ar-Ge'de mikro KOBİ'nin kabahati ne?

- 8 Piyasada canlanma var mı?
- 10 Enflasyonda düşüş devam ediyor
- 11 Cari açık eriyor
- 12 Özel sektörün borcu 200 milyar dolar sınırında
- 13 3 sektöre yeni düzenleme geliyor
- 14 Merkez'den ilk mesaj finansal istikrar
- 16 IMF'den yeni uyarı
- 18 Büyüme, cari açık ve Merkez Bankası'na yeni başkan nasıl yorumlandı?
- 22 Ar-Ge'de mikro KOBİ'nin kabahati ne?
- 24 İAOSB'deki şirketlerin Ar-Ge Merkezi başarıları
- 50 ATAER'in Genel Kurulu yapıldı
- 51 Her platformda İAOSB'yi örnek göstereceğiz
- 52 KDV'ye ilişkin herşey masaya yatırıldı
- 54 Yenilik, yaratıcılıkla gelir
- 56 İzmir'de şekerlemeciler

- 58 Ölümün girmesinin yasaklandığı yer: Asklepion
- 61 Hedefimiz Ankara
- 62 E-posta ile bulaşan fidye yazılımlarına dikkat
- 64 Diyabet okulunda sağlık dersi
- 66 İAOSB Tiyatro Kulübü "Yalan Söyleyemiyorum"u gururla sundu
- 70 Avrupa'dan Türkiye'ye yürüyüş yolları

64 Diyabet okulunda sağlık dersi

51 Her platformda İAOSB'yi örnek göstereceğiz

50 ATAER'in Genel Kurulu yapıldı

66 İAOSB Tiyatro Kulübü yeni oyunlarını gururla sundu

56 İzmir Sanayi Tarihinden İzmir'de şekerlemeciler

Piyasada canlanma var mı?

Üretimde ve
perakende
satışlarda geçen
yıla oranla
hareketlilik dikkat
çekiyor. Ocak'tan
Şubat'a sanayi
üretiminde ve
perakende
satışlarda
artış var ama...

2015 yılı Şubat ayına göre 2016 Şubat ayında sanayi üretiminde yüzde 8,4 oranında, perakende satışlarda yüzde 7,9 oranında artış var ama, bu artış oranları sanayinin ve perakende satışların gerçek durumunu yansıtmıyor. Bu artışlar iki yılın Şubat ayları arasındaki artış oranı. 2015 Şubat ayında üretim ve satışlar çok düşük olduğundan artış oranları büyük. Gerçekte Şubat ayı sanayi üretimi ve perakende satışları, 2015 yılı ortalama sanayi üretim ve ortalama perakende satış büyüklüklerinin gerisinde.

Türkiye İstatistik Kurumu her ay sanayi üretimdeki değişimi gösteren bir endeks (gösterge) yayınlıyor. 2010 yılı sanayi üretimi 100 kabul edilerek her ay sanayi üretimdeki değişim ve sanayi üretimin yıllık büyüklüğü belirleniyor. 2010 yılında 100 olan sanayi üretimi ortalaması 2015 yılında 124,5 oldu. Demek ki, 15 yıldır her yıl ortalama (birikimli hesapla değil de, yaklaşık olarak) yüzde 1,5 dolayında bir sanayi üretimi gerçekleşiyor.

2016 yılı sanayi üretim endeksleri Ocak ayında 110,6, Şubat ayında 120,0 olarak belirlendi. Demek ki, ilk 2 ayda sanayi üretimi 2015 yılı aylık ortalaması olan 124,5'in altında kalmış durumda. Ancak, 2015 yılının ilk 2 ayında sanayi üretim endeksleri çok gerilemişti. Özellikle Şubat ayında 110,6'ya düşmüştü. Bu yıl Şubat ayında endeks (2015 ortalamasının altında kalmasına rağmen) 120,0 olarak belirlenince, "Şubat ayında sanayi üretiminde yıllık yüzde 8,4 artış" olduğu şeklinde yanıltıcı bir tablo ortaya çıktı. Türkiye İstatistik Kurumu; önce sanayi üretimini miktar olarak belirleyerek olduğu gibi herhangi bir arındırma işlemi yapmadan açıklıyor. Sanayinin esas durumunu gösteren endeks budur. Daha sonra "Takvim etkisinden" arındırıyor. Çalışma gün ve saatine göre bir hesaplama yapıyor. En son olarak da "Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırıyor".

Ekonomist Güngör Uras, "3 farklı gösterge"ye dikkat çekerek şu yorumu yaptı:

■ Esas olan arındırılmamış endeks sayılarıdır. Bu sayıları değerlendirirken de baz etkisine, (önceki yılın ve ayın endeksindeki olağan dışı değişimlere) dikkat etmek gerekir.

■ Baz etkisi (2015 yılı Şubat ayı endek-

sindeki olağan dışı gelişme) nedeniyle arındırılmamış endekse göre sanayi üretiminde yıllık artış yüzde 8,4, Şubat ayında aylık artış yüzde 3,0 oldu.

■ Ne var ki, Şubat ayı endeks rakamı olan 120,0, 2015 yılı ortalama sanayi üretim endeksi 124,5'in altında. Açık anlatımla, sanayi üretimi genel olarak iyi durumda değil.

■ Takvim etkisinden arındırılmış endeks rakamlarına göre yıllık artış oranı yüzde 5,8 ama aylık artış yok.

■ Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde Şubat ayları arasındaki değişime göre hesaplanan yıllık artış yüzde 5,3. Aylık sanayi üretimindeki artış ise yüzde 0,5 oranında.

Ekonomist Güngör Uras, "Perakende hareketli" haberlerini ise şöyle yorumladı: Türkiye İstatistik Kurumu, Perakende Satış Hacim Endeksi'ni de yayınladı. Bu endeks iç talebi, perakende kesimde satışların nasıl gittiğini gösterir. Sabit fiyatlarla KDV dahil perakende satışların ortalama büyüklüğü 2010 yılında 100 iken, 2015 yılında 128,6 oldu. 15 yılda yıllık ortalama satış hacim artışı (birikimli hesap ile değil de kaba bir hesap ile) yüzde 1,6 dolayında.

2016 yılının Ocak ayında endeks 110,4, Şubat ayında 115,2 oldu. Satışlar 2015 yılı ortalama satış hacim endeksi olan 128,6'nın altında ama, Ocak'tan Şubat'a satışlarda yüzde 4,3 oranında artış var. 2015 yılı Şubat ayında satışlarda önemli gerileme vardı. Baz etkisi ile yıllık perakende satış artışı yüksek görünüyor. Genel olarak Ocak'tan Şubat'a aylık artış oranının yüzde 4,5 olması olumlu bir gelişmedir. Piyasada canlanmanın başladığını işaret eder."

Bu yılın Şubat ayı itibarıyla toplam nakit krediler bir önceki aya göre 18 milyar lira arttı. Bankalar ve faktoring şirketlerinin kredileri artarken, finansman şirketleri ve finansal kiralama şirketleri kredilerinde önemli bir değişiklik olmadı.

Cari açık Şubat'ta 30,5 milyar dolara geriledi. 2011'de 74,4 milyar dolardı. Açığa karşı tedbir almak için ekonomide frene basıldı. İç talep daraldı, ithalat azaldı. Ve sonuçta cari açık bu seviyelere indi.

Şubat ayında cari açık 1 milyar 785 milyon dolar olarak gerçekleşti. 12 aylık cari açık 30,5 milyar dolara geriledi. İthalat gibi olağan döviz giderlerimiz ile ihracat gelirleri ve turizm gelirleri gibi olağan döviz gelirlerimiz arasındaki 12 aylık açık 2011 yılında 74,4 milyar dolara ulaşmıştı. Bu kadar açığı sürdüremeyeceğimiz görülünce, ekonomiyi yönetenler frene bastı. İç talep daraldı, ithalat harcamaları azaldı. Ne var ki, iç talebin daralmasına ihracattaki olumsuz gelişme de eklenince büyüme yavaşladı.

Açık anlatımıyla cari açıktaki gerileme, ihracatta artışa, ithal edilen malların içeride üretilmeye başlamasına dayalı bir gerileme değil. Ekonominin yavaşlamasından kaynaklanan bir gerileme.

Açık küçülüyor ama açığı kapatmak için normal kanallardan yeterince döviz girmiyor. Şubat ayında normal kanallardan:

- Doğrudan yatırım olarak 140 milyon dolar net döviz girişi oldu.
- Portföy yatırımı için gelen döviz, net 1 milyar 86 milyon dolar.
- Kredi olarak giren dövizden daha çok döviz çıkışı gerçekleşti.
- Kredi kanalında bir aydaki net döviz çıkışı 1 milyar 673 milyon dolara ulaştı.

Sonuç olarak Şubat ayında, toplamda net döviz girişi yok. 447 milyon dolar döviz çıkışı var. Nereden geldiği belli olmayan 2 milyar 878 milyon dolar sayesinde hem açığı kapatabildik, hem de döviz çıkışını karşıladık. Üstelik de rezervlere eklenmek için 646 milyon dolarlık fazla dövizimiz oldu.

Şubat ayının cari açığını olağan kanallardan ülkeye gelen döviz ile değil de nereden geldiği

belli olmayan döviz ile kapatabildik. Geçen yılın ilk 2 ayında normal kanallardan ülkeye gelen döviz 4 milyar 759 milyon dolarken, bu yıl 2 milyar 898 milyon dolara geriledi. Nereden geldiği belli olmayan dövizde de azalma var. Geçen yıl 2 ayda nereden geldiği belli olmayan döviz toplamı 3 milyar 914 milyon dolarken, bu yılın ilk 2 ayında 1 milyar 819 milyon dolara geriledi.

Sanayi ciro endeksi arttı

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam sanayi ciro endeksi, Şubat'ta bir önceki aya göre yüzde 3,8 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Şubat ayına ilişkin sanayi ciro endeksi verilerini açıkladı. Buna göre, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam sanayi ciro endeksi, Şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 3,8 arttı.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, Şubat'ta, Ocak ayına kıyasla madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi yüzde 5,9, imalat sanayi sektörü endeksi de yüzde 3,7 artış kaydetti. Şubat'ta takvim etkisinden arındırılmış toplam sanayi ciro endeksi ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 13,5 artış gösterdi.

Sanayinin alt sektörlerine bakıldığında, Şubat'ta madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,6, imalat sanayi sektörü endeksi de yüzde 13,7 arttı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ana sanayi gruplarında, Şubat'ta bir önceki aya göre en yüksek artış yüzde 7,5 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşti. İmalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde, Şubat'ta Ocak ayına kıyasla en yüksek artış yüzde 22,4 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında görüldü. Bunu, yüzde 20,1 tütün ürünleri imalatı, yüzde 15,1 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı izledi.

Şubat'ta bir önceki aya göre en yüksek azalış, yüzde 10,2 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımında gerçekleşti.

Özel sektörün borcu 200 milyar dolar sınırında

Özel sektörün uzun vadeli borcu 198,4 milyar dolara yükseldi.

Şubat sonu itibarıyla, özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri incelendiğinde, 2015 yıl sonuna göre uzun vadeli kredi borcunun 2,8 milyar ABD Doları artarak 198,4 milyar ABD Doları, kısa vadeli kredi borcunun (ticari krediler hariç) ise 1,0 milyar ABD Doları azalarak 19,8 milyar ABD Doları düzeyinde gerçekleştiği gözlemlendi. Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamaya göre, borçluya göre dağılıma bakıldığında, uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, bir önceki yılsonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmalarının 987 milyon ABD Doları arttığı, tahvil ihracı biçimindeki borçlanmalarının ise 112 milyon ABD Doları azaldığı gözleniyor.

Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 296 milyon ABD Doları azalmış, tahvil stoku ise 3,4 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşti. Söz konusu dönemde, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmalarının 2,2 milyar ABD Doları arttığı, tahvil stokunun ise 5,7 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleştiği anlaşıldı. Kısa vadeli kredi borcuna ilişkin olarak ise, 2015 yılsonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 1,0 milyar ABD Doları azalışla 13,9 milyar ABD Doları finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları ise 519 milyon ABD Doları artışla göstererek 2,5 milyar ABD Doları düzeyinde gerçekleşti.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde, uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, Şubat sonu itibarıyla tahvil hariç toplam kredi borcunun yüzde 90,0'ını oluşturan özel alacaklılara olan borcun bir önceki yıl sonuna göre 2,9 milyar ABD Doları arttı. Kısa vadeli kredi borcuna ilişkin olarak ise, özel alacaklılara olan borcun bir önceki yılsonuna göre 318 milyon ABD Doları azalarak 18,7 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşti.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, 198,4 milyar ABD Doları tutarındaki uzun vadeli kredi borcunun yüzde 59,2'si ABD Doları, yüzde 33,5'i Euro, yüzde 5,2'si Türk Lirası ve yüzde 2,1'i ise diğer döviz cinslerinden oluştu. 19,8 milyar ABD Doları tutarındaki kısa vadeli kredi borcunun da yüzde 52,1'i ABD Doları, yüzde 28,9'u Euro, yüzde 18,6'sı Türk Lirası ve yüzde 0,4'ü ise diğer döviz cinslerinden oluştu. Sektör dağılımı incelendiğinde, Şubat sonu itibarıyla, 198,4 milyar ABD Doları tutarındaki uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 53,1'ini finansal kuruluşların, yüzde 46,9'unu ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturdu. Aynı dönemde, kısa vadeli toplam kredi borcunun ise yüzde 86,8'ini finansal kuruluşların 17,2 milyar ABD Doları tutarındaki borcu teşkil etti. Özel sektörün yurtdışından sağladığı toplam kredi borcu, Şubat sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 70,2 milyar ABD Doları tutarında olduğu belirlendi.

3 sektöre yeni düzenleme geliyor

Maliye Bakanı Naci Ağbal, bankacılık sisteminin vergi kanunları karşısında eşit duruma gelmesi için belirsizliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar yaptıklarını belirterek, iflas ertelemeye yeni düzenleme sinyali verdi.

Maliye Bakanı Naci Ağbal, bankacılık, finans ve reel sektörle ilgili olarak yeni düzenlemeler hazırladıklarını söyledi.

Ağbal, meyve-sebze, et gibi ürünlerin perakende fiyatında KDV indirimi talebi olduğunu belirterek, "Kimse bizden vergi oranlarında indirim beklemesin" diye konuştu.

Maliye Bakanı Ağbal, vergi oranlarıyla ilgili önemli açıklamalar yaptı. Ağbal, "Türkiye Bankalar Birliği'nin bankacılık sistemine ilişkin ifade ettiği bazı belirsiz alanlar vardı. Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, Banka Sigorta Muamele Vergisi gibi. Yaptığımız istişarelerde bu belirsiz alanlarla ilgili açıklığa kavuşturulması gereken konular var. Onları düzenliyoruz" diye konuştu.

Bankaların Kurumlar Vergisi'nin düşürülmesi talebi yok

Bakan Ağbal, "Hiçbir bankacı bana 'Bizim Kurumlar Vergisi'ni düşürün' demedi. Öyle bir talepleri yok. Bankalarımız son derece uyumlu çok güzel çalışmalar yapıyor" ifadelerini kullandı.

Finans sektöründe bankaların, katılım bankalarının, finans kuruluşlarının bulunduğunu anımsatan Ağbal, "Değişik kanunlarda Damga Vergisi olabilir, BSMV olabilir değişik uygulamalar var. Biz istedik ki bütün sektör bu vergi kanunları karşısında aynı duruma gelsin. Farklılıklarını gideriyoruz ki piyasadaki aktörler, oyuncular aynı vergi düzenlemeleri karşısında rekabet yapsınlar" dedi.

Bakan Ağbal, terörizmin finansmanın engellenmesine ilişkin yapılan çalışmalar konusunda şu bilgileri verdi:

"Türkiye, terörizmin finansmanının engellenmesi konusunda yasal düzenlemelere sahip. Terörizmin finansmanının elde edildiği düşünülen kaynaklara Maliye

Bakanlığı olarak herhangi bir bankacılık işlemi yapılırken onu bloke etme, durdurma, işlemi askıya alma şeklinde bir yetki düzenlemesi yapıyoruz. Bu hem uluslararası sözleşmelerde hem de AB direktiflerinde olan bir düzenleme. Bu en son yapacağımız düzenleme ama Türkiye'nin terörizmin finansmanıya mücadele her alanda her bakımdan devam ediyor. Hem MASAK hem emniyet hem yargı birimlerimiz çalışıyor. Her türlü terör örgütünün terörizmi finanse etmek için yaptığı tüm işlemlere karşı yoğun çalışmamız devam ediyor."

İflas ertelemeye bazı düzenlemelerimiz olacak

Maliye Bakanı Ağbal, iflas ertelemeye yeni düzenleme olup olmayacağına ilişkin değerlendirmesinde şunları söyledi: "Şu anda biz özellikle iş yeri açılışlarında gerçekten güzel düzenlemeler yapıyoruz. Çok yakında açıklayacağımız düzenlemelerle Türkiye'yi 55'incilikten çok ön sıralara getireceğiz. Süreleri kısaltıp iş yeri açma maliyetlerini düşüreceğiz. Yani piyasaya girmenin maliyeti ve zaman maliyeti düşecek. Aynı zamanda birtakım müesseseler beklediğimiz gibi kullanılmadı.

Onları da engelleyecek orada da bir disiplin getirecek bazı düzenlemelerimiz olacak. Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız ile beraber çalışıyoruz. İflas ertelemeye Türkiye Bankalar Birliği'nin taleplerine ilişkin çalışmalarımız da devam ediyor. Bankaların endişeleriyle bizim endişelerimiz aynı" diye konuştu.

Naci Ağbal, kredi faizlerinin düşürülmesiyle ilgili olarak, genel anlamda finansman maliyetlerinin aşağı çekilmesi konusunda neler yapabileceklerine ilişkin çalışmalar yaptıklarını aktardı.

Merkez'den ilk mesaj finansal istikrar

Merkez Bankası Başkanlığını Erdem Başçı'dan devralan Murat Çetinkaya paydaşlarla sürekli iletişimde olacaklarını belirterek, "Bütüncül yaklaşımla enflasyonu düşürürken finansal istikrarı da gözeteceğiz" dedi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nda yeni dönem başladı. Başkanlık süresi dolan Erdem Başçı, bayrağı Murat Çetinkaya'ya devretti. Yeni başkan Çetinkaya'nın ilk mesajı da finansal istikrar oldu.

Erdem Başçı'nın 12 yıllık TCMB Başkanlığı döneminde eleştirilen "fiyat istikrarı mı, finansal istikrar mı?" konusunda yeni başkan net mesajlar verdi. Karar alma süreçlerinde paydaşlarla iletişime önem vereceklerini vurgulayan Çetinkaya, "Makroekonomik dengeleri ve para politikasıyla etkileşimlerini de gözetken, bütüncül bir yaklaşımla hareket edeceğiz. Enflasyonun hedefle uyumlu seviyelerde tutulmasını amaçlarken, finansal istikrarı da gözeteceğiz" dedi.

Ortak akıl vurgusu

Ortak aklın önemine vurgu yapan Çetinkaya, "Bankamız, karar alma süreçlerinde farklı düşüncelerin ve politika önerilerinin ortak bir amaç etrafında koordine edilmesi, bundan sonraki dönemin de temel yapı taşlarından biri olacak" diye konuştu.

Fiyat ve finansal istikrar hedefine ulaşmak için ilgili kurumlarla işbirliği konusunda başarılı örnekler sergileyeceklerini belirten Çetinkaya, "Bu politikalar ekonomik istikrarı pekiştirme ve ödünleşimleri azaltma konusunda elimizi güçlendiren ana faktörler olacaktır" mesajını verdi.

Dinamik politika

Murat Çetinkaya, merkez bankalarının varoluş sebebinin ekonomik istikrarı desteklemek olduğunu anımsatırken, bu yolda en etkili aracın 'itibar' olduğunu belirtti. İtibarın en önemli bileşenlerinin ise 'teknik kapasite' ve 'kaliteli iletişim' olduğuna işaret eden Çetinkaya, küresel ve yerel dinamiklerin etkin şekilde analiz edilmesi, politika tercihlerinin aynı yetkinlikte oluşturulması ve tüm bunların paydaşlarla iletişiminin yapılmasının önemli olduğunu kaydetti.

Konuşmasının satır aralarında uygulayacağı para politikası konusunda da detaylar veren Çetinkaya, şunları söyledi:

“Önümüzdeki dönemde şeffaf ve öngörülebilir politikalarla fiyat istikrarının kalıcı olarak sağlanması hedefindeyiz.”

Murat Çetinkaya, bankanın politikalarının anlaşılır olması ve kullandıkları politika araçlarının etkinliğini daha da artırabilmenin öncelikleri arasında yer alacağını söyledi. Çetinkaya, Merkez Bankası'nın hem bugünün şartlarını hem de geleceğe dair beklentileri dikkate alarak politikalarını dinamik bir şekilde belirlemeye devam edeceğini sözlerine ekledi.

Çetinkaya'dan 5 kritik mesaj

- Fiyat istikrarı ve finansal istikrarı sağlamak için kurumlarla işbirliği
- Merkez bankalarının varoluş sebebi ekonomik istikrarı desteklemek
- Ortak akıl ve paydaşlarla kaliteli iletişim
- Anlaşılabilir ve öngörülebilir para politikası
- Günün ve geleceğin şartlarına uygun dinamik politika

Yeni başkan indirimle başladı

Merkez Bankası, faiz koridorunun üst bandını 50 baz puan düşürerek yüzde 10 seviyesine çekti.

Para Politikası Kurulu (PPK), Merkez Bankası'nın yeni başkanı Murat Çetinkaya başkanlığındaki ilk toplantısını yaptı.

Merkez Bankası beklediği gibi faiz koridorunun üst bandını 50 baz puan düşürerek yüzde 10'a çekti. Banka faiz koridorunun alt bandı olan gecelik borçlanma faizini yüzde 7,25, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5 seviyesinde tuttu.

Geç Likidite Penceresi uygulaması çerçevesinde, Bankalararası Para Piyasası'nda saat 16.00-17.00 arası gecelik vadede uygulanan Merkez Bankası borçlanma faiz oranı yüzde 0 düzeyinde sabit tutulurken, borç verme faiz oranı yüzde 12'den yüzde 11,50'ye indirildi.

Ölçülü adım atıldı

Merkez Bankası'ndan yapılan yazılı açıklamada, “Sıkı para politikası duruşunun ve alınan makroihtiyati önlemlerin etkisiyle yıllık kredi büyüme hızları makul düzeylerde seyretmektedir. Dış ticaret hadlerindeki olumlu gelişmeler ve tüketici kredilerinin ılımlı seyri cari dengedeki iyileşmeyi desteklemektedir. Artan jeopolitik risklere karşın Avrupa Birliği ülkelerinin talebindeki artışın ihracat

Başçı döneminde neler oldu?

■ Ekonominin ana göstergesi yıllık büyüme oranlarıdır. Dönemi sona eren TCMB Başkanı işbaşına gelmeden, 2010 yılında ekonomi yüzde 9,2 büyümüştü. Büyüme 2011 yılında yüzde 8,8 olduktan sonra inişe geçti, yüzde 2,1 oldu. 2013 yılında yüzde 4,2, 2014 yılında yüzde 3,0 ve 2015 yılında yüzde 4,0 oldu.

■ Fiyat istikrarı demek TÜFE'nin aşağıya inmesi ve istikrar kazanması demek. Yıllık ortalama tüketici fiyatları artışı 2011 yılında yüzde 6,4 idi. 2012 yılında yüzde 8,9 oldu. Daha sonra yüzde 7,5, yüzde 8,8 ve nihayet 2015 yılında yüzde 7,9 oldu. 2016 Mart ayında 12 ay ortalama fiyat artış oranı yüzde 7,9 oranında.

■ Tahvil faizi, piyasa faizinin ana göstergesi durumunda. Tahvil faizi 2012 yılı sonunda yüzde 6,6 idi. 2013 yılı sonunda yüzde 10,3, 2014 sonunda yüzde 8,02, 2015 yılı sonunda yüzde 10,05 oldu. Nisan ayında yüzde 9,75 dolayındaydı.

■ TCMB Başkanı'nın işe başladığı 2012 yılı nisan ayında dolar 1,77 TL idi. 2013 Aralık ayında yüzde 2,13 TL, 2014 sonunda 2,32 TL, 2015 sonunda 2,95 TL oldu. Şimdilerde 2,83 TL dolayında.

■ Cari açık 2012 yılı sonunda milli gelirin yüzde 6,2'si büyüklüğünde idi. 2013 yılı sonunda yüzde 7,9'u oldu. 2014 sonunda yüzde 5,8'i, 2015 sonunda yüzde 4,5'e geriledi. Şimdilerde milli gelirin yüzde 4,1'i büyüklüğünde.

üzerindeki olumlu etkisi güçlenerek sürmektedir. Açıklanan veriler ile öncü göstergeler iktisadi faaliyetin ılımlı ve istikrarlı büyüme eğilimini

koruduğunu göstermektedir. Kurul, yapısal reformların uygulamaya geçirilmesinin büyüme potansiyelini önemli ölçüde artırabileceğini değerlendirmektedir. Yakın dönemde küresel oynaklıklarda gözlenen düşüş sürmüş ve küresel finansal koşullarda iyileşme yaşanmıştır. Bu gelişmelerin yanı sıra Ağustos ayında yayımlanan yol haritasında belirtilen politika araçlarının etkili bir şekilde kullanılmaya başlanmasının da geniş bir faiz koridoruna duyulan ihtiyacı azalttığı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda Kurul,

sadeleşme yönünde ölçülü bir adım atılmasına karar vermiştir” denildi.

IMF'den yeni uyarı

Finansal istikrara yönelik tehditlerin arttığını belirten IMF, Türkiye'nin daha fazla rezerve ihtiyacı olabileceği konusunda uyarıda bulundu.

Uluslararası Para Fonu (IMF)'den 13 Nisan günü Türkiye'ye bir uyarı daha geldi. IMF Türkiye'nin daha fazla rezerve ihtiyacı olabileceğini belirtti.

Cari işlemler açığının portföy girişleriyle finansal edilmesi ihtiyacının ekonomiyi dış şoklara karşı kırılgan hale getirdiğini belirten IMF, "Türkiye'nin iç talebe dayalı büyümesi ısrarcı şekilde ithalat büyümesine yol açıyor" değerlendirmesinde bulundu.

IMF ayrıca gelişmekte olan piyasaların global ters rüzgarlara karşı dirençlerini artırmaları gerektiğini vurguladı.

Global riskler arttı

Global finansal istikrar için risklerin gelişmekte olan ekonomilerde arttığını ve gelişmekte olan ekonomilerde yüksek seyretmeye devam ettiğini bildirdi.

IMF Global Finansal İstikrar Raporu'nda Ekim 2015'te yapılan IMF güz dönemi toplantılarından bu yana global finansal istikrara yönelik risklerin arttığını vurguladı. IMF, risklerin artmasına neden olarak yüksek ekonomik riskleri ve belirsizliği, düşen emtia fiyatlarını ve Çin ekonomisine yönelik endişeleri gösterdi.

Finansal piyasaların yılın ilk aylarında bu risklere negatif şekilde tepki verdiğine işaret eden IMF, global hisse senedi piyasalarının gerilediğini, oynaklığın keskin şekilde arttığını, gelişmiş ekonomilerde resesyon söylentilerinin yükseldiğini ve banka hisse senedi fiyatlarının yinelenen baskı altına girdiğini hatırlattı. IMF, bu gelişmelerin yüksek ekonomik ve siyasi risklerin etkilerinin dengelenmesi için politikalar ortaya koyma kabiliyetine yönelik endişeleri

yansıttığını da vurguladı.

Piyasalardaki durumun Şubat ayından bu yana ise ciddi şekilde iyileşmiş görüldüğünü ifade eden IMF, bunda ekonomik cepheden gelen bazı pozitif haberlerin, ECB'nin yoğunlaşan politika adımlarının ve FED'in faiz artırmak konusunda daha ihtiyatlı bir duruş sergilemesinin etkili olduğunu belirtti. IMF, Çin'in büyümeyi artırma ve kurlarda istikrarı sağlamak için politika çerçevesinin güçlendirme yönünde çabalarının hızlandırmasının da iyileşmeye katkı verdiğini ifade etti.

"Bu raporun yanıt bulmaya çalıştığı esas soru, geçtiğimiz aylardaki kargaşanın şu anda güvenli şekilde arkamıza kalıp kalmadığı veya bunun daha fazla şey yapılması gerektiğine dair bir uyarı sinyali olup olmadığı" ifadelerini kullanan IMF Para ve Sermaye Piyasaları Departmanı Başkanı Jose Vinals, "Ben, global istikrarın koruması için daha fazla şey yapılmasına ihtiyaç olduğuna inananlardanım" dedi.

IMF raporunun sonuç bölümünde, "Politika yapımcılar kolektif şekilde çalışarak büyümeyi ve finansal istikrarı güçlendirebilirler. Politika yapımcıların para politikasına bel bağlayan politikaların ötesine geçmeleri ve daha dengeli ve inandırıcı, tesirli politika karışımı ortaya koymaları gerekli. Para politikası kritik önemde olmaya devam ediyor, ancak kentteki tek oyun olmaya devam edemez. İyi dizayn edilmiş yapısal reformlar, büyüme dostu ve destekleyici mali politikalar zaruri. Buna ek olarak, esnekliği sağlamlaştıracak daha güçlü finansal politikalar ortaya konmalı. Global seviyede, finansal denetim-düzenleme reform ajandası tamamlanmalı ve uygulanmalı" ifadelerine yer verildi.

OECD: Türkiye’de ekonomik gelişme gerçek sorunları kenara itiyor

OECD Yolsuzlukla Mücadele Grup Başkanı Drago Kos’a göre, Türkiye’de iyi durumda olan ekonomik kalkınmanın görünümü, ülkenin yüzleştiği bazı sorunların kapsamlı olarak açığa çıkmasını engelliyor.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Yolsuzlukla Mücadele Grup Başkanı Drago Kos, Türkiye’de “iyi görünen ekonomik kalkınmanın”, ileride karşılaşılabilecek “gerçek sorunların” açığa çıkmasını engellediği uyarısını yaptı.

Drago Kos, Türkiye’nin “düşük şeffaflık notuna” işaret ederek, yolsuzlukla mücadelenin gündemin ilk sıralarında olması gerektiğini belirtti. Kos, “Buna rağmen, fazlasıyla düşük olan şeffaflık düzeyi, Türkiye için önemli bir sorun” diye de ekledi.

Şeffaflık Derneği’nin Ocak ayında açıkladığı 2015 Yolsuzluk Algı Endeksi verilerine göre, Türkiye 100 üzerinden 42 puan alarak, 66. sıraya düştü ve en çok gerileyen ülkelerden oldu. Ancak OECD Grup Başkanı Kos’a göre, Türkiye’de ekonomik kalkınmanın görünümü, “yavaşlamaya ve eskisi kadar canlı olmamasına rağmen, bir çok ülkeye göre iyi durumda”.

Ancak Kos’un açıklamasına göre, bu görünüm, Türkiye’nin yüzleştiği “bazı sorunların

şeffaflığı”na ilişkin soru işaretleri uyandırıyor.

Sanki her şey yolundaymış görüntüsü

Drago Kos, “Türkiye’de bir çok sorunun yeterince kapsamlı bir şekilde açığa çıkmamasının sebebi, tam da bu kalkınma görünümü” dedi ve ekledi: “Yolsuzluk sorunu, sadece sivil toplum ve kamu için değil, hükümetin kendisi için de, gündemin daha yüksek sıralarında yer almalı. Eğer bu olmazsa, ortada sadece her şeyin yolunda gittiği izlenimini veren iktisadi kalkınma kalır, ki her şey yolunda değil.”

Kos, “Türkiye’de iktisadi kalkınmanın düzeyi yavaşlarsa ve insanlar sorunların farkına varırsa, çok ciddi sorunlar birdenbire ortaya çıkabilir. Hükümet bunların tamamıyla mücadele etmek zorunda kalır” uyarısını da yaptı.

Drago Kos, bu görünüme rağmen Türkiye’nin bir çok ülkeye göre “çok iyi bir örnek” olduğunu, birçok ülkenin Türkiye’nin ekonomik gelişimine yaklaşmak için çabaladığını da sözlerine ekledi.

Türkiye açlık endeksinde 5’in altında

Dünyada yaklaşık her dokuz kişiden biri sağlıklı bir hayat yaşamak için yeterli yiyeceği bulamazken Türkiye, açlık endeksi “düşük” olan ülkeler arasında bulunuyor.

Uluslararası Gıda Politikaları Araştırma Enstitüsü’nün (IFPRI), Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) katkılarıyla hazırladığı, 2015 Küresel Açlık Endeksi verilerine göre, dünyadaki 795 milyon kişinin sağlıklı, aktif bir hayat sürmek için yeterli yiyeceği yok ve bu, yaklaşık her dokuz kişiden biri demek.

Türkiye İstatistik Kurumu’ndan

yapılan açıklamaya göre, bu endeks verilerine göre Türkiye, açlık endeksi 5’in altında, yani “düşük” olan ülkeler kategorisinde bulunuyor. Türkiye önemli tarım ürünlerinde kendine yeterli durumda.

Açıklamada şöyle denildi: “Yurt içi üretimin yurt içi talebi karşılama derecesi (yeterlilik derecesi) 2014-2015 piyasa döneminde tarla ürünlerinde en yüksek yüzde 101,4 ile pamukta (çiğit), sebzelerde yüzde 126,2 ile taze soğanda, meyvelerde ise yüzde 720,6 ile incirde gerçekleşti.”

Büyüme, cari açık ve Merkez Bankası'na yeni başkan nasıl yorumlandı?

Ekonomi yorumcuları, cari açık, döviz ve faizdeki olumsuzluklara karşı üretim ve ihracata dayalı büyüme mecburiyetine dikkat çekti. Merkez Bankalarının 2008 krizindeki uygulamaları tekrarlayabileceğini öngördü.

Cari açık ve büyüme Güngör Uras

Hedef sadece cari açığın küçültülmesi ise, cari açık küçüldü. Küçülüyor. Sevinelim.

- Hedef sadece cari açığın küçültülmesi ise, cari açığın küçülmesinin nedenleri üzerinde durmalıyım. Cari açığın küçülmesinin ekonomideki ve büyümedeki yavaşlamadan kaynaklanmasını önemsemeyelim.

- Ancak hedef sadece cari açığın küçültülmesi olsa bile, küçülen cari açığın normal kanallardan finansmanının giderek zorlaştığını dikkate almamız gerekiyor.

Küçülen cari açığın normal kanallardan ülkeye gelen döviz ile değil de, 'Nereden Geldiği Belli Olmayan' döviz ile kapatıldığını bilmemiz gerekiyor.

Büyümeye mecburuz.

Öncelikle ihracat ve turizm gelirlerimizi artırmak, daha sonra da ülkeye normal kanallardan gelen dövizin özellikle; (1) doğrudan yatırım olarak gelecek dövizin, (2) portföy yatırımı olarak (hisse senedi ve bono satın almak için) gelecek dövizin artırılmasını sağlamak zorundayız.

Bu ise ekonomi politikalarında ve uygulamalarında yeniden yapılanmayı zorunlu kılıyor. Unutmayalım, büyümeye mecburuz. Büyüme üretim artışı ile olur.

Üretim artışına ve ihracata dayalı büyüme, cari açık sorununun ilacıdır.

İç talepte yüksek artış Deniz Gökçe

2014'te çok ılımlı artış (yüzde 1,3) sergileyen özel tüketim siyasal belirsizliklere rağmen 2015 yılında beklenenin bir hayli üzerinde yüzde 4,5

oranında artarak ekonomik büyümeyi sürükleyen talep kalemi oldu. İki seçim arasında büyük düşüş yaşanan tüketici güven endeksinin beklenildiği kadar tüketimi frenlememesine dikkat çekmek istiyoruz.

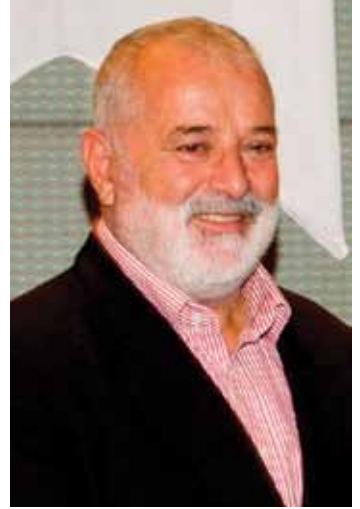
Büyük ölçüde tüketim harcamalarından (personel ve malzeme) oluşan kamu harcamalarında 2014'e kıyasla görülen yüksek artış (yüzde 0,5'e karşılık yüzde 7) iç talebi canlandıran ikinci etken oldu. Yüzde 4'lük GSYH artışının 1,1 puanı kamu harcamalarındaki toplam artıştan kaynaklandı. Seçim yılı için bu çapta bir artışın şaşırtıcı olmadığı söylenebilir.

Bununla birlikte 2015'in son çeyreğinde büyümenin harcama kaynakları itibarıyla önemli değişiklikler gözlemleniyor. Özel tüketim artışı çeyrekten çeyreğe yüzde 0,3 ile sınırlı kalırken, kamu harcama artışı da yüzde 0,2 ile sınırlı. Bu iki kalemin yüzde 0,7'lik GSYH artışına katkısı 0,2 puandan ibaret.

2015 büyümesinin kalite açısından yegane olumlu özelliği yatırımlarda mütevazı da olsa bir canlanmanın gözlemlenmesi. Düşük büyüme yılı olan 2014'te özel yatırımlarda yüzde 0,5 gibi zayıf bir artış sonucu büyüme katkısı 0,1 puanla sınırlı kalırken özel yatırım artışı yüzde 2,7 oldu ve büyüme katkısı 0,5 puana yükseldi.

2015 yılının bütünü itibarıyla yüksek bir büyüme performansı söz konusu olmakla birlikte bu performansın kalitesi sorgulanabilir. Yüzde 4 büyümeyi özel tüketim ve kamu harcamaları sürüklerken, net ihracatın negatif katkısı "dengeli büyüme" stratejisine gölge düşürüyor.

Dikkat çekilmesi gereken diğer özellik ise son çeyrekte büyümenin önceki çeyreklere kıyasla yavaşlamış olması. Bu yavaşlama özel tüketim ve kamu harcamalarındaki belirgin yavaşlama ile net ihracatın negatif katkısının derinleşmesinden kaynaklanırken, yegâne olumlu gelişmenin yatırım-

larda görülen canlanma olduğu görülüyor. Ekonomik büyümede gözlemlenen yavaşlamanın Betam'ın 2016 1. Çeyrek Ekonomik Görünüm araştırma notunda da görüldüğünü hatırlatalım. 2016 yılının 1. çeyreğinde Betam'ın ilk büyüme tahmininin de yüzde 0,5 olduğunun da altını çizelim.

Büyümenin ardındaki gerçekler Erinç Yeldan

2015'in büyüme dinamikleri 2014 ile birlikte tek bir yorumu hak ediyor: şişkinleştirilmiş tüketim talebine dayalı dengesiz büyüme... Milli gelir büyüklüklerini dolar bazında ifade ettiğimizde ise karşımıza çok daha olumsuz bir manzara çıkmakta. Milli gelirin

2014'teki döviz bazında hesaplanan büyüklüğü 799 milyar dolar idi. 2015 boyunca doların pahalılaşması sonucunda, 719 milyar dolara geriledi. Fert başına baktığımızda ise, 10,404 dolardan, 9,266 dolara gerileyen fert başına gelir ile 1,200 dolara yakın "fakirleşmiş" olduk.

2003-2008 döneminin baş döndürücü sermaye girişleri sayesinde ucuzlayan dolar kuru, aslında mütevazı boyutlarda (Cumhuriyet dönemi

ortalamasının altında) olan reel büyümeyi döviz bazında sanki "mucizevi" bir başarı öyküsü olarak göstermekte idi. Bunun döviz piyasalarındaki git-gel salınımlarının sanal bir yanılsaması olduğunu vurgulayan iktisatçılar uzun süredir "felaket tellallığı" ile suçlandılar. Ta ki gerçekler kralın çıplaklığını sergileyene dek.

Yeni başkan faiz tartışmalarını alevlendirdi Erdal Sağlam

Bir ara ekonominin gündemini işgal eden, ancak son dönemde durulan faiz tartışmaları, Merkez Bankası Başkanlığı'na yapılan atama ile yeniden alevlendi.

Bir yandan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve bakanlar faizler için yeniden demeçler vermeye başlarken, öte yandan

yeni Başkan Murat Çetinkaya'nın faiz konusundaki olası tavrı tartışılmaya başladı.

Piyasalar, Çetinkaya'nın atanmasına "içeriden yapılan atama" diyerek olumlu tepki verdi. Aslında piyasalar öyle anlaşıyor ki; kim atanırsa atansın işin iyi bir yönünü bulma eğilimindeydi, biraz da o nedenle olumlu karşıladılar. Çünkü konjonktür olarak bu dönemi "ileride kötü olacak şimdi kar zamanı" diye görüyorlar

ve ona göre davranmaya devam ediyorlar.

Piyasaların ilk tepkisi olumlu oldu ama öte yandan temkinli davranma ihtiyacı duyup, Çetinkaya'nın ne yapacağını kestirmeye çalışıyorlar. Takınılacak tavrı kestirmeye çalışırken de, biraz da kişiyi tanımadıkları için, Cumhurbaşkanı'nın istekleri doğrultusunda davranıp davranmayacağını ipuçlarını arıyorlar. Buradan yola çıkarak ileriye dönük tahminler yapmaya çalışıyorlar. Bazı Bakanlar, Merkez Bankası'nın daha radikal faiz indirimlerine gitmesi gerektiğini açık açık söylemeye başladılar. Bunun yanında yeni Başkan'ın bu yönde davranacağı yönündeki tahminlerini de iletiyorlar. Bu demeçler doğal olarak piyasaların gözünü biraz korkutuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ise daha önceki "Merkez Bankası faiz indirsın" tavrını değiştirip, son dönemde "bankalar kredi faizlerini indirsın" demeye başladığı görülüyor. Bunun tabi ki Merkez Bankası'nın faiz indirimiyle mümkün olabileceği biliniyor ama Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Merkez Bankası'na dokunmadan direkt bankalardan talepte bulunması da dikkat çekici bir ayrıntı. Erdoğan'ın talebinin yerine getirilmesi ise bankalar açısından çok zor görünüyor. BDDK Başkanı da belli ki Cumhurbaşkanı'nın desteklemek için "kredi faizlerinde düşüş bekliyoruz" demeci vermiş ama ekonomik konjonktür kredi faizlerinde indirim değil aksine artırım gerektiren bir iklimi gösteriyor.

Gelişmiş Ülkelerde yeni 'alışılmadık' para politikaları yolda Nouriel Roubini

Bu günlerde en fazla karşılaştığım soru şu: Tekrar 2008'i mi yaşıyoruz, yeni bir küresel finansal kriz ve resesyon mu geliyor? Cevabım net bir şekilde hayır. Ama küresel finansal piyasalarda yaşanan son çalkantı 2009'dan bu yana hiçbir dalgalanma dönemi ve hiçbir güvenli liman arayış süreci bu

kadar çalkantılı olmadı. Bunun sebebi ise şu anda en azından 7 tane küresel 'kuyruk riski' olması; Genel kanının tek başlarına sadece birer etken olduklarını işaret etmesine rağmen, Euro Bölgesi krizi, ABD Merkez Bankası'nın faizleri artırma-

siyla 'taper tantrum' da denilen piyasa çalkantısı, Yunanistan'ın Euro Bölgesi'nden çıkması, Çin'de yaşanacak sert bir ekonomik düşüş gibi riskler, son yıllarda ciddi dalgalanmalara sebep oldular.

En gelişmiş ekonomilerde 2008 finansal krizin ardından çok cılız iyileşmeler görülünce, bu ekonomilerin merkez bankaları geleneksel para politikalarını bırakarak bir dizi alışılmadık para politikalarına – kısa vadeli devlet tahvili alımı yaparak politika faizlerini azalttılar – yönelmek zorunda kaldılar. Geçmişte sadece teorik bir ihtimal olan sıfır faiz oranı bile gerçekleşti, sıfır faiz oranı politikası (ZIRP) uygulandı, ama büyümeye yine de zayıf kaldı. Bu yüzden merkez bankaları bir 10 yıl önce enstrümanları arasında bile yer almayan yeni tedbirler almak zorunda kaldı. Ve şimdi bunu tekrar yapmaya hazırlar.

Bu sıradışı tedbirler listesi hayli uzun. Kısa vadeli faiz oranları sıfıra geldiğinde parasal genişleme (QE) ya da uzun vadeli devlet tahvili alımları oldu. Bunun yanı sıra, merkez bankasının özel veya yarı özel -mortgage gibi- varlıkları ve diğer varlık destekli tahvilleri, ipotekli tahvilleri, şirket tahvillerini, gayri menkul emanet fonlarını ve hatta ETF'leri satın alarak gerçekleştirdiği kredi genişlemesi (CE) geldi. Amaç özel kredi marjlarını azaltmak (özel varlıkların getirisiyle benzer vadedeki devlet tahvillerinin getirisi arasındaki fark) ve hisse ve gayrimenkul gibi riskli varlıkların fiyatını doğrudan veya dolaylı olarak yükseltmekti.

Ön ödemeli konut satışları

Bilindiği üzere gerçekleştirilen dev projeler kapsamında maketten konut satışları günümüzde oldukça yaygın. Bu kapsamda 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un ön ödemeli konut satışlarına ilişkin düzenlemeleri oldukça önem taşımakta. Daha önce yürürlükte olan 4077 sayılı Kanun'da bu hususta düzenleme bulunmamakta iken

6502 sayılı yasa ve bu yasaya dayanılarak çıkarılan Ön Ödemeli Satışlar Hakkında Yönetmelik kapsamında maketten konut almak isteyen alıcıların hakları güvence altına alınmış durumdadır. Öncelikle nedir ön ödemeli konut satışı? Tüketicinin konut amaçlı bir taşınmazın bedelini önceden peşin veya taksitle ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen veya kısmen ödenmesinden sonra taşınmazı tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendiği sözleşmedir. Dolayısıyla konut amaçlı bir alım söz konusu değilse veya ticari veya mesleki bir amaçla hareket ediliyorsa Yasa ve Yönetmeliğin sağladığı imkanlardan faydalanmak mümkün olmayacaktır.

Yasa ve yönetmelik kapsamında sağlanan güvenceleri ise şöyle sıralayabiliriz: Öncelikle sözleşmenin noterde düzenleme şeklinde yapılması zorunlu hale getirilmiştir. Yapı ruhsatı alınmadan ön ödemeli konut satış sözleşmesi yapılması yasaklanmıştır. Devir veya teslim süresinin sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bir önemli husus ise konut adedi 30 ve üzerinde olan projeler için binanın tamamlanması hususunda satıcı tarafından Bina Tamamlama Sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartların sağlanmasının zorunlu hale getirilmiş olmasıdır.

Öte yandan alıcı, sözleşmenin kurulduğu tarihten itibaren 14 gün içinde, herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksi-

zin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma halinde satıcı aldığı bedel ve alıcıyı borç altına sokan her türlü belgeyi iade etmesi gerekmektedir. Ayrıca ön ödemeli konut satışında, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı da vardır. Hiçbir gerekçe göstermeden dönme hakkı tanınmış olması oldukça önemlidir. Cayma ve sözleşmeden dönme bildiriminin satıcıya noterlikler aracılığıyla yöneltilmesi yeterlidir. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı; ön ödemeli konut satışı nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde 2'sine kadar tazminatın ödenmesini isteyebilir. Sözleşmeden dönülmesi durumunda, alıcıya iade edilmesi gereken tutar ve alıcıyı borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içinde alıcıya geri verilir. Konut bedelinin bir kısmının bağlı kredi ile karşılanması durumunda, alıcının ödediği satış bedeli, satıcı tarafından dönme bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç 90 gün içinde yalnızca masraf ve tazminat tutarı düşülerek ilgili konut finansmanı kuruluşuna iade edilir. Konut finansmanı kuruluşu söz konusu tutarı alıcıya derhal geri öder.

Projeler kapsamında konut satım alımlarında bu hususlarda bilgilendirilmek mağduriyetlerin önüne geçeceğinden bu haklar konusunda bilinçli bir alıcı olmak fayda sağlayacaktır.

Ar-Ge'de Mikro KOBİ'nin kabahati ne?

2023 hedeflerine yeni ve farklı, katma değeri yüksek ürünlerle ulaşılması yolunda Ar-Ge ve inovasyon başrol oyuncusu olarak karşımıza çıkarken, mikro KOBİ'lerin desteklerden faydalanamaması sanayiye büyük engel.

Dünya ekonomisinin belirli bir durgunluk içinde olduğu, bu nedenle rekabet ortamının daha da ağırlaştığı bu dönemde, ülkelerin büyüme ve gelişmelerine devam edebilmeleri için üretim yapabilen ve yeni istihdam yaratan iş modellerine olan ihtiyaçları artmıştır.

Bu tanıma uygun bir modelin yaratılmasının da ilk şartı Ar-Ge faaliyetlerinin sanayi faaliyetleri içindeki varlığının artırılması ve güçlendirilmesidir. Ar-Ge kültürünün algılanması ve özümsemesi için uygun iklimin yaratılması şarttır.

Ancak, Ar-Ge faaliyetlerini arttırmak ve güçlendirmek için Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin önünde ciddi kısıtlamalar mevcuttur. Finansal ve yapısal eksikliklerin yanında, yeterli ve uygun insan kaynağının yaratılması da çok önemlidir.

Bu nedenle Ar-Ge destekleri başlığı altında atılacak her adım, verilecek her destek, ülkemizin geleceğine konulan bir yapı taşı olarak düşünülmektedir.

Bu konuda Hükümetin Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi ile ilgili yürürlüğe koyduğu (6676 sayılı Kanun 26.02.2016) kanunun değerli ve önemli bir

adım olduğu açıktır.

Yeni kanun ile Ar-Ge faaliyetlerinin yanı sıra; tasarım, tasarım merkezleri, tematik geliştirme bölgeleri gibi yeni kavram ve tanımlar da ortaya konmuştur. Bu kanun ile bazı vergi kolaylıkları, finansal teşvikler ve Ar-Ge personeline yönelik destekler göze çarpmaktadır.

Ancak çıkan kanunun olumlu tüm yanlarını göz ardı etmeden yapılacak bir değerlendirme de öne çıkan en temel sorunun bu desteklerden yararlanabilecek işletme ve kurumların ölçek-

leri olduğu görülmektedir. Yani, kurumsal

ve organizasyonel yapıları içinde Ar-Ge faaliyetlerini konumlandırabilen, bu faaliyetlere bütçeleri içinde belirli bir pay ayırabilen, bu faaliyetler için çalışan istihdam edebilen ölçekteki işletmelerin bu desteklerden faydalanma şansları vardır.

İş dünyasındaki herkesin bildiği gibi, boyutu ne olursa olsun her işletmede bir şekilde Ar-Ge çalışması yapılmaktadır. Bu çalışmalar çoğu kez ayakta kalmak veya gelişmek için yapılması gereken işler olarak daima gündemdedir. Ülkemizdeki işletmelerin neredeyse tamamına yakının KOBİ, KOBİ'lerin

TÜRKİYE'DE AR-GE MERKEZLERİ

Faaliyette Olan
Ar-Ge Merkezi Sayısı: 246
Toplam Personel Sayısı: 26.003
Lisans (%53): 13.719
Yüksek Lisans (%22): 5.665
Doktora ve Üstü (%2): 583
Proje Sayısı
(Tamamlanan + Devam Eden): 12.361
Patent Sayısı: 4.885
Tescil: 1.048
Başvuru: 3.837
Ar-Ge Merkezi Olan Yabancı
Firma Sayısı: 42

içinde ise yüzde 90'ın üstünde 0-9 çalışan istihdam eden Mikro KOBİ olduğu gerçeğinden hareket edersek, bu işletmelerin Ar-Ge için özel bir bütçe ayırmak, özel bir istihdam oluşturmak gibi imkanlarının olmadığını görürüz. Hatta bazı işletmelerde Ar-Ge olabilecek faaliyetlerin bireysel olarak yürütüldüğü gerçeği de ortadadır.

Bu nedenle destek alınabilmesi için 50'den 30'a indirilen ve 15'e indirilmesi düşünülen Ar-Ge çalışanı sayısının Mikro Kobi düzeyine çekilmesi çok değerli bir adım olacaktır.

Belki yeni destekler içinde yer alan Ar-Ge siparişi verebilme imkanının bu sayı kısıtlamasının aşılmasını sağlayacağı düşünülebilir. Ancak, Türkiye'deki Mikro KOBİ'lerin iş kültürü içinde Ar-Ge çalışmalarını dış kaynaklardan sağlayabilme yaklaşımının olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Elbette, Ar-Ge desteklerini tanımlayan siyasi otorite, elindeki imkanlar doğrultusunda belli kısıtlar koyabilir. Ancak Ar-Ge kültürünün ve yapısının oluşturulması bir hükümet politikası olmaktan çıkarılarak bir devlet politikası haline getirilmelidir. Bunun için de Ar-Ge ruhunun ve Ar-Ge yapma ikliminin üretim toplumunun tüm katmanlarına ulaşmasını sağlayacak önlemler alınmalıdır.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi olarak, Bölgemizde yer alan katılımcılarımızın Ar-Ge ve inovasyona yönelik çalışmalarını yakından takip ediyoruz. Bu konuda farkındalığı arttırmak amacı ile ülkemizde ilk kez bir OSB tarafından düzenlenen Ar-Ge ve İnovasyon Yarışması'nı gerçekleştirdik. Bu yıl yarışmanın ikincisini de yapıyoruz. Ar-Ge ve İnovasyon alanında bilgilendirme, eğitim, üniversite-sanayi işbirliklerin geliştirilmesi, Tekno-

Ar-Ge Merkezlerinin sektörel dağılımı

1 Otomotiv Yan Sanayi.....	57
2 Savunma Sanayi.....	16
3 Bilişim, Bilgi ve İletişim Teknolojileri	16
4 Otomotiv	16
5 Kimya.....	15
6 Makine ve Teçhizat İmalatı	15
7 Elektrik-Elektronik	15
8 Yazılım	14
9 İlaç	13
10 Dayanıklı Tüketim Malları	12
11 Tekstil	12
12 Gıda Sanayi	8
13 Enerji.....	6
14 Demir ve Demir Dışı Metaller	5
15 Cam ve Seramik Ürünleri	4
16 İklimlendirme.....	4
17 Havacılık.....	3
18 Petrol ve Petrol Ürünleri.....	3
19 Bankacılık ve Finans.....	2
20 Otomotiv Tasarımı ve Mühendislik	2
21 Kozmetik.....	2
22 Mobilya	2
23 Perakendecilik	1
24 Lojistik	1
25 Deri Teknolojileri.....	1
26 Çimento ve Çimento Ürünleri.....	1

* Sektördeki toplam Ar-Ge Merkezi sayısına göre sıralanmıştır.

loji Geliştirme Bölgesi kurulması gibi çalışmaların içindeyiz. Dergimizin bu sayısında ise, kurdukları Ar-Ge Merkezleri ile gurur duyulacak çalışmalar yapan işletmelerimizi sizlerle paylaşmak istedik. Dileğimiz; bu başarılı, örnek oluşumların sayısının ülke genelinde hızla artmasıdır.

İLLERE GÖRE AR-GE MERKEZİ SAYISI

1 İstanbul	68	20 Kahramanmaraş ...	1
2 Bursa	38	21 Kayseri	1
3 Kocaeli.....	31	22 Kırklareli	1
4 Ankara.....	29	23 Kütahya	1
5 İzmir	23	24 Malatya	1
6 Manisa	9	25 Mersin	1
7 Tekirdağ.....	8	26 Samsun	1
8 Eskişehir.....	7	27 Sivas.....	1
9 Sakarya.....	5	28 Yalova.....	1
10 Düzce	4	29 Zonguldak	1
11 Aydın	3		
12 Adana	2		
13 Bilecik	2		
14 Konya	2		
15 Balıkesir	1		
16 Bolu	1		
17 Çanakkale.....	1		
18 Çorum	1		
19 Gaziantep	1		

* İllerdeki toplam Ar-Ge Merkezi sayısına göre sıralanmıştır.

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü

Geleceğin yıldızları CMS'nin Ar-Ge Merkezi ile parlıyor

Geleceğin Ar-Ge ve inovasyona dayalı olduğuna vurgu yapan, sektörün öncü firmalarından CMS Jant'ın Ar-Ge Merkezi yöneticileri, ülke genelindeki toplam Ar-Ge Merkezi sayısının artırılması gerektiğini söyledi.

Sektörünün öncü firmaları arasında yer alan CMS Jant, 2009 yılı sonunda kurulan Ar-Ge Merkezi ile birbirinden başarılı çalışmalara imza atıyor. 80 kişilik Ar-Ge ekibi ile zihinlerin sınırlarını zorlayan projeleri yürüten Mühendislik ve Ar-Ge Merkezi Direktörü Özgür Yavuz Topçuoğlu ve Ar-Ge Müdürü Emre Çubuklusu ile çalışmaları, Ar-Ge Reform Paketi'ne ilişkin değerlendirmeleri ve Türkiye'nin Ar-Ge Merkezleri konusunda geldiği noktalara ilişkin keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

■ Merkezinizi tanıyarak başlayalım... Kuruluş yılınız, çalışan sayınız ve portföyünüz hakkında bilgi alabilir miyiz?

Özgür Yavuz Topçuoğlu (Ö.Y.T): 2009 yılının sonunda kurulduk. Bugün itibariyle Ar-Ge Merkezimizde toplam 80 çalışmamız mevcut.

Emre Çubuklusu (E.Ç): Ar-Ge Merkezi çalışanlarımızın büyük bölümünü mühendisler oluşturuyor. Mühendislerin yarısından fazlası yüksek lisans ve doktora mezunu, lisans mezunlarının bir bölümü de lisansüstü eğitime başlamış durumdalar.

■ Merkezinizde ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?

Ö.Y.T: Kısa, orta ve uzun vadeli çalışmalarımız var. Temel malzeme araştırmaları da yapıyoruz, üretim teknolojilerine yönelik çalışmalar da yürütüyoruz. Orta ve uzun vadeli hafifleştirme çalışmalarımız arasında karbon-fiber kompozit çalışmalarımız var. Yeni teknolojileri, 'jantlarda nasıl kullanabiliriz'i araştırıyoruz. Söz konusu çalışmalarımız şu anda test aşamasında.

E.Ç: Detaylandırmak gerekirse; temel malzeme bilimleri üzerine araştırmalar yapıyoruz. Yani alüminyum alaşımları ile üretim yapıyoruz. Alüminyum alaşımı, alüminyum ve diğer elementlerin ilavesi ile oluşan bir alaşımdır. Buna farklı ilaveler eklediğimiz zaman değişik sonuçlar elde edebiliyorsunuz. Literatürde alüminyum silisyum alaşımları ile bayağı tartışılmış ve araştırılmış fakat bunlara katılan eser miktardaki elementlerin ne gibi etkiler oluşturduğu ile ilgili bilinen elementler dışında araştırmalar pek yok. Bunları biz döküm laboratuvarlarımızda deniyoruz. Hatta dünyada olmayan bir şey de bulduk ve bunun patent başvurusunu yaptık. Alçak basınçlı döküm ile üretilen Al-Si alaşımı bir ürünün tane büyüklüğü belli aralıklar içinde sınırlı kalmaktadır. Biz bu tane diye adlandırdığımız yapıyı farklı bir proses ile dörtte birine kadar inceletebiliyoruz. Bununla ilgili patent başvurumu-

zu yaptık. Ürünlerin hafifletilmesine yönelik araştırmalarımızın bir bölümünü tamamlamış durumdayız fakat bu bitecek bir süreç değil. Bunun dışında kompozit jantlar yapmaya başladık. Bununla ilgili çalışmalarımız da devam ediyor. Ayrıca ürünü kişiselleştirmeye, renklendirmeye ve çeşitlendirmeye yönelik endüstriyel tasarım da bizim için çok önemli. Herhangi bir resmi jantların üstüne basabiliriz. Bununla ilgili de patent başvurularımız var. Normalde iki çeşit renkli jant görebilirsiniz ama biz istediğiniz rengi ve deseni jant üzerine basabiliriz. Daha hafif ürün yapmaya yönelik hem endüstriyel alanda, hem de mühendislik tasarımları olarak istenen mukavemeti sağlayacak jantlar tasarlıyoruz ve bunları; Mercedes, AUDI, BMW gibi dünya devi firmalara satıyoruz. Aynı zamanda tasarım faaliyetlerimiz de var. Bunların yanı sıra laboratuvarı da iyi bir alt yapımız var. Yürüttüğümüz çalışmalar bazında laboratuvarımızın alt yapısı yeterli. Fakat bazı cihazlar var ki bu cihazlar hemen hemen her üniversitede olduğu için almıyoruz. Bu cihazları almayı israf olarak görüyoruz. Söz konusu cihazlardan faydalanmak üzere üniversitelere giderek alt yapılarını kullanıyoruz. Bu kapsamda üniversite-sanayi iş birliğini de gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Üniversite-sanayi işbirliğine de değinmek gerekirse, birimimizde çalışan yüksek lisans ve doktora öğrencilerini destekliyoruz ve sanayi odaklı bir tez üzerine çalışma yürütülmesini bekliyoruz. Yine değerli akademisyenlerimizin yüksek lisans ve doktora öğrencilerine çalışma alanlarının hedeflerimizle örtüşmesi durumunda destek oluyoruz. Ayrıca üniversite son sınıf öğrencilerini desteklemek amaçlı üniversiteler ile ortaklaşa belirlediğimiz proje konuları üzerinde çalışan nitelikli öğrencilere lisans bitirme ödevi veriyoruz. Sanayi odaklı olan ödev konuları kapsamında öğrenci-

ler haftada bir gün Ar-Ge Merkezimize gelerek sigortalı olarak burada çalışıyorlar. Akademisyenlerimiz akademik, bizler de sanayi mentörü olarak projelerini değerlendiriyoruz. Hem işletmemizde 7-8 ay kalan öğrenciler, iş hayatını, proje hazırlamayı, araştırma yapmayı ve sonuç elde etmeyi öğreniyor hem de biz bu projeler sayesinde kimi zaman doğru bildiklerimizin yanlış, yanlış bildiklerimizin ise doğru olduğunu görebiliyoruz. Örneğin, kötü sandığımız ucuz bir ürünün daha pahalı bir üründen çok daha iyi olduğunu ortaya çıkartan böyle bir proje sonunda büyük bir siparişi iptal ettik.

Ö.Y.T.: Kısacası yalnızca teori üzerinden değil, daha çok reel bir şeyin üzerinde çalışıyoruz.

E.Ç.: Gerçekten üniversite-sanayi işbirliği konusunda taşların yerine oturduğu bir firmayız. Bu kapsamda 20'den fazla akademisyen ile üniversite ayırımı yapmadan çalışıyoruz.

Ö.Y.T.: Tez konularını üniversite ile ortak belirleyip gerçek bir problem üzerinden yola çıktığımızda her iki taraf da memnun oluyor. Hem bir problem çözülmüş oluyor, hem teknik yönden arkadaşlarımız derinleşmiş oluyor hem de üniversitenin yaptığı çalışmalar teoride kalmamış oluyor.

E.Ç.: Yaz dönemi stajlarında beğendiğimiz arkadaşlar oluyor. Biz de bu nedenle yaz stajlarını da Ar-Ge'de proje bazlı yapıyoruz. Yani öğrencilerin bir proje konusu oluyor. İlk hafta literatür ile ilgili araştırmalar yapıyorlar, hatta bazı hocalarımız önceden onları hazırlıyor gerekli dokümanları çalışıp geliyorlar. İkinci hafta laboratuvarı da çalışmalar yapıyorlar. Üçüncü haftada sonuçları gözlemliyorlar, tekrar deneme yapmaları gerekirse bir daha tekrar yapacakları vakit oluyor. Beşinci haftada bir raporlama istiyoruz. Konferans salonumuzda konu ile ilgili tüm çalışma arkadaşlarımızı davet ederek, öğrencilere sunumlarını yaptırıyoruz. Bu çalışmalardan birtanesi 2015 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Metalurji&Malzeme Mühendisliği tarafından birinci proje seçildi.

■ Ar-Ge Reform paketine ilişkin değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

E.Ç.: Yeni yapılan hareketlerin hepsini olumlu buluyorum. Türkiye'nin geleceği endüstriyel tasarım ve Ar-Ge'den geçiyor. Türkiye'de özgün ürün üretimi çok sınırlı. Türkiye olarak katma değeri yüksek ürünler üretip, satabilmek için Ar-Ge ve Endüstriyel tasarım yapmaya ihtiyacımız var.

Ö.Y.T.: Ülke olarak istediğimiz oranda gelişemediğimiz için bu tür ivmelenendirici faktörlere ihtiyacımız var. Bakanlık bunların analizlerini güzel yapıyor. Değerlendirme toplantıları

"Temel bilimlere yapılan destek gibi Ar-Ge Merkezlerinde çalışan bütün personele de ayrı ve kişiye özel destek verilebilir. Yeni mezunların Ar-Ge personeli olma talebinin biraz artırılması gerekmektedir."

yapıyor. Bizleri de çağırıyor, üniversiteleri de çağırıyor. Sonuçta sistemde tıkanan noktaları çözecek şekilde bu formülleri geliştiriyorlar.

■ **Bir Ar-Ge Merkezi yöneticisi olarak açılan Ar-Ge Reform paketine ek olarak nelerin ilave edilmesini isterdiniz?**

E.Ç.: İnovasyona yönelik ihtiyaçlar doğrultusunda ilaveler yapılabilir. Ar-Ge yapmak gerçekten zor bir süreç, fakat Ar-Ge çalışması sonucu ortaya çıkan bilginin ürüne ve maddi gelire dönüşmesi süreci daha da zor. Bu kapsamda Ar-Ge projelerinin çıktılarının seri üretimine ve satışına yönelik destekler arttırılabilir.

Ö.Y.T.: Ek olarak belki bireysel teşvikler olabilir. Dünyada Ar-Ge personellerinin en büyük dezavantajı, teknik konularda derinleşirken özlük haklarda bekledikleri gelişimi görememektir. Üretim biriminde bir taş yerinden oynasa en kısa sürede alttan gelen personeller ile pozisyonlar doldurulur.

Ar-Ge personelleri tarafından bakılınca, bu bir dezavantaj olarak görülüyor. Sadece ülkemiz için değil, yurt dışında da bu böyle. Tecrübeli bir kişi istiyor ki aynı şehirde aynı hakları teknik konulardan uzaklaşmadan kazansın. Temel bilimlere yaptıkları destek gibi belki bütün Ar-Ge Merkezleri çalışanlarına ayrı ve kişiye özel destekler verilebilir. Yeni mezunların, Ar-Ge personeli olma talebini biraz arttırmamız lazım.

■ **İzmir'de 23, Türkiye'de ise toplam 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Bu rakamları nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Ö.Y.T.: Elbette bu rakamların artması lazım. Belirli eleman sayısının üzerindeki şirketlerin hepsinin Ar-Ge'ye kaynak ayırması lazım. Bizler, CMS Grubu olarak buna kaynak ayırdık ve katkılarını gördük. Bu katkılar birden bire çıkmıyor, bir emekleme dönemi var ama arkasından sonuçlar görüldükçe yönetim de buna özel bir özen gösteriyor, destek veriyor. Herkes bu sistematığı ve avantajlarını gördü. Her firmada, az veya çok sayıda ama bir sistematik altında belirli kontrollere dayalı bir Ar-Ge yapısının olması lazım. Mevcut rakamlar şu anda gerçekten çok az.

E.Ç.: Türkiye'nin En Büyük İlk 500 Firması'ndan bahsediliyor. En azından Ar-Ge Merkezi sayısı olarak 500 sayısına ulaşılması gerekir.

Ö.Y.T.: Global ekonomik durumları da düşünmemiz lazım. 2008'deki gibi bir etkiyi her an tekrar yaşayabiliriz. O yüzden bizim şu andaki ivme yerine artan bir ivme ile devam etmemiz lazım.

Özgür Yavuz Topçuoğlu kimdir? Dokuz Eylül Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan Topçuoğlu, 2002 yılında CMS'de Tasarım Mühendisi olarak başladığı görevine yıllar içinde Ar-Ge Merkezi Müdürü, bugünse CMS Grubu Mühendislik Hizmetleri ve Ar-Ge Direktörü olarak devam ediyor.

Emre Çubuklusu kimdir? Lisans ve Yüksek Lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlayan Emre Çubuklusu, 2008 yılında CMS'de Ürün Geliştirme Mühendisi olarak işe başladı. Askerlik görevinin ardından aynı firmada Ar-Ge Mühendisi olarak çalışmalara devam eden Çubuklusu, Ar-Ge Merkezi Şefliği görevinin ardından bugün Ar-Ge Müdürü olarak hizmet vermeye devam ediyor.

MET

GAYRİMENKUL

Muhittin Etçioğlu

A.O.S.B.'deki Danışmanınız

10030 Sk. E Blok No:103 (SGK Üstü)
A.O.S.B. Çiğli - İZMİR

www.metgayrimenkul.com

e-mail: **info@metgayrimenkul.com**

Tel: **0232 328 36 06**

Fax: 0232 328 36 04

Gsm: 0532 739 69 12

0532 267 37 55

MET GAYRİMENKUL
Satılık
328 36 06

MET GAYRİMENKUL
Kiralık
328 36 06

MET GAYRİMENKUL
Kiralık
328 36 06

MET GAYRİMENKUL
Satılık
328 36 06

www.metgayrimenkul.com

Dönmez'den Ar&Ge ve inovasyon yolunda büyük adım

Dönmez Debriyaj Ar-Ge Müdürü Erhan Işıkver, "Son 5 yıl içerisinde Ar-Ge konusunda sanayide farkındalıkta bir artış yaşandı. Yeni Ar-Ge Reform Paketi'nde Tasarım Merkezlerinin de gündeme getirilmesi olumlu" diyor.

Pekmez üretimi ile başlayan hikayesinde bugün Türkiye'nin önde gelen debriyaj markaları arasında yer alan Dönmez Debriyaj, kendini ve ürünlerini geliştirerek sanayiye yenilikler kazandırmaya devam ediyor. Firmanın Ocak 2016 itibariyle resmi faaliyetlerine başladığı Ar-Ge Merkezi'nin Müdürü Erhan Işıkver yürüttükleri çalışmalar hakkında bilgi verirken, Ar-Ge Reform paketine ilişkin beklentilerini de dile getirdi.

■ **Ar-Ge Merkeziniz ne zaman kuruldu? Merkezinizin yapısı hakkında bilgi verir misiniz?**

Erhan Işıkver (E.I.): Ar-Ge Merkezimizde 36 kişi görev alıyor. Ofis, Ar-Ge kalıp ve laboratuvar dan oluşan 3 farklı alanda hizmet veren arkadaş-

larımızla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Çalışma arkadaşlarımızın 15'i lisans ve yüksek lisans mezunu mühendislerden oluşuyor. 18 tanesi teknisyen ön lisans ve meslek lisesi mezunu. 3 tane de destek personel olmak üzere toplam 36 kişilik bir ekibiz. Aralık 2015'ten itibaren Ar-Ge Merkezi Belgesi'ni almaya hak kazandık. Ama resmi faaliyetlerimize 2016'nın Ocak ayından itibaren başladık.

■ **Yürüttüğünüz çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?**

E.I.: Dönmez Debriyaj'ın Ar-Ge kültürü 15 yıl öncesine dayanıyor. Bizim ilk TÜBİTAK projemiz 1999 yılında hayata geçmiş. 2008 yılında aldığımız bir faydalı modelimiz de var. Dolayısıyla firmamızda bir Ar-Ge bilinci zaten var. Ama tabi ki Bakanlık çerçevesinde bunun lisansının alınması 2015'te oldu. Yürüttüğümüz hali hazırda birçok projemiz var. Yeni ürün geliştirme, ürün iyileştirme, proseslerde verimlilik artışları ve maliyet azaltmalar, standartlaştırma, üretim kapasitesini arttırıcı yöntemler ve teknikler geliştirme üzerine çalışmalarımızı odakladık. Bu aralar yeni TÜBİTAK ve San-Tez projeleri için dosyalar hazırlıyoruz.

■ **Ar-Ge Reform Paketi'ni nasıl değerlendiriyorsunuz?**

E.I.: Tabi ki çok faydalı olacağına inandığımız bir çalışma olmuş. Özellikle önceden Ar-Ge Merkezi dışında faaliyet gösteren araştırmacılar, destek kapsamında sayılmıyordu. Bu paket

Erhan Işıkver kimdir?

Dokuz Eylül Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan Işıkver, çeşitli firmalarda görev aldıktan sonra 2001 yılında Dönmez Debriyaj'da çalışmaya başladı. Mühendislik hizmetleri alanında yöneticilik görevini yıllarca başarı ile yürüten Işıkver, 2015 yılından bu yana Ar-Ge Merkezi Müdürü olarak çalışıyor. Işıkver, evli ve iki çocuk babası.

kapsamında dışarıda yürütülen çalışmalar da teşvik kapsamına alındı. Çünkü merkezinize bağlı çalışan doktora ve yüksek lisans personeli mutlaka bir firmaya veya üniversiteye gidiyor. Dolayısı ile bu bizim için çok büyük bir engeldi. Söz konusu değişiklik bizim için çok olumlu bir gelişme oldu. Ayrıca yüksek lisans ve doktoralı personelin teşvik oranlarının arttırılması ve temel bilimlerden mezun arkadaşların teşvik kapsamına alınması çok başarılı uygulamalar olarak göze çarpıyor.

■ **Reform Paketi'nde 'bu da olsaydı' dediğiniz bir öneriniz var mı?**

E.I.: Ar-Ge faaliyeti kapsamında yapılmış olsa bile 'fazla mesailer' teşvik kapsamı dışında. Mesela, bu konu tekrar gözden geçirilebilir ve teşvik kapsamına alınan Ar-Ge harcama kalemleri sayısı artırılabilir.

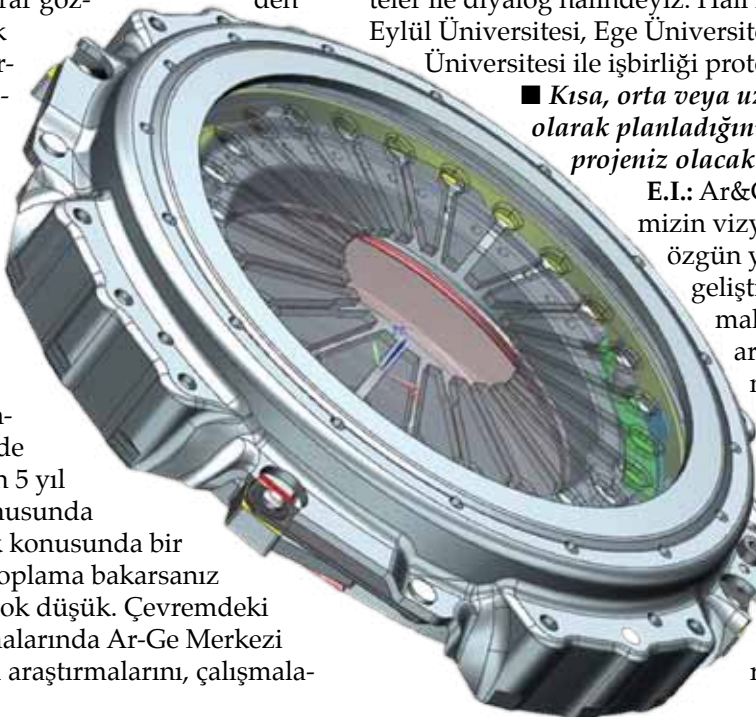
■ **İzmir'de toplam 23 Türkiye'de 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Bu rakamları nasıl değerlendiriyorsunuz?**

E.I.: Rakamsal olarak az, ancak trendin yükseliş içerisinde olduğu çok belli. Son 5 yıl içerisinde Ar-Ge konusunda sanayide farkındalık konusunda bir artış yaşandı. Ama toplama bakarsanız rakamlar elbette ki çok düşük. Çevremdeki arkadaşlarımın, firmalarında Ar-Ge Merkezi kurma konusundaki araştırmalarını, çalışmalara-

rını görüyorum. Son yapılan Reform Paketi'nde Tasarım Merkezleri konusu da gündeme getirilmiş. Bu bile sanayi camiası açısından ciddi bir iyileşme olarak yorumlanabilir. Tabii tasarım ofisinde on kişilik bir ekip kurmak da zor. Yani sırf fason tasarım işi yapan bir firmayı düşünürseniz, 10 tane mühendis ve teknik ressamın orada istihdam edilmesinin zor olduğunu görürsünüz. Mesela onlar hep 3-4 kişilik gruplar halinde çalışırlar. Dolayısıyla tasarım merkezinde çalışacak 10 veya 15 kişilik ekip de fazla gelir firmalara. Sanıyorum bunlar daha da iyileşecektir. Şu anda atılan adımlar küçük, ama en azından yerimizde saymıyor, ilerleme kaydediyoruz diyebiliriz. Bunun yanı sıra Dönmez Debriyaj olarak üniversiteler ile diyalog halindeyiz. Hali hazırda Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi ile işbirliği protokollerimiz var.

■ **Kısa, orta veya uzun vadeli olarak planladığınız sürpriz bir projeniz olacak mı?**

E.I.: Ar&Ge Merkezimizin vizyonel hedefi, özgün yeni ürünler geliştirmektir. Bu maksatla yeni nesil araçlarda kullanılacak debriyaj teknolojilerini çok yakından takip etmekteyiz ve özgün tasarım çalışmalarımıza başlamış durumdayız.

50 yıllık Ar-Ge tecrübesi: DYO

DYO Ar-Ge Uzmanı Okan Ergül, "Destekler için 2023 yılı final olarak belirlenmiş durumda. Ama 2023'ten sonra da Türkiye Ar-Ge yapmaya devam etmek zorunda. Sınırın 2023 yılı ile kısıtlanmamasını arzu ediyoruz" diyor.

Bir marka olmanın ötesinde, ürünü ile adı özdeşleşen nadir isimler arasında yer alan DYO, 1967 yılından bu yana yaptığı Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları ile 49 yılı geride bırakmanın haklı gururunu yaşıyor. Aldığı ödüller ile sık sık bu alanda adını duyuran DYO'nun Ar-Ge Proje Destek ve Tehlikeli Kimyasallar Uzmanı Okan Ergül ile firmanın dünden bugüne Ar-Ge çalışmaları, Ar-Ge kültürüne bakış açıları ve Türkiye'de Ar-Ge yapılanması konularında keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

■ *Ar-Ge Merkezinizin kuruluş tarihi, yapısı ve çalışmaları hakkında bilgi verir misiniz?*

Okan Ergül (O.E.): Bizim DYO Boya Fabrikaları olarak aslında üç tane üretim lokasyonumuz var. Birisi İAOSB'de, birisi İzmit Dilovası'nda inşaat boyası tesisimiz, bir de en son kurulan Manisa Turgutlu'daki toz boya tesisimiz... Şimdi biz bu tesislerin her birinde hem üretim yapıyoruz hem de Ar-Ge yapıyoruz. Bunların her birinin özelleşmiş Ar-Ge birimi var. İAOSB'deki AR-Ge Merkezimizde şuan 70 kişilik bir ekibimiz var. Diğer fabrikalarımızda Ar-Ge konusunda faaliyet gösteren arkadaşlarımızla birlikte bu sayı 100'ü buluyor. Tabi mevzuat gereği ilk yasa çıktığında Ar-Ge Merkezi çalışan sayısının 50 kişi olması gerekiyordu. Biz, bu sayıyı şu anda 70 kişiyi bulan Ar-Ge ekibimizle İAOSB'deki fabrikamızda çok rahat tutturabildik. Diğer taraflarımızda ise henüz tamamlamaya

çalışıyoruz. 1967'lerden bu yana Ar-Ge yapan bir boya firmasıyız. Tabii bu anlamda Ar-Ge'yi teşvik eden mevzuatın çıkması bizim için çok olumlu oldu. 2008'de yasa çıktı, biz 2009'da başvuruları yaptık ve 2009'un Mayıs ayında da Ar-Ge Merkezi olduk. Boya sektöründeki ilk Ar-Ge Merkeziyiz. Kimya sektöründeki ilk Ar-Ge Merkezlerinden biriyiz. 70 kişilik ekibimizin 30'u araştırmacı, geriye kalanı tekniker ve destek personellerinden oluşuyor.

■ *Çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?*

O.E.: Biz ileriye dönük olarak Ar-Ge stratejilerimizi kuruyoruz ve ilerliyoruz. Bu anlamda Türkiye'de satış hacmi anlamında henüz çok fazla oturmamış, ama özellikle Avrupa gibi gelişmiş bölgelerde yaygın su bazlı boyalar, çeşitli fonksiyonel kaplamalar gibi konulara yoğun mesai harcıyoruz. Bu anlamda çok sayıda projelerimiz var. Bunlar, ülkemizde hem çevre duyarlılığı geliştikçe ön plana çıkacak hem de zaten bu konularda giderek mevzuatın da

yatması ile de hakim olacak boya sistemleri arasında yerini alacak. Bütün boya sektörlerinde su bazlı boyalar ön plana çıkıyor. Su bazlı sistemler dışında ; UV kürlenmeli boyalar, deniz boyalarının da çevreyi daha kirletmeyen ve insan sağlığı için daha az risk oluşturan boya sistemleri, yanma geciktirici sistemler, çizilmeye dirençli sistemler gibi yenilikçi boya /

kaplama sistemleri dünyada da ülkemizde de gitgide önem kazanan konular. Ne yazık ki Türkiye’de bu tür ihtiyaçlar genelde ithalat yoluna karşılıyor. Halbuki bu tür ürünleri yerli olarak geliştirdikçe büyük bir mesafe alıyoruz, dolayısıyla bu tür yenilikçi konular Ar-Ge faaliyetimizin önemli bir bölümünü oluşturuyor. Boyanın; yüzeyi güzel göstermek ve belli başlı fiziksel ve kimyasal etkenlerden yüzeyi korumak gibi iki temel amacı var. Ama bu iki ana özellik dışında başka fonksiyonel özellikler getiren kaplamalar üzerinde de çalışıyoruz. Hatta bu çalışmalardan bazıları da TÜBİTAK tarafından desteklenmekte olan son derece yenilikçi projeler. Türkiye’de nano-teknoloji üzerine ilk çalışan boya firmasıyız, bu alanda yol aldığımız 10 yıl boyunca çok sayıda ürün geliştirdik. Dolayısı ile boya sektöründe gerek dünyanın gittiği yön olan su bazlı sistemlere, gerekse Türkiye’de üzerinde çok çalışılmayan birtakım fonksiyonel kaplamalara yönelik çok çeşitli Ar-Ge faaliyetlerimiz var.

Kimya sektöründe patent ve akademik yayınlar konusunda bazı çekincelerimiz var. Çünkü bir patentle veya yayınlara çok yenilikçi bir çalışmamızın gizliliğini kaybedebiliyoruz. Yenilikçi bir çalışmamızı kamuoyu ile detaylı şekilde paylaştığımız zaman rakipleriniz çok kolay şekilde taklit edebiliyorlar ve zamanında veya yeterli bir yaptırım olamayabiliyor. Bu süre zarfında rakip firma alacağını almış oluyor. Bizim nano-teknolojik ürünlerimiz ile ilgili patentlerimiz var. Ama onun dışında patent sayımızı arttıralım, patent konusunda en öne çıkalım diye bir kaygımız sektörel açıdan olamıyor. Onun dışında Ar-Ge Merkezimizde genelde yıllık bazda devam eden ve tamamlanan toplam proje sayımız ortalama olarak 50’lerin üzerinde seyrediyor. Bizim amacımız, proje trendi olarak hep bir artış yakalamak. Tabii ki burada projenin niteliği esas olan, ama bunu göz önünde tutmak kaydıyla her araştırmacımızın kişi başı ortalama birden fazla sayıda projesinin olmasını hedefliyoruz. Dolayısıyla Ar-Ge Merkezimizde devam eden proje sayımızın her zaman için 30’un üzerinde olması gerekiyor. Tabi yıllık bazda devam eden projelerimiz tamamlandıkça yenileri başlıyor. Bunun gibi bizim yılda ortalama 5 ile 10 arasında devam eden TÜBİTAK destekli projemiz oluyor; bunlar 1501, 1511, 1509 gibi çeşitli TEYDEB destek programları kapsamında. Ayrıca

San-Tez’lerimiz de var. 2015’te bir tane San-Tez projesi tamamladık, bir tanesi ise yeni başladı. 2015 sonu ve 2016 başında toplam 3 yeni San-Tez başvurusu yaptık. Şimdi bunlarla ilgili sonuç bekliyoruz.

■ Açıklanan Ar-Ge Reform Paketi’ni nasıl değerlendiriyorsunuz?

O.E.: Olumlu olarak değerlendiriyorum. Söz konusu Ar-Ge Reform Paketi, Ar-Ge’nin önemini devletin de giderek daha olumlu yöne giden bir bakış açısıyla kavradığını gösteriyor. 5746 sayılı Kanun ve bunun paralelindeki Ar-Ge destek mevzuatı, zaten ülkemiz için gerçekten olumlu bir gelişme idi, yeni reform paketi bu konuda daha da olumlu ilaveler getirdi. Dyo Boya olarak Ar-Ge Merkezleri İletişim ve İşbirliği Platformu’nun kurucu üyesiyiz. Bu, sektörlerden bağımsız olarak, 5746 Sayılı Kanun’a göre Ar-Ge Merkezi olan bütün firmaların katılabileceği bir platform. 2015 yılında kurulan bu platformda, ‘Türkiye’de Ar-Ge yapılanmasını nasıl ileriye götürürüz, Ar-Ge Merkezlerinin ortak sorunlarını nasıl bir ortak paydada birleştirip değerlendiririz’ konuları üzerinde çalışıyoruz. İlk çalışmalarımızdan birisi, 5746 sayılı Kanun hakkında Ar-Ge Merkezlerinin görüşlerine yönelik rapor oluşturmak ve bunu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na sunmaktı. Bu raporda 5746 Sayılı Kanun ve fiili uygulamalarının sadece geliştirmeye açık yönlerini değil, gayet olumlu bulduğumuz yönlerini de ele aldık. Rapora esas kaynak teşkil edecek verileri platform üyesi olan ve olmayan Ar-Ge Merkezlerinin katıldığı bir anket mantığında oluşturduk. Ortaya çıkan sonuçlar arasında; Ar-Ge Merkezi personelinin Ar-Ge Merkezlerinin dışında gerçekleştirdiği Ar-Ge çalışmalarının destek kapsamında olmaması en önde gelen sorun olarak öne çıktı. Personel

gideri veya gelir vergisi stopaj desteği gibi hususlar, siz mekan olarak Ar-Ge Merkezinin içinde bulunduğunuz sürece geçerli. Kapıdan çıktığınız anda destek kapsamının dışında kalıyorsunuz. Halbuki Ar-Ge sadece binanın içinde ofise ve laboratuara kapanarak yapılan bir şey değil. Siz laboratuarda geliştirdiğiniz bir şeyi üretim boyutuna taşımak durumundasınız. Eğitimlere, konferanslara, fuarlara katılıyoruz; bunlar hep projelerimizi destekleyen şeyler. Reform paketinin getirdiği hususlardan birisi de o... Bakanlar Kurulu'nu Ar-Ge Merkezi dışında geçen proje ile bağlantılı zamanları destek kapsamına almak için yetkilendirmişler. Demek ki Bakanlık da bu konu üzerinde yoğun şekilde çalışıyor ve sanayicinin taleplerini göz önüne alıyor. Gayet olumlu bir gelişme bu... Tabii bunun dışında pek çok artılar da var; örneğin tasarım faaliyetlerinin destek kapsamına alınması, gelir vergisi stopajı destek oranların yükselmesi, temel bilimler mezunlarının istihdamının desteklenmesi gibi ortaya çıkan sonuçları genel anlamda olumlu olarak yorumladık.

■ **Reform Paketi'nde 'bu da olsaydı' diyebileceğiniz bir öneriniz var mı?**

O.E.: Biz, üç tesisimizde de Ar-Ge yapıyoruz. Toplam Ar-Ge çalışanı sayımız 100 civarında. Fakat biz yalnızca İAOSB'deki merkezimiz için desteklerden faydalanabiliyoruz. Mesela şöyle bir imkan olsaydı; bu üçü de sonuçta boya üzerine faaliyet gösteriyor; bunun yanı sıra bazı projelerimizde biz gerek Ar-Ge Merkezimizin içindeki, gerekse Dilovası'ndaki veya Turgutlu'daki Ar-Ge bölümlerimizle karşılıklı sorumluluklar ve paslaşmalar içerisinde çalışıyoruz. Dolayısıyla, işlerimizi onlardan izole bir şekilde yapmıyoruz. İsterdik ki mevzuat aynı şirket bünyesinde genel çalışan rakamları doğrultusunda farklı lokasyonları kapsayan ortak tek Ar-Ge Merkezi kurulabilmesine uygun hale getirilse. Bunun yanı sıra bir de yıllık raporlamalarda bir takım veriler yıllık bazlı isteniyor, ama bu veriler de faaliyet yılının mali yılla aynı olmaması nedeniyle mali yılla örtüşmüyor. Raporlamalar daha rahat hazırlanabilecek bir şekilde getirilebilir. Ancak, bu temennilerimiz bir yana, Reform Yasası genel anlamda çok olumlu bir yasa. Bu anlamda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı da diyaloga açık ve Ar-Ge desteklerini geliştirmek için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlar. Destekler için şu an 2023 yılı final olarak belirlenmiş durumda. Ama 2023'ten sonra da Türkiye Ar-Ge yapmaya devam etmek zorunda. Tabii ki 2023'e gelindiğinde de bu konu tekrar masaya yatırılacaktır, ama destek sınırının 2023 ile kısıtlanmamasını arzu ediyoruz.

■ **İzmir'de toplam 23 Türkiye'de 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Bu rakamları nasıl değerlendiriyorunuz?**

Okan Ergül kimdir?

1996 yılında Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan Okan Ergül, 1999 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nde İşletme Bölümü'nde işletme masterını tamamladı. 1997 yılında Pazarlama Yöneticisi olarak başladığı Yaşar Boya Grubu'nda, 2003 yılından beri Ar-Ge bünyesinde araştırmacı olarak sürdürdüğü Ar-Ge kariyerine Ar-Ge Proje Destek ve Tehlikeli Kimyasallar Uzmanı olarak devam ediyor.

yorsunuz?

O.E.: İzmir için bu sayı düşük elbette. Genel anlamda katıldığımız etkinliklerde ve ilgili istatistikleri incelediğimizde gözlemlediğimiz bir husus şu ki; Ar-Ge aynı zamanda bir şehrin sanayisinin altyapısı ile orantılı bir süreç. Kentimizde Ar-Ge'nin ilerlemesi, İzmir'de sanayinin gelişmesine paralel olacaktır. Öte yandan, sanayicilerde Ar-Ge farkındalığı yaratma konusunda il olarak Ankara ve İstanbul'dan daha geride kaldığımız kesin. Belki bu anlamda devletin de yapabileceği daha fazla şeyler olabilir.

■ **Ekleme istediğiniz konular var mı?**

O.E.: Neredeyse 50 yıldır Ar-Ge yapan bir kuruluşuz. Türkiye'ye boyanın 'ilk'lerini getiren firmayız. Ar-Ge Merkezi olmanın maddi destekler anlamında elbette ki güzel artıları oldu, ama şu ana kadar bize olan maddi getirisi çok çok yüksek değil. Bununla birlikte, Ar-Ge bizim için prestij anlamında da ön plana çıkan bir konu. Tabii ki maddi destek boyutunu yadsıyamayız, ama öncelikli olarak bir Ar-Ge Merkezi olmak Ar-Ge disiplini anlamında ve üniversitelerle, sanayicilerle ve araştırma kuruluşlarıyla Ar-Ge işbirliklerimizi geliştirmek anlamında bize çok şey kattı. Ar-Ge konusunda başarılı bir grafikte ilerliyoruz. Bize gurur veren süreçler yaşadık. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tüm Ar-Ge Merkezlerini Ar-Ge faaliyetleriyle ilgili çeşitli kriterlerin puanlanmasının toplam sonucu olarak elde edilen ve performans endeksi değerlemesi diye adlandırılan bir çalışmaya göre puanlıyor. Bu sıralama doğrultusunda biz ilk iki sene üst üste kimya sektöründe birinci Ar-Ge Merkezi olduk, ki bunların ikincisinde aynı zamanda genel klasmanda tüm Ar-Ge Merkezleri arasında 10. sırada yer aldık. Bunu takiben geçtiğimiz sene de aynı puanlama sonucunda kimya sektöründe ikinci sırada yer aldık.

organize gayrimenkul

BÖLGEMİZİN EMLAKÇISI

18 Yıllık tecrübemiz ve *Mustafa Sarper Yağcı*
yönetimindeki uzman kadromuzla *Çiğli ve Kemalpaşa Şubelerimizde*
hizmetinizdeyiz.

0 232 328 28 28 - 0 532 552 12 55

İZMİR VE CİVARINDA FABRİKA, DEPO, SANAYİ ARSALARI

S A T I L I K

5.500.000 TL

AOSB'de
5.000 m2 Arsada 5.000 m2 Kapalı Alan
Bakımlı Fabrika

S A T I L I K

5.250.000 TL

AOSB'de
5.000 m2 Arsada 3.500 m2 Kapalı Alan
1000 Kw Enerji Doğalgaz Tesisatlı Fabrika
Merkezi Isıtma ve Soğutma, Tüm büro mobilyaları ile

S A T I L I K

10.500.000 TL

AOSB'de
10.725 m2 Arsada 6.500 m2 Kapalı Alan
1.250 Kw Enerji
Doğalgazlı Bakımlı Fabrika

S A T I L I K

5.500.000 \$

AOSB'de
20.750 m2 Arsada 7.500 m2 Kapalı Alan
2000 Kw Enerji
Doğalgazlı Fabrika

REFERANSLARIMIZDAN BAZILARI:

Eve Mağazacılık A.Ş.
Özkan Makina Elemanları A.Ş.
Dirinler Döküm A.Ş.
Terbay İnş. Mím. Müh. A.Ş.

Kök-N Tasarım Ltd. Şti
Klemsan Elekt. San. Tic. A.Ş.
Dirgen İnşaat San. Tic. A.Ş.
Molkim End. Kimyasalları Ltd. Şti

8045/2 Sokak B Blok Daire:2
Atasanayi Sitesi Girişi Çiğli-İZMİR
Tel :+90 (232) 328 28 28 Fax: +90 (232) 328 17 24
www.organizeemlak.com
organizeemlak@gmail.com

Sektörünün güçlü Ar-Ge Merkezi ile yenilikleri yakalayan firma: Katmerciler

Katmerciler İcra Kurulu Başkan Vekili Furkan Katmerci, şirketin uzun vadeli planlamasında ve uluslararası vizyonunda stratejik bir yer tutan Ar-Ge Merkezinin rekabette en önemli itici güçlerinden biri olacağını söyledi.

Kendi sektöründe en güçlü Ar-Ge Merkezi'lerinden birine sahip olan Katmerciler A.Ş., her geçen gün ivmelenen grafiği ile Türkiye'nin öne gelen markaları arasında yer almaya devam ediyor. Firmanın İcra Kurulu Başkan Vekili Furkan Katmerci, 44 kişilik ekibi ile başarılı çalışmalara imza atan Ar-Ge Merkezlerinden, Ar-Ge konusunda yürütülen politikalar ve çalışmalara değinen sorularımızı yanıtladı.

■ **Ar-Ge Merkeziniz ne zaman kuruldu? Ekibinizin yapısı hakkında bilgi verir misiniz?**

Furkan Katmerciler (F.K.): Türkiye araç üstü ekipman sektörünün lideri ve savunma sanayinin yeni oyuncusu olan Katmerciler Araç Üstü Ekipman, Ar-Ge'ye her zaman önem vermiş ve yatırımlarıyla bunu ortaya koymuş bir şirkettir. Daha önce bir departman şeklinde yapılandırılan Ar-Ge ekibi, geçen yıl ayrı bir merkez şeklinde yapılandırılmış ve Aralık 2015'te Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından akredite edilerek "Ar-Ge Merkezi Belgesi" almaya hak kazanmıştır. Katmerciler, bu başarıyı elde eden Türkiye'nin 228'inci şirketi olmuştur. Katmerciler Ar-Ge Merkezi, aynı zamanda sektörünün en güçlü Ar-Ge Merkezi durumundadır.

Şirketin uzun vadeli planlamalarında ve uluslararası vizyonunda stratejik bir yer tutan Ar-Ge Merkezi, 24'ü mühendis olmak üzere 44 kişilik bir ekipten oluşmaktadır. Tamamen yeni ürün geliştirmeye odaklanacak merkez, Katmerciler'in en önemli itici güçlerinden birisi olacak. Katmerciler'in ulusal ve uluslararası rekabet gücüne büyük katkı sağlayacak merkez, mevcut araç üstü ekipmanların geliştirilmesinin yanı sıra yeni ürün segmentlerine de yoğunlaşacak. Ayrıca, savunma sanayine yönelik ürün geliştirmede de kritik rol oynayacak.

■ **Ar-Ge Merkezi'nizin çalışmaları hakkında bilgi verir misiniz?**

F.K.: İşletmemizin Ar-Ge faaliyetlerinin oluşturulması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde belirli süreç döngüleri; projelendirme, yürütme, kalite kontrol ve test süreci olmak üzere 3 farklı procesten oluşmaktadır. Projelendirme sürecinde; yeni ürün veya süreç geliştirmeye yönelik olarak projelerin belirlenmesi, belirlenen projelerin iş-zaman planlarının oluşturulması, proje ekibinin görev dağılımlarının belirlenmesi, hedef çıktı ve başarı kriterlerinin belirlenmesi, risk analizi ve performans kriterlerinin (maliyet, kalite, satış vb.)

Furkan Katmerci kimdir?

Katmerciler Araç Üstü Ekipman A.Ş. İcra Kurulu Başkan Vekili olan Furkan Katmerci, 2008 yılından bu yana şirkette üst düzey yönetici pozisyonunda görev alıyor. İzmir Türk Koleji'nden mezunu olan ve halen İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde Uluslararası Ticaret ve Finans master programına devam eden Katmerci'nin ilgi alanlarını bilim ve teknoloji, ekonomik kalkınma modelleri, eğitim ve politika oluşturuyor. İyi derecede İngilizce bilen Furkan Katmerci, evli ve bir çocuk babası.

belirlenmesi gibi çalışmalar yürütülmektedir. Yürütme sürecinde ise; belirlenen proje kapsamına uygun tasarım ve planlama faaliyetlerinin yürütülmesi, Ar-Ge içeren çalışmaların uygulamaya konması, yeni ürün/süreç veya teknolojinin deneme üretimi faaliyetlerinin yürütülmesi, risk ve performans kriterlerinin kontrolü yapılmaktadır. Son olarak Kalite Kontrol ve Test Süreci'nde de Ar-Ge çalışmaları kapsamında üretilen ürün/süreç veya teknolojinin her aşamada test ve analizlerinin yapılması, hedef/gerçekleşen analizinin yapılması, nihai ürün/teknoloji süreç onayının yapılması ve performans raporlarının hazırlanması gerçekleştirilmektedir.

Belirtilen bu süreç döngülerinin sonunda firmamızın Ar-Ge stratejileri doğrultusunda; özgün tasarımlar geliştirmek, Ar-Ge çalışmaları sonucunda ortaya çıkacak ürün/teknolojilerle ilgili patent çalışmaları yapmak, çalışanlarımızın lisansüstü eğitimlerini destekleyerek akademik yayınlarda firmamızın yer almasını sağlamak suretiyle firmamızın uluslararası rekabet gücünü artırarak, markalaşma yönünde çalışmalar yapmak hedeflerimiz arasındadır.

■ *Yaptığınız yenilik, ürün geliştirme, patent sayısı hakkında ve detaylarına ilişkin bilgi verir misiniz?*

F.K.: 2 adedi TÜBİTAK-TEYDEB projesi olmak üzere toplam 8 adet Ar-Ge projesi gerçekleştirilmiştir. Halen 6 adet Ar-Ge projemiz yürütülmektedir. 15 adet Ar-Ge projesi ise planlamamız dahilindedir. Bir adet patent, bir adet tasarım başvurumuz bulunmaktadır.

■ *Ar-Ge Merkezlerinin gerek kurulum gerekse yürütme aşamasına yönelik mevzuatlar değişti. Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?*

F.K.: Ar-Ge Merkezlerini destekleme, stratejik öneme sahip, son derece doğru ve yerinde bir politikadır. Bu politika bir hükümet politikası olarak düşünülmemeli, bir devlet politikası haline getirilmeli ve geliştirilerek devam ettirilmelidir. Şirketlerimizin ve dolayısıyla ülkemizin uluslararası rekabet gücünün artmasında, ülkemizin kalkınma ve gelişmesinde, toplumsal refahın artırılmasında ve tüm bunların sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bu politikaların güçlü bir şekilde hayata geçirilmesi doğrultusunda hazırlanan mevzuat ve ilgili düzenlemeler oldukça yerinde olup, Ar-Ge Merkezleriyle dönem dönem yapılacak görüş alışverişleriyle aksayan yanların düzeltilmesi ve eksiklerin tamamlanması yerinde olacaktır.

■ *Ar-Ge Merkezlerine yönelik geliştirilen teşviklere neler ilave edilebilir? Kanun'da yer alacak ne gibi farklı olanaklar mevcut sistemi geliştirirken yeni merkezlerin kurulmasını cazip hale getirir?*

F.K.: Mevcut düzenlemelere ek olarak, özellikle nitelikli personel-mühendis istihdamını kolaylaştırıcı ek teşvikler getirilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyiz. Ar-Ge Merkezlerinin daha fazla mühendis istihdam edebilmesi ulusal ve uluslararası hedeflerine ulaşmalarında çok kolaylaştırıcı, teşvik edici, hatta özendirici olacaktır.

■ *İzmir'de 23, Türkiye'de ise toplam 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Bu rakamları nasıl değerlendiriyorsunuz?*

F.K.: Türkiye gibi yenilikçi ve yaratıcı yeni kuşakların yetiştiği bir ülkede bu sayıların oldukça yetersiz olduğunu kabul etmek gerekir. Ancak, yakın geçmişle bile kıyaslandığında geline aşamanın önemli bir başarı olduğunu da görmek gerekir.

İzmir'in Ar-Ge Merkezi sayısı ise tabii ki oldukça sınırlı olmakla birlikte, bu durumun İzmir'in uzun yıllardır Türkiye ekonomisinde azalan rolü ile paralel olduğunu söyleyebiliriz. Ne yazık ki realite budur ve İzmir ekonomisinde yeni bir atılım gerçekleşmeden bu görüntünün pek değişmeyeceği açıktır.

Sektöründe yeniliklerin öncüsü: Luna

"Her iyileştirmeye olumlu bakıyoruz. Gerçekten Ar-Ge yapan, ülke geleceğine katkıda bulunan herkes desteklerden faydalansın. Firmalarda Ar-Ge kültürünün oluşması, kalıcı istihdamın sağlanması önemli."

Sektöründeki lider ve öncü firma olan Luna A.Ş., kurulduğu yıldan bugüne devam eden Ar-Ge çalışmalarını Ocak 2016'dan bu yana Ar-Ge Merkezi olarak başarılı bir şekilde sürdürüyor. Luna Ar-Ge Merkezi Direktörü Ersen Yılmaz, 20 yıldır Ar-Ge alanında hizmet verdiği firmasının çalışmaları ve ülkemizde Ar-Ge gelişimine ilişkin değerlendirmelerini bizlerle paylaştı.

■ Ar-Ge Merkeziniz hakkında bilgi verirsiniz?

Ersen Yılmaz (E.Y.): 2016 yılı Ocak ayında Ar-Ge Merkezi unvanını aldık. 700 metrekareyi aşkın bir alanda 3 Ar-Ge departmanı ile faaliyette gösteriyoruz. Ar-Ge Merkezimizde; Elektronik Ar-Ge, Mekanik Ar-Ge ve Yazılım Ar-Ge departmanlarımız bulunmaktadır. Bu birimler, firmanın ilk zamanlarından beri var olan ve faaliyetlerini başarıyla sürdüren birimlerimizdir. Bir yıl süren bir çalışmanın ardından bütün bu birimlerimizi Ar-Ge Merkezi çatısı altında toplamış olduk. Firmamız, kurucularının vizyonu doğrultusunda Ar-Ge kültürü yüksek bir yapıya sahip. Özellikle Elektronik ve Mekanik Ar-Ge bölümlerimizin 20 yılı aşan bir mazisi var. Dolayısıyla Luna A.Ş., Ar-Ge Merkezi olmayı zaten hakeden bir firmaydı. Bugün 34 personelle, 3 Ar-Ge biriminde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

■ Yürüttüğünüz çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

E.Y.: Ar-Ge Merkezlerinin temel işlevi yeni projeler ortaya çıkarmak, yeni ürünler tasarlamak

ve firmayı geleceğe taşıyacak ürünler ve çalışmalar ortaya koymaktır. Bir firmadaki tüm birimler firmanın bugününü temsil ederken; Ar-Ge birimi firmanın geleceğini simgeler. Bünyesinde güçlü, çalışkan ve dinamik Ar-Ge yapıları olan firmalar, geleceğe daha güvenle bakar. Eğer Ar-Ge'niz yoksa veya zayıfsa bu, geleceğe soru işareti ile bakıyorsunuz demektir. Biz, güçlü ve dinamik bir Ar-Ge olmaya, sektörün hızla değişen ihtiyaçlarına ve teknolojinin hızla değişen dinamiklerine adapte olmaya çalışıyoruz. Her sene ortalama 10-15 faydalı model patent başvurusunda bulunuyor ve alıyoruz. 2015 yılında 15'in üstünde patent başvurusunda bulunduk. Ar-Ge Merkezi olmadan önce de TÜBİTAK destekli projelerimiz de vardı. Şu anda da 5 adet projemiz TÜBİTAK sürecinde. Hepsi de kabul edildi. Üniversite-sanayi işbirliğine önem veriyoruz. Bu bağlamda Dokuz Eylül ve Ege Üniversitesi ile çalışmalar yürütüyoruz. Ortak proje grupları oluşturmaya çalışıyoruz. Hem danışmanlık hem de projelerde yönlendirme amaçlı akademisyenlerden yardım alıyoruz.

■ Ar-Ge Reform Paketi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

E.Y.: Paket hakkında düşüncelerim olumlu, çünkü Araştırma Geliştirme faaliyeti, firmanın da ülkenin de geleceği demektir. Siz eğer çalışıp, üretip, tasarlamazsanız sizin yerinize bunları yapan ülkeler size bunları satar ve siz de tüketim toplumu haline gelirsiniz. Bizim kabiliyetli olduğumuz alanları başka ülkelere bırakmamız

çok acı... Bu konuda bilinçli bir şekilde adım atmamız gerekiyor. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün çok güzel bir sözü var; "Her fabrika bir kaledir" diyor. Bu sözü, 1936 yılında müthiş bir vizyonla söylüyor. Gerçekten de öyle... Her firma tedarikçisiyle, müşterisi ve çalışanları ile ülkemize büyük bir katkı sağlıyor. Ar-Ge'nin burada yapıyor olması, bizim ihracat yapar hale geçmemize olanak sağlar ve bizi, Atatürk'ün hedef olarak koyduğu çağdaş ülkeler seviyesine yükseltir. Diğer türlü beyin göçleri yaşanıyor. Ar-Ge'ye kaynak ayırmayan ülkelerin geleceği de iyi olmaz diyebiliriz. Son zamanlarda tüm dünyada Ar-Ge'ye yönelik bir atılım var. Artık en küçük ülkeler dahi Ar-Ge'nin önemini anlamış durumda. Bu dinamiğin desteklenmesi gerekiyor. Ar-Ge Merkezi kanunları çıkartıldı ve şimdi daha da iyileştiriliyor. Kurumsal Ar-Ge kültürlerinin oluşması da çok önemli.

■ **Ar-Ge Reform Paketi'nde olmasını istediğiniz bir öneriniz var mı?**

E.Y.: Her iyileştirmeye olumlu bakıyoruz. Hak eden her firmaya da olabildiğince destek verilsin. Gerçekten Ar-Ge yapan, ülke geleceğine katkıda bulunan herkes desteklerden faydalansın. Tabi ki eksiklikler var ama bu alanda atılan her adımı olumlu görüyoruz. Firmalarda Ar-Ge kültürünün oluşması, kalıcı istihdamın sağlanması, Ar-Ge kültürünün sağlanması çok önemli. Ne yazık ki bunlar uzun zamandır ihmal ettiğimiz konulardı. Geçtiğimiz günlerde Antalya'da düzenlenen 'Ar-Ge Merkezleri İyi Uygulama Örnekleri' toplantısında da Bakanlık, artık Ar-Ge Merkezi elemanlarının dışarıda yaptıkları faaliyetlerin de destek kapsamı içine alınacağını müjdesini verdi. Teşvik biraz daha arttırıldı. Ben bu gelişmelere olumlu bakıyorum. Ar-Ge Merkezi kurulması ve desteklerden faydalanma konusunda sistemin önüne geçmek için belli bürokratik sınırlar konuluyor belki... Bu durum, başvuru süreci ve şartlarını taşıyan

firmaların Ar-Ge Merkezi unvanını zorlaştırıyor tabi, ama gerçekten hak eden firmaların Ar-Ge Merkezi açması konusunda bu tür koşulları sağlanması gerektiğini düşünüyorum. İleri teknoloji alanında üretim yapan firmaların Ar-Ge Merkezi elemanı sayısı 30'dan 15'e düşürüldü. Bu da çok olumlu bir gelişme. Olaylara biraz da bardağın dolu tarafından bakmamız lazım.

■ **Ekleme istedikleriniz var mı?**

E.Y.: Dileriz ki her firmamız Ar-Ge merkezi açar, kurar, geleceğe daha güvenle bakar. Rakiplerimiz dahil hepimiz bu ülke için çalışıyoruz. Umarım mevcut potansiyelimizi güzel değerlendirir, Atatürk'ün göstermiş olduğu hedefe ulaşırız.

Ersen Yılmaz kimdir?

1996 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan Ersen Yılmaz, 1996 yılında Ar-Ge Mühendisi olarak başladığı görevinde yıllar içerisinde Elektronik Ar-Ge Takım Lideri ve Elektronik Ar-Ge & Yazılım Ar-Ge Direktörü olarak devam etti. 20 yıldır firmada başarılı çalışmalara imza atan Yılmaz, bugün Luna Ar-Ge Merkezi Direktörü olarak görevini sürdürüyor.

Ar-Ge kültürünü 'Merkez'den önce bünyesine katan lider: Norm Cıvata

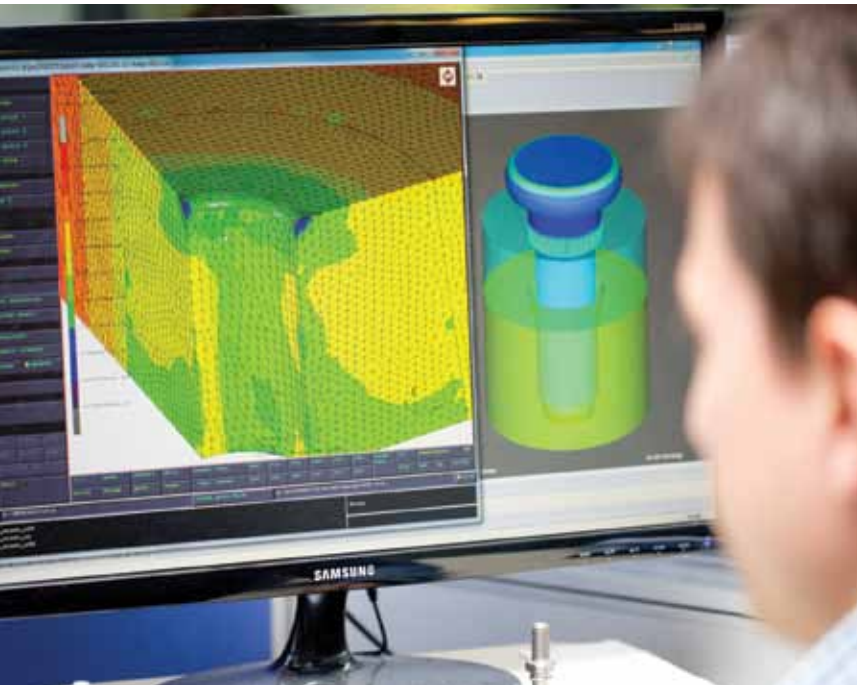
“Devlet gerekli ortamı geç de olsa sağladı. Bundan sonra da artık biraz sanayicinin bu teşviklerle beraber rotasını Ar-Ge'ye çevirmesi gerekiyor. Başka türlü Türkiye'nin hedeflerini yakalaması mümkün değil.”

Alanında Türkiye'nin lider markası olan Norm Cıvata, Ar-Ge kültürünü bir merkez çatısı altında toplanmadan önce de kurumunda yaşatan sayılı firmalar arasında yer alıyor. 2011 yılından bu yana kurduğu Ar-Ge Merkezi ile birbirinden başarılı projeleri hayata geçiren firma, genişleyen müşteri portföyü ile dünya devlerine üretim yapmayı sürdürüyor. Atatürk Organize Haber Dergisi'ne açıklamalarda bulunan firmanın Ar-Ge Müdürü Umut İnce, yaptıkları çalışmalar, Ar-Ge Merkezlerinin işleyişi ve

Türkiye'de Ar-Ge kültürünün yayılması konusunda yönelttiğimiz sorulara yanıt verdi.

■ **Ar-Ge Merkeziniz hakkında bilgi alabilir miyiz?**

Umut İnce (U.İ.): Ar-Ge Merkezimiz, 11 Mayıs 2011 tarihinde kuruldu. 38'i araştırmacı, 2'si destek personeli olmak üzere toplam 57 kişiden oluşan bir ekibimiz var. Kurumumuzda nitelikli insan gücüne çok önem veriyoruz. Özellikle Ar-Ge'de nitelikli personel ile başarılı projelerin ortaya çıkartılabileceğini biliyoruz. Bunun için hem üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi anlamında hem de projelerin bilimsel bakış açısının geliştirilmesi anlamında personelimizin yüksek öğrenim yapmasını önemli ölçüde teşvik ediyoruz. Şuanda 12 tane yüksek lisans mezunumuz var. 7 tane de hali hazırda yüksek lisans eğitimini sürdüren personelimiz var. Bir doktora mezunu çalışmamız, 3 tane de doktora eğitimine devam eden çalışma arkadaşımız var. Merkezimizde yeni ürün üretimi, maliyet düşürme, proses geliştirme ve know-how geliştirme olmak üzere toplam 4 temel konu üzerinde çalışıyoruz. Bu 4 temel konu üzerinde projelerimiz şekilleniyor. Çok farklı disiplinlerde projelerimiz olabiliyor. Bağlantı elemanlarının dinamik davranışlarının incelenmesinden, bağlantı elemanlarının üretiminde kullanılan kalıplarda yeni kompozit malzemenin kullanımı ile ilgili kalıp ömürlerinin artırılmasına, kaynak cıvatalarında kaynakla çapaklanmanın

giderilmesine yönelik bilimsel yaklaşımların geliştirilmesine kadar bir sürü farklı disiplinleri içerisinde barındıran projelerimiz mevcut. Dolayısı ile çalışmalarımızın farklı alanlarda uzmanlaşmış personel ile yürütülmesini gerektiriyor. İşte bu da bahsettiğim gibi ancak üniversite-sanayi işbirliği ile gerçekleştirilebiliyor.

■ **Bu bağlamda yürüttüğünüz üniversitelerle yürüttüğünüz çalışmalar var mı?**

U.İ.: Elbette. Bizim şu ana kadar yaklaşık olarak 25 tane tamamlamış olduğumuz TÜBİTAK mali destekli proje var. Bunların hemen hemen hepsini bir veya iki danışman akademisyenle beraber yürüttük. Dolayısı ile hem bu projeler anlamında hem de San-Tez projeleri olarak çalışmalarımızı üniversiteler ile sürdürüyoruz. Bugün hali hazırda tamamladığımız iki tane San-Tez projemiz de var.

■ **Üniversite-sanayi işbirliği kapsamında hangi üniversiteler ile çalışmalar yürütüyorsunuz?**

U.İ.: Şu ana kadar İzmir'in hemen hemen bütün üniversiteleri ile çalıştık. Atılım Üniversitesi'nin bünyesindeki Türkiye'nin ilk ve tek Metal Şekillendirme Mükemmeliyet Merkezi'nin hem kurucu üyesiyiz hem de hali hazırda Yönetim Kurulu'ndayız. Merkez bugün Avrupa'nın önde gelen metal şekillendirme merkezlerinden birisi haline geldi. Onlarla beraber çeşitli projeler tamamladık.

Bunun yanı sıra 2008 yılından bu yana uluslararası alanda da bizim sektörümüz açısından önemli bir birlik olan Uluslararası Soğuk Dövmeciler Birliği'ne üyeyiz. Dünya çapında bilinir-

liği ve güvenilirliği olan bu birliğe dahil olmak bizim için çok önemli.

Ülkelerinde isim yapmış, Ar-Ge çalışmaları ile var olmayı başarabilen, Ar-Ge çalışmalarına önem veren soğuk dövme alanındaki firmalarının yöneticilerinin ve önemli akademisyenlerin de yer aldığı bir birlik olan Uluslararası Soğuk Dövmeciler Birliği ile her sene dünyanın çeşitli yerlerinde bir araya geliyoruz. Ve yıl içinde yapılmış çalışmaları değerlendirme imkanı buluyoruz. Bu bizim için bir vizyon. Dünyada bağlantı elemanları sektörü, soğuk dövme sektörü nereye gidiyor, bilimsel camiada hangi konular çalışılıyor, buradan da takip etme ve yönetme şansımız oluyor.

■ **Rakamsal olarak çalışmalarınıza ilişkin bilgi verir misiniz?**

U.İ.: Biz firma olarak proses kapsamında geliştirdiğimiz ve nihai olarak geliştirip satmayacağımız ürünlere patent alma taraftarı değiliz. Çünkü bunların takibi çok zor. Örneğin yeni bir kalıp sistemi geliştirdiğinizde bu kalıp sisteminin patentini alırsanız rakip firma bunu çok rahatlıkla kopyalayabilir ve bunu sizin takip etmeniz imkansız hale gelir. Ama ürünlerimiz için patent alıyoruz, yani satışını yaptığımız ve takip edebileceğimiz ürünler için. Şuana kadar toplam 9 tane patentimiz, 2 tane faydalı modelimiz var. Patentlerimizin hepsi incelemeli patenttir. Türkiye, İtalya ve Almanya başta olmak üzere bu ülkelerden patent alıyoruz çünkü satışını ağırlıklı olarak yaptığımız ülkeler buralar. Bunun yanı sıra faydalı modellerimiz de var.

■ **Ülkemizde Ar-Ge'nin öneminin özellikle son on yıl içerisinde anlaşılmaya başladığını düşünürsek, 2000 yılının ilk dönemlerinden bu yana Ar-Ge kültürünü oturtan bir firma olarak, öncü olduğunuz alanlar var mı?**

U.İ.: Kendi sektörümüzde bağlantı elemanları sektöründeki tek Ar-Ge Merkeziyiz. Çalışmalarımıza merkezimizi kurmadan çok uzun yıllar önce sayısal simülasyon uygulamaları ile başladık. O sayısal simülasyon uygulamalarını da Türkiye'de soğuk şekillendirme sanayinde endüstriyel anlamda ilk uygulamaya koyan firmayız.

■ **1 Mart itibarıyla uygulamaya konulan Ar-Ge Reform Paketi'ne ilişkin değerlendirmeleriniz neler?**

U.İ.: Kanun koyucular ve uygulayıcılar ara-

Umut İnce kimdir?

Trakya Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan İnce, Yüksek Lisans öğrenimi İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü'nde yaptı. Norm Cıvata'nın Ar-Ge Merkezi Müdürü olarak başarılı çalışmalarını sürdüren İnce, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü'nde doktoraasına devam ediyor.

"Ar-Ge Reform Paketi çok olumlu. Tabii ki herkesin farklı arzuları, ihtiyaçları ve talepleri var. Ama bunları mümkün mertebe tek potada eriten, her kesimden fikir alan bir Ar-Ge paketi hazırlanmış gibi görünüyor."

sında daha kuvvetli bir karşılıklı anlayışın oluştuğunu düşünüyorum. Yeni reform paketini de bir devlet politikası olarak Ar-Ge çalışmaları için verilen desteğin sağlam duruşunun bir göstergesi olarak yorumluyorum. Sektörü dinleyerek, sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde paketin hazırlandığını, geliştirildiğini görüyorum. Bu anlamda yeni Reform Paketi çok olumlu... Tabii ki herkesin farklı arzuları, ihtiyaçları ve talepleri var. Ama bunları mümkün mertebe tek potada eriten, her kesimden fikir alan, herkese yönelik olarak geliştirilen, bir takım yönetmelikler ve kanunlarla, daha fazla firma tarafından uygulanabilir bir Ar-Ge paketi hazırlanmış gibi görünüyor.

■ Yayınlanan Reform Paketi'ne dahil edilmesini istediğiniz bir öneriniz olur muydu?

U.İ.: Aslına bakarsanız mevcut kanunda neredeyse hemen hemen her şey düşünülmüş. Bununla birlikte şu hususu vurgulamakta fayda olduğunu düşünüyorum. Bizim personelimizin çoğu haftada bir veya iki gün üniversiteye gidiyor ve yüksek lisans veya doktora eğitimine devam ediyor. Dolayısı ile böyle bir iklimde, hali hazırda Ar-Ge Merkezinde çalışan personellerin belirli giriş çıkış kontrollerine tabi tutularak merkez içerisinde bulunduğu süreç içerisinde teşvik unsuruna alınmasının tekrar gözden geçirilmesi gereken bir nokta olduğu düşüncesindeyim. Çünkü Ar-Ge Merkezi personeli, çalışmalarının bir kısmını, üretimde, bir kısmını üniversitede araştırmak ve geliştirmek, bir kısmını da diğer Ar-Ge Merkezleri ile birlikte çeşitli proje toplantıları gibi faaliyetler ile geçirmek durumundadır. Mesela bizim de diğer Ar-Ge Merkezleri ile ortak projelerimiz var. Oralara gidip gelmek zorundayız. Onlarla birlikte toplantılar gerçekleştirmek zorundayız. Fuarlara katılmak, yeni şeyler görmek zorundayız. Bahsettiğim gibi uluslararası birliklere üyeyiz, oralara gitmek zorundayız.

Bunun gibi Ar-Ge Merkezimizin dışında da bir hayat var. Dolayısı ile mevcut personel teşviklerinin, Ar-Ge Merkezinin içerisinde bulunduğu süreçler ile sınırlandırılması bence işin tabiatına aykırı bir durum. Ama bu konuda da mevcut reform paketinin uygulama esaslarında tarif edilecek bir esneklik tanınacağını düşünüyorum. Bunun yanı sıra Ar-Ge personelinin biraz farklı değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda Ar-Ge personelinin teşvik edilmesi, cesaretlendirilmesi firmaların inisiyatifine bırakılmamalı

bence. Bizim firmamızın Ar-Ge Merkezi personeli ile sınırlı olmayan bir teşvik sistemi var ve firmamızda bu durum tamamı ile bir sisteme oturmuş durumda. Belki bu duruma kanun ve yönetmelikler ile sınırlama getirilemez ama en azından faaliyet yılı denetlemelerinde ağırlıklı bir performans kriteri olarak değerlendirilebilir. Yani firmaların bu konuda teşvik edilmesi gerekiyor.

■ İzmir'de toplam 23, Türkiye'de ise toplam 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Sayıları oldukça az olan Ar-Ge Merkezlerinin üretime, ekonomiye ve ülkeye yansımaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

U.İ.: Açıkçası biz Ar-Ge konusunda çok geride kalmış bir ülkeyiz. 2008 yılı böyle bir yasa için çok geç kalınmış bir süreç. Tabii ki geç kalınmış diye yapmayacak değiliz. Hızlı koşarak arayı kapatacağız. Bakanlığımız şu aşamada gerekli olanakları ve teşvikleri sağlıyor. Ama bu, birazda işverenlerin, firmaların kültürü ile ilişkili bir durum.

Devlet gerekli ortamı geç olsa da sağladı. Bundan sonra da artık biraz sanayicinin, işverenin bu teşvikler ile beraber rotasını Ar-Ge'ye çevirmesi gerekiyor.

Başka türlü Türkiye'nin hedeflerini yakalama-

şı, içinde bulunduğu ekonomik süreci ilerletmesi mümkün değil.

Bugün baktığımızda karşımızda bir Kore, Almanya örneği görüyoruz. Bu ülkeler Ar-Ge'ye yönelik çalışmaları, projeleri çok önceden hayata geçirerek desteklemişler. Artık Ar-Ge kültürünün yerleştiği bu ülkelerde teşvike ihtiyaç kalmadığını, insanların Ar-Ge yaparak geliştikleri bilincini zihinlerinde oturttuklarını görüyoruz. Dolayısıyla bizde de bu çalışmalar geliştikçe beklenen desteklere olan ihtiyaçlar da zamanla azalacak. Dolayısı ile ülkemize daha zaman tanınması gerekiyor.

■ Norm Cıvata Ar-Ge Merkezinin ardından nasıl bir yol aldı?

U.İ.: İvmelenmemiz çok hızlı oldu. Yani biz Merkezimizden önce yılda iki üç tane TÜBİTAK projesi yaparken Ar-Ge Merkezimizin ardından 6-7 tane proje üretmeye başladık. Aslında Ar-Ge Merkezi, sizi disipline eden bir yöntemdir. Sizi motive eder ve doğru yolu gösterir... Tabii ki çalışmalar yapılyordu daha önceden de ama 'patent almaya ne gerek var' tarzında bir takım yaklaşımlarda vardı. Bir Ar-Ge projesine girerken, çalışmanın yüksek bütçesi sizi korkutuyordu. Çünkü bu projelerin sonuçları risklidir. Yani Ar-Ge çalışması ile ön görülemeyen bir şeye giriyorsunuz. Hiçbir sonuç almama ihtimaliniz de var. Bunun için 1-2 milyon lirayı yatırmayı birçok sanayici doğal olarak isteme-

yebilir. Başarılı bir sonuç ortaya çıkartsanız bile, elde ettiğiniz ürünü pazarlayamama gibi bir riskiniz de var. Dolayısı ile Ar-Ge süreci tamamen riskli bir süreçtir. Haliyle, devletin sağladığı teşvikler, sanayicinin elini güçlendiriyor ve onları cesaretlendiriyor. Çünkü sanayicilerin Ar-Ge yapmamalarındaki en büyük nedenlerden bir tanesi mali kaygıdır. Uzun vadeli düşündüğünüzde aslında Ar-Ge size yatırımınızı kat kat geri döndürecek bir çalışmadır. Bugünkü ortam; mali risklerin minimize edildiği, sanayiciliği güçlendiren, dolayısı ile Ar-Ge çalışmalarının orta çıkmasını sağlayan bir hal içerisindedir.

■ Ekleme istediğiniz konular var mı?

U.İ.: Ar-Ge sürecinde doğru bir yola girdiğimize inanıyorum. Firmalar arasındaki birliklikler de şekillenmeye başladı. Ar-Ge Merkezleri de birbirleri ile çalışmaya başladılar. Bundan bir süre önce özellikle rakip olan firmaların birbirleri ile çalışmaları düşünülemezdi. Şimdi bunlarda yaşanmaya başladı.

Dolayısı ile bu iklim Türkiye'de oluşmaya devam ettiği ve ilerlediği sürece mutlaka çok olumlu sonuçlar ortaya çıkacaktır. Tabi bunlar daha bebek adımları...

Yani Ar-Ge açısından ülke tarihimizde yeni başladığımız bir çağdayız. Tabii ki bu yasayı milat olarak almamak lazım. Daha öncesi de var elbette ama yasa gerçekten bu çalışmalara büyük bir ivme kazandırdı.

“Yeni Ar-Ge Reform Paketi, açılacak Ar-Ge Merkezlerinin Ar-Ge niteliğine kanalize olmaları için gerekli süreyi kısaltacak bir çalışma olmuş. Mevcut merkezlere de yarayan bu paket, yeniler için güzel perspektif çiziyor.”

Alanında öncü markalar arasında yer alan, uzun yıllardır yürüttüğü Ar-Ge çalışmaları ile başarılı projeleri hayata geçiren Totomak firmasının Ar-Ge Müdürü Ahmet Özhan Keskin, mevcut projeleri, ülkemizin Ar-Ge yapısı ve yeni dönem çalışmaları hakkında yönelttiğimiz soruları yanıtladı.

■ Ar-Ge Merkeziniz ve çalışan yapınız hakkında bilgi verir misiniz?

Ahmet Özhan Keskin (A.Ö.K.): 2011 yılında resmi olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezi Belgesi almaya hak kazandık. Şu an 8’i yüksek lisans, 14’ü lisans mezunu olmak üzere 41 kişilik bir ekibiz. Daha çok mühendislik altyapısı yoğun olan, üniversitelerle birlikte yürütülen ve bilimsel tarafları güçlü olan projelerin sayısını arttırarak, çalışan profilimizi de daha çok araştırmacı veya mühendislik formasyonuna sahip olan kişilerle birlikte yürütüyoruz. Çalışanlarımızın yüzde 54’ü mühendislerden oluşuyor. Her sene başında, içsel hedeflerimize paralel olarak Ar-Ge içerisinde yer alan arkadaşlar ile yaptığımız toplantılarda hangi projeler üzerinde çalıştığımızı tetkik ediyor, yıllık planlarımızı ve yeni hedeflerimizi belirliyoruz. Daha yoğun bilgi düzeyine sahip projeler ve akademik yönü daha güçlü çalışan profili ile yola devam etmek amacıyla üniversiteler ile birlikte yürüteceğimiz proje ağırlığının her sene artarak devam etmesini hedeflemekteyiz. Hedefimize paralel olarak; üniversite işbirliğiyle yürüttüğümüz projelerin, Ar-Ge kapsa-

mında yürüttüğümüz genel proje içerisinde ki oranı bu sene yüzde 40 olarak gerçekleşmiştir.

■ Ar-Ge Merkezinizde yürüttüğünüz çalışmalara ilişkin bilgi verir misiniz?

A.Ö.K.: Ar-Ge Merkezimizde yürüttüğümüz çalışmalarımızı birkaç ana kategoride sınıflandırabiliriz. Totomak A.Ş.’nin talaşlı imalat sektöründe oldukça önemli bir yeri olmasına rağmen henüz kendi ürünü bulunmamakta, çalışmalarımızın en büyük kısmı kendi ürünümüzü üretmek üzere gerçekleştirdiğimiz projelerden oluşmaktadır. Bunlar içerisinde devlet stratejilerine de paralel olarak geliştirilmiş ve aynı zamanda TÜBİTAK projesi olarak onaylanmış bir projemiz de bulunmaktadır. Bu projemiz için de konusunda uzman akademisyenlerden büyük destek almaktayız. Geliştirdiğimiz projelerin bir diğer kısmını üretim süreçlerinde yenilik yapılması, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliğin artırılması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi ile verimliliğimizin artırılması kısacası daha teknolojik üretim için gerçekleştirilen projeler oluşturmaktadır. Örneğin; hem Türkiye’de hem de yurtdışında firmamız var ve firmalarımızda farklı ebatlarda CNC makineleri kullanıyoruz. Bunları daha verimli kullanabilmek için temizleme ürünleri, hidrolik aparatlar geliştiriyor ve Türkiye’de olmayan çeşitli makineler dizayn ediyoruz. Geliştirdiğimiz bu çalışmaları patente dönüştürüyoruz. Söz konusu makineleri dizayn ederken sadece bizim tarzımızda değil, farklı imalat gruplarında, farklı ürünleri üreten firmala-

rada hizmet edebilecek diğer bir değişle ürüne dönüşebilir nitelikte makineler dizayn ediyoruz. Böylece hem kendi iç dinamiklerimize, hem de sanayi camiasına faydalı olacak ürün grubu oluşturmuş oluyoruz. Genel anlamda proje konularımızı kısaca toplamak gerekirse; makine imalatı, otomotiv, raylı ulaşım sistemleri ve ambalajlama sistemlerine yönelik, inovatif projeler diyebiliriz.

Tüm projelere genel olarak bakıldığında 2011 yılından buyana geliştirilmiş olan 9 farklı proje başlığı altında (San-Tez-TÜBİTAK) takip edilen proje mevcut olup, ilave olarak 4 adet proje başvuru sürecindedir. Aynı zamanda 2011'den bu yana 3 tanesi bu yıl içerisinde yapılmış olan toplam 8 tane patent başvurumuz var. Özetle genel toplamda San-Tez ve TÜBİTAK kapsamında tecrübe edindiğimiz 13 adet (8 adedi 2015 yılından bu yana), patent konusunda da 8 adet başvurumuz mevcuttur.

Tabii ki Ar-Ge kapsamında takip ettiğimiz projeler burada ifade edilen projelerle sınırlı değildir. Her faaliyet döneminde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na sunduğumuz (bahsi geçen tüm projeler San-Tez / TÜBİTAK proje formatına uygun olarak tüm detaylarıyla takip edilmekte ve raporlanmaktadır), raporlama yaptığımız öz kaynaklarımızla yürüttüğümüz birçok projemiz daha bulunmaktadır. Özetle; 2011-2016 yılları arasında San-Tez ve TÜBİTAK projeleri dahil olmak üzere takip edilen tüm Ar-Ge proje sayılarımız; 2011 yılında 39, 2012 yılında 11, 2013 yılında 25, 2014 yılında 25, 2015 yılında 45, 2016 yılında ise 20 olmuştur.

■ Hangi üniversiteler ile çalışıyorsunuz?

A.Ö.K.: Sadece Ege Bölgesi'nde bulunan üniversiteler ile sınırlı kalmıyoruz. Projelerimiz kapsamında danışmanlık desteği olarak birlikte proje yürüttüğümüz akademisyenlerimizden bazıları, Gazi Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi'nde görev yapmaktalar. Bunların dışında kendi şehrimizde bulunan akademisyenlerimizle çalışmalara başlamak amacıyla İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ile görüşmelerimizi sürdürüyoruz. Ayrıca önümüzdeki günlerde Yaşar Üniversitesi ile de görüşeceğiz. Projelerimizi tasarlarken öncelikli hedefimiz üniversite isminden ziyade, proje konularıyla ilgili akademik çalışmalar içerisinde bulunuş olan akademik kadrolarla çalışmaktır.

■ Ar-Ge Reform Paketi'nin içeriğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

A.Ö.K.: Reform Paketi ile birlikte mevcut Ar-Ge Merkezleri için elbette mevzuatta bir çok iyileştirme yapılmış ancak asıl olarak yeni Ar-Ge Merkezlerinin kurulması için çok güzel teşvikler getirilmiş. Genel perspektife baktığımız zaman, yeni kurulan Ar-Ge Merkezlerinin, Ar-Ge niteliğine kanallı olmaları için gereken süreyle kısaltıl-

Ahmet Özhan Keskin kimdir?

Balıkesir Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde lisans derecesini, Dokuz Eylül Üniversitesi Toplam Kalite Yönetimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans derecesini tamamlayan olan Ahmet Özhan Keskin, 12 yıllık özel sektör tecrübesinin ardından Totomak firmasında Kalite Müdürü olarak işe başladı. Keskin, Totomak firmasında görevine 2015 yılı Ocak ayından bu yana Ar-Ge Müdürü olarak devam ediyor.

cak bir çalışma olmuş. Bizim firmamız açısından düşündüğümüz zaman, 2011'den 2016'ya kadar biz zaten belirli bir kültür içerisinde yol aldık. Ama Reform Paketi yeni Ar-Ge Merkezi kuracaklar için güzel bir perspektif çiziyor.

■ Ar-Ge Reform Paketi'nde yer almasını istediğiniz bir öneri varmı?

A.Ö.K.: Mesela Ar-Ge Merkezimizde birçok arkadaşımız projeleri yaparken üniversitelerde çok vakit harcıyor. Sürekli üniversitelere gidip geliyoruz. Bunun yanı sıra çalışanlarımızı doktora ve yüksek lisans yapmaları konusunda teşvik ediyoruz. Buralarda harcanan vakitler Ar-Ge kapsamı dışında olmasa, Ar-Ge içerisinde çalışan kişilerin bu amaçla laboratuvarlarda, üniversitelerde, sempozyumlarda harcadıkları vakitler de Ar-Ge kapsamında değerlendirilebilse bizim için çok faydalı olurdu. Bunun yanı sıra yüksek lisans ya da doktora yapan bir Ar-Ge personeline, eğitim aldığı üniversite, tez konusu olarak mevcut çalıştığı projeye yönelik dersleri seçmesine, tezini hazırlamasına olanak sağlasa, çok daha başarılı sonuçlar elde edilir diye düşünüyoruz. Ayrıca; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye'deki Ar-Ge Merkezlerine tek tek projeler yönlendirebileceği gibi, birkaç Ar-Ge Merkezini bir araya getirerek yönlendirmeleri ile ülkemiz için gerekli birçok projenin devreye alınması ve başarıyla sonuçlanmasını hızlandıracaklarını düşünüyoruz.

■ İzmir'de toplam 23, Türkiye'de ise 246 tane Ar-Ge Merkezi var. Bu rakamları nasıl değerlendiriyorsunuz?

A.Ö.K.: Ülkemizdeki Ar-Ge Merkezi sayısının çok daha fazla olması gerekliliğiyle birlikte firmaların ürettiği projelerin niteliğinin bu kapsamda, inovatif yönü ağır basan projeler olması gerektiğine inanıyoruz.

Geleceğin taleplerini bugünden hazırlayan firma: ÜNİTEKS

Üniteks Ar-Ge Merkezi Müdürü Burçin Eser, "Ar-Ge Merkezi çalışanlarının sayısının düşürülmesi de çok başarılı bir gelişme. 50 kişi ile ancak çok büyük firmaların Ar-Ge Merkezi kurabileceği algısı oluşuyor" dedi.

Türkiye'nin en büyük firmalarından birisi olan ÜNİTEKS, Ar-Ge çalışmaları ile tekstil alanında sınırları zorlamaya devam ediyor. Kumaşları baştan yaratan, iplik parçalarından imkansızları ortaya çıkaran ekibi ile firmanın deneyimli Ar-Ge Merkezi Müdürü Burçin Eser, merkezlerine ve ülkemizde Ar-Ge'nin durumuna ilişkin sorularımızı yanıtladı.

■ **Ar-Ge Merkeziniz ne zaman kuruldu, resmi bir çatı altında toplanmadan önce yürüttüğünüz faaliyetleriniz var mıydı?**

Burçin Eser (B.E.): 2011 yılı Nisan ayında resmi olarak faaliyetlerine başlayan Ar-Ge Merkezimiz, sektörünün ilklerinden birisi... Bizim Ar-Ge

ile çalışmalarımız, Ar-Ge Merkezimizden yıllar öncesine, 2000'li yılların başında tedarikçilerimiz bünyesinde pilot baskı yatırımlarımıza dayanıyor... İlerleyen yıllarda ise bir Ar-Ge ekibi oluşturuluyor... Aslında Ar-Ge Merkezini 2008 yılında kendi bünyemizde belgelendirmeden, tek bir çatı altında toplayıp kurmuştuk. Kanunun çıkmasının ardından 2010 yılında Ar-Ge Merkezi açmak için gerekli prosedürleri yürütmeye başladık. 2011 yılı Mart ayında başvurumuzu yaptık ve 2011 Nisan ayında Ar-Ge Merkezimizi resmi olarak kurduk.

■ **Ar-Ge Merkezinizde hizmet veren ekibin yapısı hakkında bilgi verir misiniz?**

B.E: Tasarım çalışmalarını Ar-Ge Merkezine dahil eden sektörümüzdeki ilk kurumlardanız. Dolayısı ile tasarımcı ve mühendis arkadaşlarımızdan oluşan geniş bir kadromuz var. Şu anda 71 kişiyiz. Bunun 49'u araştırmacı, 21'i teknisyen niteliğinde. Bir doktora tamamlamış personelimiz var. Üç kişi doktora eğitimine devam ediyor. İki kişi yüksek lisans eğitimine devam ediyor. 6 yüksek lisans mezunu, 42 lisans mezunu, 21 de ön lisans mezunu arkadaşımız var. Bunların bir kısmı tasarımcı arkadaşlarımız. Bildiğiniz gibi tasarımın önemi de nihayet anlaşılmaya başlandı ve artık Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinden bahsedebilir olduk. Biz bunun savaşını yıllardır verdik. Bir tekstil- konfeksiyon şirketindeki Ar-Ge faaliyetlerini tasarımdan bağımsız düşünemezsiniz. Bir araştırma tasarım olmaksızın geliştirmeye

dönüşemez, ürün elde edilemez. Biz hep bunu savunduk. Birde dışarıdan destekle güç alan bir yazılım birimimiz var. Bu birimde ÜNİTEKS'in süreçlerine uygun yazılımlar yapıyor. Tabi bir de laboratuvarımız var. Burada kimya bölümünden ve tekstil bölümünden mezun arkadaşlarımız görev alıyor.

■ **Çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?**

B.E.: Son dönemlerde proje çıktılarımızı lisanslandırmaya çalışıyoruz. Özel liflerden üretilmiş termal kıyafetler, iletken paneller ile ısıtma sağlayan akıllı giysiler geliştirdik. Bunun dışında örgü makinelerinin çağlıklarının kondisyonlanmasını sağlayan sistemler ya da konfeksiyon işlemleri için çeşitli aparatlar geliştirdik. Bu gibi çalışmalarımız için 4 tane patent başvurumuz var. Bunların yanı sıra bir de faydalı modelimiz var. Bu gibi tescil çalışmaları bizim için daha çok motivasyon amaçlı, şu an için bunlardan ticari bir kazanç sağlamıyoruz. Çoğunlukla kendi süreçlerimizdeki ihtiyaçlarımızın karşılanmasına yönelik çalışmalar.

■ **Hali hazırda yürüttüğünüz projeler hakkında bilgi verir misiniz?**

B.E.: Ar-Ge Merkezimizin bünyesinde çok fazla projemiz var. Yılda 20-30 projeyi tamamlıyoruz kendi içimizde. Bunların bir kısmını ulusal ve uluslararası proje destek programlarına sunuyoruz. 2007 yılında sektörümüzdeki ilk San-Tez projesini, 2008 yılında yine sektörümüzdeki ilk TEYDEB projesini, 2012 yılında ise yine sektörümüzdeki ilk Avrupa Birliği projesini gerçekleştirdik. Her yıl çok sayıda resmi proje başvurusu yapıyoruz. Ulusal TEYDEB ve San-Tez projelerimiz dışında, uluslararası EUREKA, MANUNET gibi programlarda da projelerimiz devam ediyor. 4 adet San-Tez projemizi tamamladık. Bu sene 1 San-Tez, 1 TEYDEB, 1 EUREKA ve 1 MANUNET projesi başlattık. Bu şekilde çalışmalarımız devam ediyor.

Projelerimizin konulara bakacak olursak; bazı çalışmalar mevcut ihtiyaçlarımızdan yani müşterilerimizin bizi yönlendirdiği durumlar neticesinde ortaya çıkan ve hemen ticari başarıya dönüştürebileceğimiz kısa vadeli projelerden oluşuyor. Son dönemde spor giyime ciddi bir yöneliş var. Daha konforlu olsun, nemi daha hızlı uzaklaştırsın diye fonksiyonel liflere yöneldik. Eskiden dünyanın önde gelen hazır giyim markalarının bünyesinde spor ürünleri yoktu. Günümüzde ise mutlaka her markanın bir spor grubu oluşmaya başladı. Dolayısı ile biz de bunlara yönelik günlük spor ürünleri geliştirmeye başladık. Artık bu markalara geliştirdiğimiz spor giysiler ile de hizmet veriyoruz. ÜNİTEKS kendi alanında her pazara ilk cevap veren firmalardan biri olmuştur. Fonksiyonel giysi talebi olduğunda müşterilerimize sunabileceğimiz bir çalışmamız muhakkak vardır. Şimdi yavaş yavaş akıllı giysi beklentileri olacaktır. Bunlarla ilgili bir çalışma yaptık. Şuan ısıtma fonksiyonlu bir giysi grubu tasarladık. Tamamen yıkanabilir, iletken ipliklerle örme kumaş yapısında oluşturuldu, örme kumaşların sunduğu esneklik ve yumuşaklık korundu, küçük bir pille küçük bir cep tasarımı yaparak görünmeyecek şekilde tasarladık. Şu anda mevcut müşterilerimizde bunları satabileceğimiz bir ürün platformu bulunmuyor. Ama tüm dünyada akıllı giysilere doğru bir eğilim başladı. Dolayısı ile onlar talep ettiğinde biz bunları sunacağız. Ürün tasarım ve geliştirmenin yanı sıra mevcut makinelerimizin verimliliğini arttırmak, var olan sorunları gidermek amacıyla yürüttüğümüz Ar-Ge çalışmalarımız da var. Son dönemde müşterinin ve toplumun bakış açısının değişmesi ile atıkların geri dönüşümüne yönelik bir eğilim var. Biz de kırpıntı diye tabir ettiğimiz tekstil atıklarımızdan tekrar iplik elde ederek, ürüne dönüştürme çalışmalarına başladık ve başarılı sonuçlar elde ettik. Bu konuda Ege Üniversitesi ve Bolton Üni-

versitesi ile birlikte çalışıyoruz. Ayrıca daha yenilenebilir kaynaklara yöneldiğimiz çalışmalarımız da mevcut.

■ **Ar-Ge Reform Paketi'ne ilişkin düşünceleriniz nelerdir?**

B.E.: Hem üniversitedeki akademisyenler hem de özel sektör açısından ciddi bir çalışma yapılmış. Ar-Ge Merkezi çalışanlarının sayısının düşürülmesi de çok başarılı bir gelişme. Çünkü bizim Ar-Ge Merkezi olduğumuz yıllarda asgari tam zamanlı personel sayısı 50 idi ve bu ciddi bir rakamdı. Bu, 60 kişilik bir ekip kurmanız anlamına geliyordu. Bu rakamla "sadece çok büyük firmalar Ar-Ge merkezi kurabilir" algısı oluşuyor. Bu doğru değil bence, çünkü küçük firmalar da ayakta durabilmek için Ar-Ge yapmak ve kendini geliştirmek zorunda. Çalışan sayısı 30'a indiğinde de bu rakamı yeterli görmemiştim. Belli başlı sektörlerle yönelik olsa da Ar-Ge personeli sayısının 15'e düşürülmesi bu aşamada çok iyi bir gelişme. Ayrıca tasarıma yönelik verilecek destekler de tasarım yapmak isteyen firmalar için tam bir can suyu oldu. Olması gereken de buydu zaten ve bu aşamada yapılan çalışmaları çok yerinde buluyorum. Kendi içine kapanmak çok eskilerde kaldı. Günümüzde yeni şeyler yapmalı, farklı şeyler araştırıp öğrenmek zorundasınız. Ya da bunu bilen birilerine sormak zorundasınız. Yani sizi teşvik edecek bir şeyler olmalı. Dolayısıyla ile bu yeni sayı çok kritik ve güzel bir rakam. KOBİ'ler içinde Ar-Ge Merkezi kurulumu konusunda çok başarılı bir sürecin başlayacağını düşünüyorum.

■ **Reform Paketi'nde yer almasını istediğiniz bir öneriniz var mı?**

B.E.: Daha erken yapılmalıydı... Tasarımın da teşvikler kapsamına alınması yıllardır savaştığımız bir noktaydı. Bu pakette tasarım da yerini aldı. Ama tasarım çalışmalarının nasıl yürütüleceğine dair belirsiz noktalar var. ÜNİTEKS olarak biz Reform Paketi'nde belirtildiği şekilde bir Tasarım ve Ar-Ge Merkezi'yiz. Ama yalnızca tasarıma dayalı firmalar süreçlerini tasarım çalışmalarını ne şekilde yürütecek, Tasarım projelerini Ar-Ge projesi gibi mi yönetecek? Mevzuatta sadece "Ar-Ge" ifadesi yerine "Tasarım" ifadesi getirilerek bir düzenlemeye gidilmiş. Bu durum

Burçin Eser kimdir?

1984 yılında İzmir'de doğan Eser, 2007 yılında Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuştur. Aynı üniversitede yüksek lisans eğitimini tamamlamış, bu süreçte Ege Üniversitesi'nde Tekstil Araştırma Derneği bünyesinde görev almıştır. 2010 yılında ÜNİTEKS'te Ar-Ge Proje Mühendisi olarak çalışmaya başlayan Eser, bugün görevini Ar-Ge Merkezi Müdürü olarak sürdürüyor. Eser, Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nde doktora eğitimine devam ediyor.

ilerleyen süreçlerde yetersiz kalacaktır ve belirsizliklere neden olacaktır. Bunun yanı sıra yalnızca Ar-Ge Merkezi içerisinde geçirilen mesai saatlerinin destek alması da uygun değil. Reform Paketi'nde bununla ilgili de düzenlemeler yapıldı. Tabii ki devletin bir kontrol mekanizması olmalı ama Ar-Ge personeli daha özgür çalışabilmeli...

■ **İzmir'de 23, Türkiye'de 246 Ar-Ge Merkezi var. Nasıl değerlendiriyorsunuz bu rakamları?**

B.E.: İlk 500 sanayi kuruluşundan bir çoğunun Ar-Ge Merkezi yok. Biz ülke olarak fasoncuyuz. Böyle değerlendiriyoruz başka diyecek bir şey yok. Birilerinin işlerini yapıyoruz... Böyle olmamak için farklı şeyler yapmak, yeni fikirler üretmek zorundayız. Ve bu fikirlerin desteklenmesi lazım. Üniversitede ve özel sektörde hem teorik olarak araştırma geliştirmeyi hem de sanayi anlamında araştırma geliştirmeyi bir araya getirebilmek çok önemli... Üniversiteler ile işbirliğini daha da arttırmak lazım. Çünkü oradaki bu kadar değerli bilginin ülkemiz adına ticari başarılarla çevrilememesi çok kötü. Toplum olarak da ön yargılıyız yeni şeylere. Zihniyetleri değiştirmek çok zor. Bizler bugün odaklıyız. Bizim bu bakış açısından çıkmamız lazım.

Kümelenmeyi bilmeliyiz

Kümelenme; aynı coğrafya içinde benzer iş kollarında faaliyet gösteren, aynı değer zincirinin bir halkası içinde yer alan, birbirlerini işbirliği veya rekabet öğeleri ile etkileyen işletmelerin ve onları tedarikçi olarak destekleyen işletmelerin, kurumların bir araya geldiği bir bütün olarak tanımlanabilir. Başarılı kümelenme örneklerine bakıldığında, teknolojik yönden ortak hedefleri olan, güçlü tedarikçi zincirlerine sahip, sinerji yaratmayı bilen, yenilikçi ve rekabetçi yapılanmaları görmekteyiz.

Global ekonomi kavramı ile kalkan sınırların yarattığı vahşi rekabet ortamında kümelenme davranışlarının getirdiği sinerji ve güç ciddi bir değer olarak görülmektedir. Ancak, kollektif çalışma kültüründeki ve organize olma hususundaki eksiklerimiz nedeniyle kümelenme konusunda istenilen düzeye gelemediğimiz açıktır. Bu yolda girişim ve gayretlerin devam etmesi çok önemlidir. Bizde olmaz anlayışının yıkılarak, gerektiğinde ulusal sanayimizi zorlayacak hedefleri belirleyerek bu konuda başta kültürel eksiklerimiz olmak üzere, sanayimize yeni yetenekler kazandırmak zorundayız.

Bu hedeflerin gerçekleşmesi için de en önemli alanlardan biri ana sanayi ile yan sanayinin ortak stratejik hedefler etrafında birleştirilmesinin sağlanmasıdır. Bu alanda özellikle yan sanayilerin yeni yetenekler kazanması, ana sanayi üzerindeki yükleri hafifletmesi, sadece maliyet değil, üretim ve kalite hedeflerinin tutturulmasını desteklemesi, bazı alanlarda uzmanlaşması gereklidir. Son dönemlerde AB tarafından ortaya atılan akıllı

uzmanlaşma stratejisinin ülkemizdeki kümelenme yapılanmalarına uyumunun sağlanması daha da bir önem kazanmıştır.

Bu rekabetçi kümeleri oluşturan işletmelere baktığımızda, ülkemizdeki işletmelerin doğal yapısı olan KOBİ ağırlığını aynen bu alanda da görmekteyiz. KOBİ'lerin kümelenme bilincine erişmesi, kümelenme faaliyetlerinin içinde bulunarak yaratılacak sinerjiye katkı vermesi ve o sinerjiyi kullanabilme yeteneklerinin geliştirilmesi gereklidir.

Bunun içinde kümelenmenin ön şartlarının sağlanarak, kümelenme ortamının yaratılması hem kamunun hem de reel sektördeki ana sanayi kuruluşlarının temel görevlerinden sayılmalıdır.

Kümelenmenin ön şartlarına baktığımızda; sanayi yapısının bilgi ve teknoloji gücü, coğrafi konum, uzmanlaşmış işgücü tedariği, etkili bir koordinasyon yapısı, tedarikçilerin varlığı ve yetkinlikleri, üniversite ve araştırma kurumlarının sanayi ile işbirliği düzeyi, ulaşım ve lojistik imkanlar, yerel sermayenin kümelenmeye bakışı gibi pek çok detayı görebiliriz. Ancak bu şartların olması dahi zaman zaman kümelenme çalışmalarının başarısını sağlamakta yetersiz kalabilmektedir.

Bu alanda başarı için kümelenmenin oluşumu, yönetimi ve koordinesi için bir liderlik ekibinin oluşturulması gereklidir. Bu liderlik, üniversite ve araştırma kurumları ile sanayi kuruluşlarının ortak çalışmalar üretmesine, Ar-Ge ve inovasyon odaklı bir yapının kurulmasına uygun ortamı sağlamaya vizyonu ile donatılmalıdır.

İşbirliği ve bilginin paylaşılması için kanuni ve etik bir zeminin sağlanması, iş sahibi ve çalışanların kümelenme hedefleri ile örtüşen bilgiler içinde eğitilmesi, işletmelere maliyet avantajları sağlayacak ortak faaliyet ve hizmetlerin tanımlanarak, bunların alış verişinin organize edilmesi, kümelenme içinde ortaya çıkan işgücü yeteneğinin oluşturulmasının sağlanması da diğer önemli çalışma alanlarıdır.

Bu faaliyetlere liderlik edilmesi ve organizasyonun sağlanması hususunda Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) doğal avantajları vardır. OSB'ler içindeki ana sanayi kollarının yapısının bilinmesi, coğrafi ve lojistik avantajlar, fiziki kümelenmenin sağlanabilmesi, yetişmiş işgücü tedariğindeki avantajlar, başta enerji olmak üzere bazı temel girdilerdeki fiyat ve kalite avantajları OSB'lerin doğal kümelenme alanları olmasını sağlamaktadır. Bunun sağlanabilmesi içinde kamunun kümelenme faaliyetlerinin destekleyici önlemleri alması beklenmektedir.

Avrupa'nın
En İyi Havayolu

A STAR ALLIANCE MEMBER

YURTIÇİ UÇUŞLARDA 100 TL FARKLA BUSINESS CLASS KONFORU

30 kg
bagaj hakkı

TURKISH AIRLINES

Miles & Smiles

Daha fazla mil
kazanma fırsatı

CIP salonlardan
faydalanma imkânı

Business
Class ikram

Ekonomide BUSINESS kabine upgrade, sadece indirimsiz yetişkin, çocuk ve bebek biletleri için yapılacaktır. Rezervasyonu bulunan ve biletlerini upgrade eden yolcularımızın bebek yolcu biletleri kampanya kapsamında 10 TL karşılığında upgrade edilir. Kampanya, seçilen uçuşun BUSINESS sınıfında yer olması durumunda ve Türk Hava Yolları'nın belirlediği sınıflar (V/L/T/Q/E) için uygulanabilir. AnadoluJet, Code Share ve aktarmalı seferler hariçtir, İstanbul Atatürk Havalimanı'ndan gidiş dönüş olmak üzere; Adana, Antalya, Diyarbakır, Gaziantep, Gazipaşa, Hatay, İzmir, Kayseri, Trabzon; Sabiha Gökçen Havalimanı'ndan gidiş dönüş olmak üzere; Ankara, Antalya, İzmir uçuşlarını kapsamaktadır. Türk Hava Yolları kampanya şartlarını değiştirme hakkını saklı tutar. Detaylı bilgi için thy.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Skytrax Passenger Choice ödüllerinde Avrupa'da 2015 yılının en iyi havayolu seçildi.

DÜNYA DAHA BÜYÜK.
K E Ş F E T.

TURKISH
AIRLINES

Miles&Smiles

HAYATIN HER ANINDA AYRICALIKLARIN KEYFİNİ ÇIKARIN.

ayricaliklarikesfet.com

OTEL & ARAÇ KİRALAMA & AKARYAKIT & ALIŞVERİŞ & EĞLENCE
SAĞLIK & SİGORTA & TURİZM & SHOP&MILES

ATAER'in Genel Kurulu yapıldı

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nin en değerli yatırımları arasında yer alan Ataer Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'nin Olağan Genel Kurul Toplantısı, Atatürk Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi. İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş'ın Divan Başkanlığı'nda düzenlenen Genel Kurul'da 2015 yılını başarılı bir grafik ile kapatan Ataer Enerji'nin yeni dönem projeleri hakkında bilgi verildi.

Ataer Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Uysal, İAOSB gibi Ataer'in de tüm Bölge sanayicilerinin ortak malı olduğuna dikkat çekerek, fabrikaların kesintisiz üretime devam etmeleri konusundaki en büyük paydaşları olan kuruma destek verilmesi gerektiğini söyledi. Ataer sayesinde Bölge katılımcılarının geçmiş dö-

nemlerde ülkenin en ucuz elektriğini kullandığını hatırlatan Uysal, "Son 4 yıl içinde doğalgaza üst üste yapılan zamlar nedeni ile istediği rakamlarda enerji satma şansı olmayan Ataer ile siz değerli sanayicilerimizin işbirliği devam ettiği müddetçe kurumumuz yine en iyi enerjiyi en uygun fiyatlarla sunmaya devam edecektir" dedi.

Gelecek dönem çalışmaları hakkında da bilgi veren Uysal, "2016 yılında TEİAŞ kaynaklı elektrik kesintilerinde, Ada Modu'nda üretim faaliyetlerinde bulunarak müşterilerimizin kesintisiz elektrik kullanımına devam etmesini sağlayacağız. Ayrıca; enerji verimliliği ve kestirimci bakım amaçlı termal kamera kontrollerini, yumuşak ve demineralize su tedarikini sağlamak, topraklanma ve iletkenlerin izolasyon ölçümlerinin yapılması gibi planladığımız çalışmalarımızı da yıl içerisinde gerçekleştirmeyi hedefliyoruz" diye konuştu.

İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş da, 2015 yılını kar ile kapatan Ataer Enerji'nin kendilerini motive ettiğini bildirerek, "Doğalgaz fiyatlarındaki bu artışlara rağmen, söz konusu başarıyı yakalayan başta Ataer Yönetim Kurulu olmak üzere, çalışan tüm arkadaşlarımıza teşekkür etmek istiyorum. Başarıyı yakalamak için birlik ve beraberliğimizi bozmamamız gerekir. Bizler de sanayici olduğumuz için sanayicilerin derdinden anlıyoruz. Bölgemizde elektrik kesintileri yaşandığında Ataer bu ihtiyacı karşılayarak üretim bantlarının durmadan dönmesini sağlama-ya devam ediyor. Ataer bizlere en ucuz elektriği verdiği dönemde nasıl yanında olduysak, zor dönemlerinde de onu desteklemeliyiz" ifadesinde bulundu.

“Her platformda İAOSB’yi örnek göstereceğiz”

Türkiye’ye yeni atanan Güney Afrika Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Pule Isaac Malefane ve beraberindeki heyet, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi’ni ziyaret etti. Ülkesinin 22. Özgürlük Yılı Kutlamaları kapsamında İzmir’de bir dizi ziyaret gerçekleştiren Malefane, kentin ekonomi merkezlerinin başında gelen İAOSB’yi gezerek, Yönetim Kurulu Üyesi Neslihan Ömer Kabaklı ile bir araya geldi.

Kabaklı’dan Bölge’ye yürütülen çalışmalara ilişkin bilgi alan Malefane, Türkiye’yi birçok konuda örnek aldıklarını belirtirken, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesi bakımından İzmir’in kendileri için önemli bir kent olduğunu vurguladı. Ülkelerdeki artan kayıt dışı istihdama paralel olarak yaşadığı kaygıları ve üzüntüyü dile getiren Malefane, organize sanayi bölgelerine bu konuda büyük görev düştüğünü belirtti.

Planlı sanayileşmenin en güzel örneği

İkili ilişkilerin güçlenmesinin kendilerini de mutlu ettiğini söyleyen İAOSB Yönetim Kurulu Üyesi Neslihan Ömer Kabaklı, organize sanayi bölgelerinde yürütülen her türlü sürecin belirli bir hukuk çerçevesinde ilerlediğini vurgulayarak, “Biz İAOSB olarak, insan haklarına önem veren ve kayıt dışı istihdama anlayış göstermeyen bir duruş içindeyiz. Bölgemizde 600 firma ve 37 bin çalışan var.

Dolayısıyla Bölge içerisinde yapılacak herhangi bir aktivite veya hizmet süreçlerinde firma sahiplerinin yanı sıra çalışanların da haklarını ve isteklerini gözeterek hareket ediyoruz. Bunun en güzel örneği Bölgemizde bulunan kreşler. Eleman alım konusunda ise Bölgemizin Özel

İstihdam Bürosu var. İş arayan kişiler gelip birebir mülakat şeklinde kayıt olabiliyorlar. Elemana ihtiyacı olan firmalar ise, istedikleri özellikleri belirterek Özel İstihdam Bürosu’na ihtiyacına ilişkin başvuruda bulunuyor ve sisteme kayıtlı kişiler, firmalar ile görüştürülüyor. Dolayısıyla her şey kontrol altında ilerliyor” şeklinde konuştu.

Bölgedeki üretim süreçlerine de değinen Kabaklı, “Burası üretim yeri olarak çok elverişli bir Bölge. Burada firmalara sağlanan altyapı hizmetleri ile firmaların kaliteli ve düzgün üretim yapabilmesi sağlanırken, sosyal hizmetler ile de çalışanların ve firma sahiplerinin kişisel gelişimlerinde etkin bir rol oynanıyor. Buranın önemli olmasındaki diğer bir nokta ise, tedarikçilerinizle bir arada bulunarak birçok fabrikayla iletişim kurabiliyorsunuz, limana, havaalanına, çevreyoluna rahatlıkla ulaşabiliyorsunuz” dedi.

İzmir farkı

Özellikle Atatürk Organize Sanayi Bölgesi gibi istihdam sayısının fazla olduğu bölgelerin ekonomiye katkılarının çok fazla olduğunu belirten Malefane, üretilen ürün kalitesinin ve İzmir’in kalite anlayışının farklı olduğundan bahsederken, doğal kaynakların kendileri için önemli olduğunu vurguladı. İAOSB’de yürütülen çalışmaları ve Bölge’nin başarısını ülkesindeki yatırımcılara ve çalışan arkadaşlarına aktaracağını bildiren Malefane, duydukları ve gördükleri karşısında İzmir’de olmaktan çok büyük mutluluk duyduğunu belirterek İAOSB Yönetim Kurulu’nu Güney Afrika’ya davet etti.

KDV'ye ilişkin her şey masaya yatırıldı

Yeminli Mali Müşavir Prof. Dr. Süreyya Sakıncı, KDV'nin mutlaka bir belgeye dayandırılması gerektiğini anlatırken, ihracat işlemlerinde de beyannamelerdeki belgelerin birbiriyle tutarlı olmasına dikkat çekti.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde düzenlenen "KDV Tevkifat Uygulama Oranları ve İstisna İşlemler" konulu seminer, Celal Bayar Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Öğretim Üyesi Yeminli Mali Müşavir Prof. Dr. Süreyya Sakıncı'nın katılımıyla Atatürk Toplantı Salonu'nda gerçekleşti.

Prof. Dr. Sakıncı, ithalat ve ihracat yapılırken çıkartılan vergi süreçlerine değinerek başladığı konuşmasında şunları söyledi:

"Verginin konusu; mal ve hizmet teslimleri ve bunların ithalatı ile ilgilidir. Yapılan teslim ve hizmetlerin ticari, sanayi ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde olması gerekir. Burada önemli olan mutlaka bir KDV mükellefiyetinin doğmasını gerektiren koşulların olmasıdır. İhracatta bir istisna vardır. Bu ihracattaki istisna tam bir istisnadan ziyade verginin uygulanmasından ortaya çıkan bir zorunluluktur. Bunu bir istisna olmaktan ziyade KDV'nin uygulanmasına bağlamamız gerekiyor. Varış ilkesi prensibine göre KDV'nin

yaratıcısı olan AB'dir. Bu ülkeler kendi aralarında bir gümrük birliği oluşturduğu için herhangi bir üye ülkeye giren bir mal, bütün ülkelerin sınırları içine girmiş sayıldığından dolayı ithalatta vergilendirme esastır ama ihracatta böyle bir vergilendirme söz konusu değildir. Vergiyi doğuran olay uygulamada sık sık karşılaştığınız bir durum. Genel kural şudur; bir hizmetin ya da bir

malın teslimi ile bir KDV'nin doğduğunu kabul etsek bile bunun mutlaka bir belge ile tevsik edilmesi gerekir. Eğer belgede tevsik edilmiyorsa bu bir tür avans biçiminde ortaya çıkar. Teslim ise bir mal üzerindeki tasarruf hakkının maliki ya da onun adına hareket edenler tarafından alıcısına onun adına hareket edenlere devredilmesine denir. Trampa

teslimde iki taraflı işlem vardır. Bir mal ya da hizmet el değiştirmiş olur. Bu nedenle karşılıklı olarak iki taraf içinde bir KDV doğmuş olur. Bedelsiz teslimlerde de yine bir teslim söz konusudur. Burada emsal değerini dikkate alıyoruz. Hizmette ise imalat olmadığı için temel geriye dönük bir girdi üzerinden kontrol yapmamız mümkün

değildir. Bu nedenle bunu sınırlandıramıyoruz. İşin niteliğine bakarak bunun hizmet olup olmadığına karar veriyoruz. Yapılan iş, hizmet ya da mal teslimi ise yine burada iki taraf için ayrı işlem yapmamız gerekiyor. Arsa karşılığı inşaat işlerinde KDV söz konusudur. Arsa eğer bir iktisadi işletmeye dahilse ve arsa sahibinin olağan bir hale getirecek şekli varsa yani aynı zamanda arsa alım satımı da yapıyorsa teslim bakımından KDV'ye tabi olur. Yine müteahhit tarafından arsa sahibinin arsanın sahibi olarak yapılan teslimlerinde uygulanacak KDV emsal bedelidir. Burada emsal bedeline dikkat etmek gerekir. Yurtiçinde sunulan hizmetler ile yurt dışında sunulan hizmetlerin birbirinden ayrılması ve buna ilişkin olarak da bunun belgelendirilmesi gerekir."

Belgeler birbiriyle tutarlı olmalı

Birçok sanayiciyi ilgilendiren ihracat konusunda da yasal düzenlenmeler ve kanunlar ışığında katılımcılara bilgi veren Sakınç, "İhracat istisnasına ilişkin beyanname vergi dairesine verilir. İadelerde liste veriliyor, Maliye daha sonra iade ile faturaları görmek istiyor. Burada ihracata ilişkin yurt dışına verilen faturaların fotokopileri ya da faturaların dökümüne intiba eden bir liste ibraz edilmesi gerekir. Firma yetkilisi tarafından eğer burada faturalarda gümrük beyannamesi arasında bir tutarsızlık varsa vergi dairesi bilgi istiyor. Sonuca göre işlem gerçekleştiriliyor. Hizmet ihracatında, hizmetin yurt dışındaki müşteri için yapılması ve hizmetten yurt dışından yararlanılması gerekiyor" diye konuştu.

Sanayicilere her ayın son haftasında Teşvik Bilgilendirme Toplantısı düzenlenecek

İAOSB katılımcılarını yatırım teşvikleri konusunda bilgilendirmek üzere düzenlenen firmalara özel toplantıya katılan OSB'DER Çözüm Merkezi Yatırım Müşaviri A. Cemil Aladağ, yaptığı ikili görüşmelerde yetkililerin sorularını yanıtlarak süreç ilişkin bilgi verdi.

Firmaların genellikle teşvik belgelerine müracaatları ve ellerindeki mevcut belgelere ilişkin yapılacak revizyonlar ve belgelerin kapanışına ilişkin sorulara yanıt aradıklarını ifade eden Aladağ, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Toplantımıza gelen katılımcılar; özellikle mevcut teşvik sisteminde yapabilecekleri ilave yatırımlar ve modernizasyon kapasite artırımına yönelik son uygulamaları sordular. Daha önce alınmış teşvik belgelerinin 3305 sayılı yasaya göre, yani 2011 yılında alınan belgelerin 2012'ye uyarlanmasına ilişkin sorular sordular. Yetkililer, KDV ve SGK desteği konusunda nasıl bir yol izlemesi gerektiklerini, yatırımlarda kaynakların vergi indirim oranlarını ve bu oranların nasıl yansıtılacağı konusunda bilgi aldılar. OSB'ler içinde yapılacak yeni yatırım süreçlerinde fabrikalarının nakillerine ilişkin teşvik alınması hakkında da bilgi verdik. Görüşmeye gelen firmalar, ağırlıklı makine imalatına yönelikti. Bunun

yanı sıra tekstilciler ve sağlık sektörüne yönelik üretim gerçekleştiren firmalar da vardı. Görüşmelere katılan tüm firmalar, İAOSB'deki mevcut yatırımlarını genişleterek, istihdam arttırmak istediklerini dile getirdiler. Bu da İAOSB'de sanayicinin yatırımına devam ettiğini, istihdamını arttırmak için çaba sarfettiğini göstermektedir. Bu çalışmada Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Proje ve İş Geliştirme Birimi ile her ayın son haftasında yatırımcılarımıza yatırım konularında bilgi vermeye devam edeceğiz. Ayrıca, Nisan ayı içerisinde yürürlüğe girecek olan yeni teşvik revizyonunun yayınlanmasından sonra Ar-Ge desteklerinden yatırımcıların maksimum düzeyde faydalanmaları için düzenleyeceğimiz bilgilendirme sunumunun ilkinin ilerleyen süreçte İAOSB'de gerçekleştireceğiz. Bu kapsamda, katılımcılarını her konuda bilgilendirmeyi hedefleyen İAOSB Yönetim Kurulu'na ve görüşmelere katılan tüm sanayicilerimize teşekkür etmek istiyorum."

Yenilik, yaratıcılıkla gelir

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi seminerleri kapsamında bölge katılımcı ve çalışanlarının yaratıcılıklarını geliştirebilmeleri ve inovasyonu işlerine uygulayabilmeleri amacıyla Türkiye Kalite Derneği (KalDer) işbirliği ile Yenilikçi ve Yaratıcı Düşünme Metotları konulu toplantı düzenlendi. Atatürk Toplantı

Salonu'nda gerçekleşen toplantıda KalDer Eğitmeni Deniz Sporer Sekkin, yaratıcılığın geliştirilmesine yönelik teknikler, bu tekniklerin kullanılarak inovasyon yapılabilmesi ve firmaların kârlılıklarını artırabilmeleri için somut inovasyon yöntemleri hakkında detaylı bilgiler aktardı.

Yaratıcılığı; hayatımızda bir şeyleri daha iyi yapmak, kolaylaştırmak ya da bir problemi çözmek için çareler ararken kullandığımız bir sistem olarak nitelendiren Sekkin, "Buradaki temel unsur iki veya daha fazla fikrin bir araya gelmesi ile yeni bir fikrin ortaya çıkmasıdır. Yaratıcılık; düşünebilme, kavramlar, olaylar arasında ilişki kurma ve bunlarla ilgili olarak sonuçlar çıkarabilme yetkisidir. Başkalarıyla aynı şeye bakmak ama farklı bir şeyi görmek olarak özetlenebilir. Yenileşim ise inovasyon yani ürünler, hizmetler veya üretim yöntemlerindeki sürekli değişim ve yenilenme sürecidir. İçinde yaratıcılığın mutlaka barınması gereken, ancak yaratıcılık gibi bir olgu değil, bir süreçtir" diye konuştu.

Yeniliğin yaratıcılıktan farkını, ortaya atılan yeni fikirlerin mal ve hizmetlere dönüştürülmesi olarak açıklayan Sekkin, artık şirketlerin bölüm olarak sürekli iyileştirme birimleri açtıklarını vurguladı. Sekkin, günümüz iş dünyasının yeniliklere açık ve yaratıcı olması gerektiğini savunurken, dünya devi olan firmaların bile yeniliklere açık olmadıkları ve yaratıcı düşüncelerle yenilik süreçlerini yönetemedikleri takdirde batabileceklerini söyledi.

Yaratıcı kişilerin özellikleri

Hayatımızdaki bazı süregelen kalıplardan

dolayı yaratıcılığımızı ortaya çıkarmakta zorlandığımızı hatırlatan Sekkin, "Yaratıcı dediğimiz kişiler, fikirler arasında alışılmadık ilginç bağlantılar kuruyorlar. Biz bir ağaca baktığımızda sadece yaprak ve dal görürken onlar farklı fikirleri birleştirerek bambaşka bir şey ortaya çıkarıyorlar. Düşünülen konunun bazı yönlerini tersine çeviriyor veya sorguluyorlar. Biz az önce bahsettiğim kalıplar dışına çıkmadığımızdan çoğu şeyi göremiyoruz ancak onlar bunların dışında bir şeyler görebiliyorlar ve en önemlisi faaliyete geçiyorlar" dedi.

Deniz Sporer Sekkin, her bireyin içerisinde doğuştan yaratıcılık olduğunu söylerken, bu durumun çocuğun yetiştirme şartlarına paralel olduğunu da vurguladı. Bireyin kendine özgü içsel yapı ve değerlerinin yanı sıra sosyal, kültürel ve çevresel şartların da yaratıcılığı desteklediğini vurgulayan Sekkin, yaratıcı kişilerin 8 özelliğini şöyle nitelendirdi:

"Çevrelerinden çok fazla enformasyon almaya hazır dırlar, esnek koşullara ve ihtiyaçlara göre şekillenebilen düşünme yeteneğine sahiptirler. Kendi hatalarına gülebirlirler. Güçlü sosyal ilişkiler kurabilir ve devam ettirirler. Eleştiri ve önerileri dinlerler. Güçlü bir hafızaya sahiptirler ve merak edip araştırırlar. Duygularını çekinmeden açığa vurabilirler, pek çok konu ile ilgili aynı anda ilgilenir ve enerjiktirler. Bireysel yaratıcılığın bazı yapı taşları vardır, bunlar; tutku, yöntem, bilgi ve deneyimdir. Yaratma arzusu, meydan okuma, merak, çok çalışmak, doğrudan deneyim, dolaylı deneyim gibi şeylerin bir araya gelmesi yaratıcılığı oluşturur. Burada yaratıcılık sürecinde izlenecek yollar da çok önemli.

Öncelikle hedefimizi belirleyecek, konuyla ilgili veri toplayarak onları organize edeceğiz. Daha sonra tüm verilerimizin bir arada bulunup ortaya sonucun çıkması için kuluçkaya yatacağız. Sabah kalktığımızda aklımıza nasıl yapacağımız gelir bu aydınlanma ve esinlenme sürecidir. Sonuca baktığımızda ise istediğimizi elde ettiğimizi görür ve doğrularız."

Şirketlerin reçetesi

Yaratıcılıkta sınırları ve kalıpları aşmanın çok önemli olduğunu vurgulayan Sekkin, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Başarının yolunda ilerlemeleri ve yenileşme yaklaşımlarını gösterebilmek için şirketlerin de yapması gereken bazı şeyler var. Bunlar; organik bir yapı, düşünen ve farklı özelliklere sahip bireylere sahip olmak, açıklık ve çevredeki değişimlere ayak uydurabilmek, esneklik, hoşgörü ve güven ortamı yaratmak, çalışanların seçim ve terfilerini yetenekleri ve bilgilerine göre yapmak. Kullanılması gereken teknikler

ise Zihin Haritaları, 6 Düşünce Şapkası, Beyin Fırtınası, Ters Beyin Fırtınası, Shiri Tori Oyunu, Gordon Yöntemi, Yatay ve Dikey Düşünme, Matris Yöntemi (tablolama) ve TRİZ'dir (mühendislik parametreleri)."

Deniz Sporer Sekkin, KALDER tarafından Haziran ayı başında düzenlenecek olan Mükemmelliği Arayış Sempozyumu'na da çağrıda bulundu.

KalDer, Değişim Dünyası'nı tartışacak

Türkiye Kalite Derneği (KalDer) İzmir Şubesi, Mükemmelliği Arayış Sempozyumu kapsamında yapılacak oturumları masaya yatırdı.

KalDer'in bu yıl 17'ncisini düzenleyeceği, Mükemmelliği Arayış Sempozyumu'nda (MAS), "Vuca: Değişim Dünyası" temasının işleneceği ve firmalara yol haritası çizileceği öğrenildi. İzmir Hilton Oteli'nde 01-03 Haziran günleri arasında 'Vuca: Değişim Dünyası' başlığında düzenlenecek sempozyumda, ekonomiye yön veren şirket ve liderleri buluşacak.

Sempozyumun başlığında yer alan Vuca kavramı ise, İngilizce volatility (değişken), uncertainty (belirsiz), complexity (karmaşık) ve ambiguity (muğlak) kelimelerinin birleşmesinden oluşuyor.

Sempozyumda sanayi, bilişim ve hizmet sektörünün önemli aktörlerini bir araya getirerek farklı konu başlıklarında sunumlar gerçekleştirileceğini söyleyen KalDer İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Osman Ünal, "Deneyimlerini paylaşacak sektör yöneticilerinin çıkarımları da, katılımcılara yön verecek ve rehberlik edecek. Globalleşen dünyada, firmalar, sadece ekonomik anlamda

değil, sosyal ve siyasal değişimlerden de etkileniyor. Yönetim becerileri ve insan kaynağının önemi giderek artıyor. Değişim süreçlerinden eğitim kurumları da payını alıyor, üniversitelerde yeni ihtiyaç ve trendlere cevap verir nitelikte bölümler, fakülteler açılması gerekiyor" dedi. Osman Ünal, "Mükemmelliği Arayış Sempozyumu'nun üçüncü

gününde sahiplerini bulacak olan Ege Bölgesi Mükemmellik Ödülü ve Yılın Başarılı Ekibi Ödülü değerlendirmelerinde, geçmiş yıllardan edinilen dersler, yaşama geçirilen projeler, oluşturulan ekipler ve uygulama süreçlerinin de göz önünde tutulacak" dedi.

1860'lardan itibaren Şekerciler Çarşısı'ndaki klasik şeker imalatı, yerini gayrimüslimlerin hâkim olduğu yeni tarz şekerleme imalatına terk etti. İzmir'in kurtuluşu ile birlikte üretim hakimiyeti Türklerin eline geçti.

Şekerleme sanayi günümüz gıda sektörünün en önemli şubelerinden biri olmakla birlikte, bu önemini ancak yakın zamanlarda kazandığı bilinmektedir. XIX. yüzyıla kadar basit ve ancak bir iki çeşitle sınırlı olan şekerleme ve lokumlar söz konusu yüzyılın ortalarından itibaren, teknik ve hammadde-lerdeki değişime paralel olarak gelişmeye ve çeşitlenmeye başlamıştır. Aynı sıralarda Türkiye'de şekerleme imalatı akide, limonlu şeker, peynir şekeri ve Türklere özgü birkaç çeşit lokumdan ibaretti. Bunlara bir de çocuklar için yapılan ve 'kuşlokumu' adıyla anılan un, yağ, şeker karışımı bir çeşit bisküvi eklenebilir.

İstanbul'da şekerleme imalatında yabancı etkinliğiyle rekabet eden Hacı Bekir Efendi'yi de anmadan geçmeyelim. 1777'de Bahçekapı'daki küçük imalathanesinde işe başlayan Hacı Bekir, kısa sürede ünlenmiş ve sarayın şekercibaşılığına kadar yükselmiştir. Türk lokumunun Avrupa'da tanınmasını sağlayan Hacı Bekir Efendi'nin işletmesi, herhalde günümüzde varlığını sürdüren Osmanlı geçmişine sahip en eski işletmedir.

Hiç kuşkusuz şekerleme ve lokum imalatı İzmir'de de XIX. yüzyılda yukarıda özetlediğimiz klasik şekliyle mevcuttu. Kemeraltı'nın bir parçası ve olan 'Şekerciler Çarşısı' ya da 'Şekerciler İç'i' adıyla anılan bölge bu geçmişin hala yaşayan hatırasıdır.

Şeker Avrupa'dan...

Osmanlı Devleti'nin 16. yüzyıla kadar Mısır'dan temin ettiği şeker ile kendi ihtiyacını karşılıyor ve

fazlasını Avrupa'ya ihraç ediyordu. Ancak 17. yüzyıldan itibaren Avrupa'dan şeker ithal eden bir ülke oldu. 19. yüzyılda şeker ithal edilen ülkelere Amerika'da dâhil oldu. 1878-1900 yılları arasındaki süreçte Osmanlı Devleti'nin ithalatında şekerin payı yüzde 5 ile yüzde 8 arasında değişiyordu.

Osmanlı Devleti'nde şeker tüketim artışına paralel olarak klasik şekerleme imalatı da değişmeye başladı. 1860'lardan itibaren İzmir'de Şekerciler Çarşısı'ndaki klasik şeker imalatı da yerini gayrimüslimlerin hâkim olduğu yeni tarz şekerleme imalatına terk etti. 1900'lerin bu çarşının hâkimi, Çatal Sakal adıyla tanılan ve bu adı ürünlerine marka yapan Ksenaki Yorgi'dir. 1843'te kurulan bu imalathane, 1910'larda tüm Osmanlı İmparatorluğu'nun en eski şekerleme imalathanesidir. Döneminde İzmir ve çevresi üzerinde tam bir hakimiyet sağlayan Çatal Sakal'ın lokum ve şekerlemeleri büyük şöhret kazanmış, en makbul lokum ve şekerlemeler arasına girmişti. Bu dönemde Şekerciler Çarşısı dışında, Eski Balık Pazarı denilen yerde de şeker imalatçıları olduğu anlaşılıyor. 1868'de kurulan Zarboni ve Hacı Yanaki ile Klidara Andon'un imalathaneleri buradaydı. 1915'te İzmir'de sözünü ettiğimiz imalatçıların dışında Samolada İbrişim'in Helva Tahin fabrikası ve Ligovic veresesinin Tahin fabrikası bulunuyordu.

I. Dünya Savaşı sırasında şeker ithalatının zorlaşmasına paralel olarak şekerlemeciler de sıkıntı içine girmiştir. İşgal günlerinde de bu alanda Rum etkinliğinin devam ettiği anlaşılıyor. Ancak İzmir'in

kurtuluşu ile birlikte, diğer pek çok alanda olduğu gibi şekerleme imalatı da Türklerin eline geçecektir. Bu alanda 1920'lerde yükselen ve günümüzde de varlığını sürdüren en önemli işletmelerden biri hiç kuşkusuz Ali Galip'tir.

Şekerci Ali Galip...

İşletmenin kendi ifadesine göre kuruluş tarihi 1903'tür. Daha sonra Irmak soyadını alacak olan Ali Galip, Bursa'dan ufak bir sermaye ile İzmir'e gelmiş ve Tilkilik'te küçük bir dükkâna yerleşmişti. Dükkanının Tilkilik'te Kurban Ağa Hanı karşısında olduğunu öğrendiğimiz Ali Galip 1908'de gazeteye verdiği ilanda şöyle diyor:

"Bayramlık şekerlemeler
Ey vatandaşlar!

Bu güne kadar icra-yı sanatta gösterdiğim sebat ve kanaat zannedersem bütün müşterilerimin mazhar-ı takdiri olmuştur. Bu kere hasbe'l-hamiye Avusturya'ya karşı açılan harb-ı iktisadiyeyi takviye için öteden beri kullanmakta olduğumuz İngiliz şekerine bir kat daha ehemmiyet vermeye mecbur oldum. Kestane şekerinden tut da her türlü şeker ve şekerleme cevizli lokum ve kaymaklı lokum velhasıl en mükemmel bir şekerci ne çıkarabilirse ise kâffesi İngiliz şekerinden mamul olmak üzere dükkânımda mevcuttur. Hilesiz şeker almak isteyen ashab-ı hamiyet dükkânımıza müracaat edebilir."

Ali Galip Tilkilik'te geçirdiği beş yıldan sonra, tamamı Rum, Ermeni ve Musevi'den oluşan Şekerciler Çarşısı'nda bir Musevi'den satın aldığı dükkâna geçti. Ali Galip'in kendi ifadesine göre, bu durumdan diğer çarşı sakinleri hiç memnun olmamış ve yanında çalışanları greve gitmeye zorlamışlardı. Geceli gündüzlü çalışarak ayakta kalmayı başaran Ali Galip, bir süre sonra Bursa'dan getirttiği kalfalarla işini geliştirmeye başladı.

Birinci Dünya Savaşı'na kadar İzmir'de Ali Galip'in dışında sadece iki Türk şekerlemeci imalathanesi bulunuyordu. Bunlar Tilkilik'te Hatuniye Camii karşısında Giritli Ah-

met ve Karşıyaka'da Manastırlı Mehmet'ti.

Cumhuriyet dönemi...

Kısa zamanda İzmirlilerin rağbetine mahzar olan ve yakın çevrede tanınmaya başlayan Ali Galip ve diğer Türk şekerleme imalatçıları için İzmir'in Kurtuluşu hiç kuşkusuz büyük bir fırsattır. Nitekim otaya çıkan boşluğu doldurmak için İstanbul'dan meşhur Şekerci Hacı Bekir İzmir'de bir acentesi açılır. 1925 yılında yayınlanan ilanda şöyle deniyor: "Bu kere takarrüb eden Ramazan-ı şerif münasebetiyle Dersaadet'te meşhur Şekerci Hacı Bekir şeker ticarethanesinin muameleatı envay reçel ve şuruplarıyla gayet nefis lokumlarını bilhassa acı badem kurabiye ve şekerlemeler ve saireyi azami fedakârlıkla celp ettiğimizden muhterem müşterilerimizin mağazamıza kadar teşriflerinde behemahal memnun kalacakları arz ve tebşir olunur. Saman İskele Çakı Bedesteni karşısında 12 numara - Hacı Bekir Acentesi."

Bu ortamda kaliteli ürünleriyle kısa sürede doldurmasını bilen Ali Galip, 1929'da o günün şartlarında 'muazzam' denebilecek fabrikasını kurdu.

O günkü adresiyle Türk Pazarı Şan Sokağı, yani Havra Sokağı'nda, yakın zamanda restore edilen 926. sokakta kurulan fabrika dört katlıydı. Her türlü lokum, şekerleme ve reçelin imal edildiği fabrika ilk inşa edildiği sıralarda buhar gücüyle çalışmaktaydı. Zemin katta şekerleme ve lokumlar için gerekli kutular imal edilmekteydi. Diğer katlardan biri şeker kazan ve makinelerine, biri şekerleme imal ve kazanları, şurup kazanlarına, sonuncusu da şekerleme kurutma, kâğıtlama ve ambalajlamaya ayrılmıştı. Günlük ortalama üretimi 2000-2500 kilo olan fabrikada yaz aylarında 100-120, diğer zamanlarda 150 işçi çalışmaktaydı.

Kısa zamanda sermayesini 50 bin liraya çıkararak İzmir'in en büyükleri arasına giren fabrika, ürünleriyle de adını duyurmakta gecikmedi. Ürünleri Türkiye'nin he yanına dağıtılan Ali Galip, katıldığı bütün fuarlardan da ödüllere dönüyordu; Bursa Sergisi'nden altın, Birinci 9 Eylül Sergisi'nden altın, İkinci 9 Eylül Sergisi'nden yine altın, 1928'de Paris Bien-etre Sergisi'nden altın ve aynı yıl Liyej Uluslararası Sergisi'nden de altın madalya kazanmıştı. Yerli şeker fabrikalarının kurulması, hiç kuşkusuz sektörün gelişmesi için önemli bir adımdı.

Ölümün girmesinin yasaklandığı yer: Asklepion

8 bin 500 yıllık tarihiyle UNESCO'nun Dünya Mirası listesinde yer alan Bergama, Asklepion Şifa Merkezi ile binyıllar öncesinde sunulan sağlık hizmetleri, dinlenme odaları, kürleriyle ziyaretçilerin hayranlığını kazanıyor.

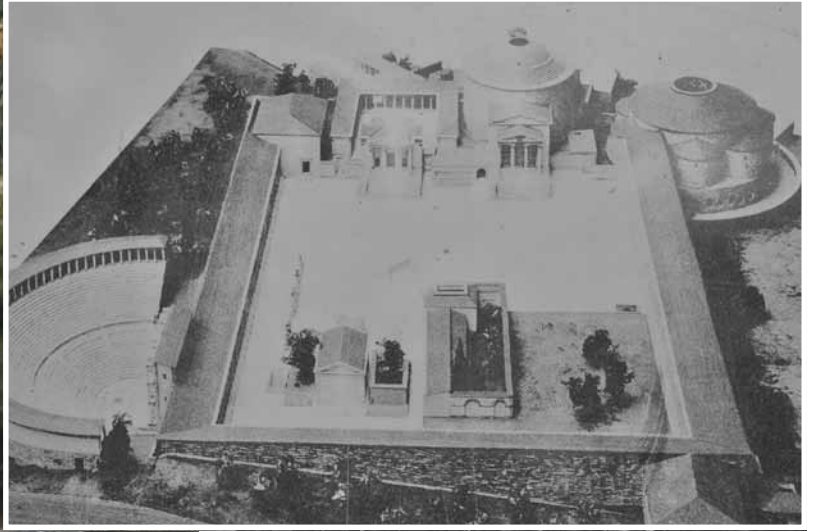
Taşı toprağı belki altın değil İstanbul gibi, ama adım attığınız her bir santimi kültür, tarih, medeniyettir İzmir'in... 8 bin 500 yıllık tarihinde asi amazonlardan büyük imparatorluklara kadar birbirinden değişik kültür ve geçmişe sahip uygarlıkların ev sahipliğini üstlenen bu güzel şehrin Bergama ilçesindeyiz bu sayımızda... İon, Helen, Roma, Bizans dönemlerinin en etkileyici anıtsal eserlerine sahip olan Bergama, Hellenistik dönemin kültür, bilim ve sanat merkezi olarak da büyük önem taşıyor. Bu ay sizleri, devrinin sağlık ve şifa merkezi olan Bergama Antik Kenti içerisinde yer alan, Anadolu'da gelişen tıp biliminin ilk örneklerinin kazındığı Asklepion'a götürüyoruz. Ölümün girmesinin yasaklandığı, doğası, kendine has huzur yayan havası ve suyu ile gelin Asklepion'u resmi kay-

naklardan öğrenelim...

Asklepion'un kuruluş öyküsü

Pergamon Asklepieios'u Roma döneminde Antik Çağ'ın en önemli tedavi merkezlerinden birisidir. Sağlık tanrısı Asklepieios adına M.Ö IV. yüzyılın ortalarında kentin oldukça dışında, Geyikli Dağı'nın yamaçlarında, kuytu bir vadi içersinde, şifa verdiğine inanılan su kaynaklarının bulunduğu düzlükte kurulmuştur. Kuruluş efsanesine göre, saygın bir kişi ve aynı zamanda Pergamon'un ilk Prytan'ı olan Arkhias, Yunanistan'da avlandığı sırada ayağından yaralanır. Tedavi sonucu iyileşen Arkhias, sağlık tanrısına şükranlarını sunmak için Epidauros Asklepios kültünün Pergamon'da da kurulmasını sağlar.

Asklepieion'un kurulduğu alanda yapılan

kazılarda ele geçen prehistorik buluntular, bu alanın kullanımının M.Ö IV. yüzyıldan erkene gittiğini göstermektedir; ancak bu alanın önem kazanması, M.Ö IV. yüzyılda başlar. Plan olarak son şeklini alan kutsal alanda uygulanan tedavi yöntemleri ve Galenos gibi hekimleriyle özellikle Roma döneminde oldukça ünlenmiştir.

İyileştirici güce sahip sağlık tanrısı Asklepios'un kutsal mahalli, M.Ö 4. yüzyıldan itibaren devamlı olarak inşa edilmiştir. Kutsal alan bugünkü görülen biçimini Roma İmparatoru Hadrian zamanında (117-138) almıştır. Tören meydanına (boyutlar 110-130 m) şehirden gelen sütunlu caddenin sonundaki bir kapı yapısından gelir. Tören meydanı üç yandan sütunlu galerilerle çevrelenmiştir. Meydanda eski Asklepios tapınağı, iki küçük tapınak hastaları kutsal uykuya yattıkları yapı, yıkanma için çeşitli kur yerleri bulunuyordu. Kuzey batıda 3 bin 500

kişilik bir tiyatro, kuzey doğu köşede imparatorluk kültürüne adanmış bir kitaplık vardır. Meydanın doğu tarafında Roma'daki Pantheon'u örnek alan yeni Asklepios tapınağı inşa edilmiştir. Batıda tören meydanının dışındaki Dor düzeninde bir sütunlu galeri de Hellenistik devre aittir. Kutsal alanın Pergamon şehri ile bağlantısı Via Tecta denilen üzeri tonozla örtülü yol ile sağlanmaktadır. Yaklaşık 1 km. uzunluğunda olan yolun başlangıcı, aşağı kentin, Roma tiyatrosunun güney kanadında açılan ve halk arasında "Viran Kapı" olarak adlandırılan büyük kemerli kapıdan yapılmaktaydı. Hastalar burada rahip hekimlerce (Asklepiades) muayene edilir; ölümcül hastalar ile hamileler içeriye kabul edilmezdi. Rivayete göre; bu giriş kapısı üzerinde "Bütün Tanrıların Kutsiyeti için Asklepieion'a Ölüm Girmesi Yasaktır" yazısı yer almaktaydı. Kutsal yol (Via Tecta), kutsal alanın giriş kapısına (Propylon) kadar devam etmekte ve hastaları havanın olumsuz koşullarından korumaktaydı. Yolun son bölümü Roma İmparatoru Hadrianus zamanında sütunlu yol şeklinde düzenlenmişti. Sütunlu yolun güney bölümünde saygın bir kişi ya da bir kahraman ait olması muhtemel ve İmparator Augustus zamanına (M.Ö 27- M.S 14) tarihlenen bir anıt mezar yer almaktadır.

Uygulanan tedavi yöntemleri

Kutsal alanın, en erken evresinde üç su kaynağının etrafında havuz ve çeşme yapıları yer alır. Daha sonra günümüze ulaşamamış Asklepios Soter (Kurtarıcı Askepios) kızı Hygieia, Asklepios'un babası Apollon adına tapınaklar inşa edilmiştir. Günümüze sadece temelleri ulaşan uyku odaları Hellenistik dönemde yapılmıştır. Asklepieion, Roma Dönemi'nde mevcut yapı uygulanan çeşitli tedavi şekilleri hakkında bilgilere, hatip Aelius Aristides' "Hieroi Logoi" adlı eserlerinden görmekteyiz.

Uygulanan tedavi yöntemleri arasında; ruhi hastalıklarda hastaların uyku odalarında uyutularak rüyalarının rahip hekimlerce yorumlanması (telkin tedavisi), bedensel hastalıklarda sıcak, soğuk ve çamur banyoları, şifalı otlarla tedavi, diyet kürleri, bitkisel yağ ya da merhemlerle yapılan masajlar, kan aldırma (hacemat), bağırsakların boşaltılması, güneşlenme terapileri yer almaktaydı. Gerekli görüldüğü taktirde cerrahi müdahaleler de yapılmaktaydı.

Uyku odaları

Odaların etrafı güney ve doğu yönlerinden galeriler, batı ve kuzey yönlerinden ise duvarlarla çevrelenmişti. Özel uyku odalarında hastalar, telkin edilerek uykuya yatırılır ve uyandıklarında gördükleri rüyaların rahip hekimler tarafından yorumlanmasıyla tedavi şekilleri belirlenirdi.

Kutsal su kaynağından gelen ve tünel basamaklarından aşağıya doğru akan su sesinin tünelde yarattığı mistik ortam sebebi ile tünelin tedaviye yardımcı bir mekan olarak kullanıldığı rivayetler arasındadır.

Kutsal alanın güneydoğu köşesine inşa edilen bu yapı tedavi amaçlıydı. Zeus Asklepios Tapınağı'nda olduğu gibi büyük bir çatı aydınlığına sahipti. Günümüze ulaşan alt katın ortasında dairesel formda taşıyıcı özellikli çekirdek bir yapı yer almakta olup, çapı 18 metredir. Çekirdek yapısının çevresinde aynı merkezden halka tonozlu ve iki nefli bir galeri dolaşmaktaydı. Yapının güney batı dış kısmında dışarı açılan kapısı ile bir güneşlenme terasına ulaşır. Ayrıca güney batı yönündeki taşıyıcı destek payelerine sonradan niş şeklinde açılan çeşmeli havuzları tedavi için kullanılır.

Bergamalı Galenos

Bergama denildiğinde akla ilk gelen isimler arasında yer alan Galenos, tıp dünyasına adını altın harflerle yazdıran önemli bir hekim, eczacıdır. Rivayete göre babası mimar, matematikçi ve senato üyesi Aelius Nikon'un rüyasında tıp tanrısı Asklepios'u görerek, ondan oğlunun tıp doktoru olmasını istemesi ile Galen'in akıbeti de ortaya çıkmış olur. Oğlunun bu yönde ilerlemesini sağlayan Aelius Nikon, günümüze adını kazıyan baş gladyatörlerin doktoru, eczacı Galenos'u tıp dünyasına kazandırmış olur.

Galenos, deneysel fizyolojinin kurucusu ve dünyanın ilk spor hekimi olarak kabul edilmiş ve Hekimlerin İmparatoru, Şeyhü's Seyadile (hekimlerin babası) gibi unvanlarla anılmıştır. Galenos'un tıbbi görüşleri "Galenizm" olarak adlandırılır ve yüzyıllar boyunca tıpta etkisini sürdürmüştür. Tıbbın yanı sıra farmakoloji alanında da yeni teoriler geliştiren Galenos, M.S. 129 yılında Bergama'da doğmuştur.

Kutsal çeşme, bugün bile şifalı olduğuna inanılan suyu nedeniyle hala insanların ilgi odağı durumunda.

Asklepion'un huzurlu ortamı, hastaların şifa bulmasında önemli etkenlerden biri olarak kabul ediliyor.

Banyo odalarından bugüne kalan temelleri bile şifa kaynağı bu yerin görkemini anlatmaya yetiyor.

Hedefimiz Ankara...

Özel İAOSB Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, öğretmenleri öncülüğünde düzenlenen Ankara gezisi ile başkenti ziyaret ettiler. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü Anıtkabir'de ziyaret eden öğrenciler, şehrin kültürel ve tarihi mekanlarını da gezdiler.

Ankara'nın üniversite kampüslerini ve önemli devlet binalarını tanıyarak Kızılay Meydanı'ndan Ankara'nın kalbi Ulus Meydanı'na doğru ilerleyen öğrenciler ilk olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilk binasını ziyaret ederek, Kurtuluş Savaşı'nı yöneten Meclis Binası'ndaki teneke sobaları, gaz lambaları ve tahta okul sıraları ile o tarihi tekrar yaşadılar. Ulus Meydanı'nın ardından Kale surları dibinden ilerleyen gezi ekibi, ülkemizin kültür birikiminin merkezi olan Anadolu Medeniyetler Müzesi'ni gezdi.

Ertesi sabah erkenden Atamızın huzuruna çıkmak için yola koyulan öğrenciler, Anıtkabir Komutanlığı tarafından görevlendirilen fakülte mezunu kısa dönem askerlerden oluşan üç rehber önderliğinde

Anıtkabir'i gezdiler.

Aslanlı Yol'a çıkan merdivenlerin 26 tane olmasının Büyük Taarruz'u, aslan heykellerinin 24 adet olmasının ise 24 Oğuz Boyu'nu simgelediğini rehberlerden öğrenen öğrenciler, Atamızın huzurunda saygı duruşunda bulundular. Müzede bulunan Atatürk'ün özel eşyaları, savaş tabloları ve Atatürk'ün okuduğu kitaplar ile ilgili rehberlerden detaylı bilgiler alan öğrenciler, askerlerin nöbet değişimlerini izledikten sonra Ankara'daki gezilerini sonlandırdılar. Son olarak Afyonkarahisar'ı geçtikten sonra Dumlupınar Şehitliği'ne de uğrayan okul, üç kuşak şehit olanların mezarlarını, Şehit Baba-Oğul ve Tepe'deki Mehmetçik heykelini de ziyaret ettiler.

Kullanıcıyı kandırarak bilgisayar sistemlerine şifre-fidye yazılımı bulaştırmak, ardından da bunu düzeltmek için para talep etmek, bir süredir tüm dünyada siber suçluların en çok tercih ettiği suç yöntemi haline dönüştü. Son 3 yıldır Cryptolocker, bu konudaki en popüler yazılım olarak öne çıkarken, bu yazılımın pek çok türevi de ortaya çıkmaya başladı. Antivirüs yazılım kuruluşu ESET, bu türevlerden biri olan Nemucod hakkında uyarıda bulundu. Teknik adıyla "JS/TrojanDownloader.Nemucod" olarak etiketlenen bu zararlı yazılım, Avrupa, Kuzey Amerika, Avustralya ve Japonya'da yüksek oranda görüldü.

Güvenilir görünümlü belge olarak geliyor

Nemucod, zip dosyaları içeren e-postalar aracılığıyla yayılıyor. Bu e-postalar, online fatura, mahkeme celbi gibi resmi ve güvenilir görünümlü belgeler olarak geliyor ve böylece merak uyandırıyor. Kullanıcı, aslında sadece bir Javascript dosyası içeren ama zararlı yazılım bulaşmış olan eklentiye açmaya yönlendiriliyor. Eklenti tıklandığında Nemucod indirme ve yükleme işlemi gerçekleştirilerek, kurbanın bilgisayarına yerleşiyor. Nemucod, bu noktada fidye yazılımlarının indirilmesine yol açıyor.

ESET Güvenlik Araştırmacısı Peter Stancik'in verdiği bilgiye göre "Nemucod bulaştığı sisteme genellikle TeslaCrypt ya da Locky gibi fidye yazılımları yükler. Bu yazılımlarla birlikte

de kurbanın bilgisayarını kitleyerek, dosyaları şifreliyor. Ardından da siber saldırganın komutu üzerine şifreyi kırmak için fidye talebinde bulunuyor.

Nasıl korunmalı?

Peter Stancik, bu tehditten korunmak için şu uyarılarda bulunuyor:

■ Bilinmeyen kişilerden gelen e-mailleri açmayın. Temkinli olun.

■ Bilgilerinizi düzenli olarak yedekleyin. Eğer enfekte olursanız bu sayede dosyalarınızı kurtarabilirsiniz. Zararlı yazılımdan korunmak için harici disk veya depolama aygıtınızı bilgisayara bağlı tutmayın.

■ Kullandığınız yazılımlarınızı düzenli olarak güncelleyin. Eğer hala Windows XP kullanıyorsanız, işletim sisteminizi desteklenen sürümlerle değiştirin.

■ Güvenlik yazılımlarının da en son sürümüne güncellenmiş olduğundan emin olun.

■ Güncel ve proaktif bir güvenlik yazılımı kullanın.

Kimya herşeyimizdir

Ölçülü yediği halde su içsem yarıyor, kilo alıyorum diyenler sizce kendi pembe yalanlarının esiri mi olmuşlardır, yoksa haklılar mı? Bir tarafta da hiç doymayacakmış gibi yemek yiyen çiroz görünümlü oburlar.

Bu nasıl oluyor, bunu sağlayan ne, ya da neler? Bir çoğunuzun cevabı galiba “metabolizma” oldu değil mi? Doğru bildiniz, fakat “ama”sı var.

Vücudumuzda meydana gelen kimyasal reaksiyonların toplamına metabolizma diyoruz. Metabolizmanın bir hızı var ve bu kişiden kişiye değişiyor, değişme nedenleri çeşitli. Fakat şu yanlışa sakın düşmeyin, aldığımız kalorilerle, yaktığımız kalorilerin dengesi değildir metabolizma, daha bir çok karmaşık neden var içimizdeki kimyada...

Örneğin metabolizmanın maestrosu, yani komuta merkezi tiroid bezidir ve orada meydana gelen bir problem hemen dengeleri anında bozar. Tiroid bezinin salgıladığı hormonlar hücrelerimizde enerji üretiminin hızını iyi ayarlayamazsa, bu size dengesizlik, az yada çok kilo olarak dönebilir. Biz çok yememize rağmen zayıf, ya da az yememize rağmen kilolu olabiliriz, yani su içsek yarıyor olabiliriz. Ancak bu kadar basit de izah etmek yanlış olabilir.

İnsan yediği her 3,6 kg yiyeceğe karşı 1,4 kg atık çıkarır. Aradaki fark hücrelerimizde karmaşık bir biyo kimyasal yol izleyerek enerjiye dönüşür. Bunun fazlası iki enerji deposundan birine gider; karaciğerde glikojen ve kas. Kas deposu dolduğunda da yağ deposuna.

İstirahat sırasında en çok kalp ve böbrekler, sonra da beyin ve karaciğer enerji kullanır. Pekii istirahat halinde kilolu bir insan mı, zayıf bir insan mı daha fazla enerji kullanır? Bilemediniz; zayıf değil, kilolu daha fazla enerji tüketir.

Fakat tiroid bezi metabolizmayı yönetse de tek belirleyici o değildir, yani maestro ifadesi yanlış, o nedenle “ama”sı var dedim.

Aslında kilo alma eğilimini kontrol edenin genetik faktörler olduğu ortaya çıktı. Mide küçültme ameliyatı yapan doktorlar elini çabuk tutsun, yakında işsiz

kalabilirler, zira, genetikçiler kısa sürede bu işi halledecekler gibi görünüyor.

Şöyle bir örnek bunu çok güzel ifade ediyor. Kilo alma eğilimi düşük, diğeri yüksek, iki kişi aynı yemeği yese, düşük kişi enerjisini yağdan alırken, yüksek kişi daha çok glikozdan alır, peki bu değişik enerji kazanma yolunu kim ayarlıyor? Bazı kişiler yiyecekleri kilo almaya-cak şekilde daha iyi yönetebiliyor, bunu sağlayan ne?

Yine bir soru ile devam edelim; “zayıf insanların metabolizmaları daha yüksektir, o nedenle daha çok yakarlar” önermesi doğru mudur? Doğru dedinizse yine bilemediniz yanlıştır, tam tersidir, zira kilolu insan daha çok kaloriye ihtiyaç duyar.

Bence diyabetik değilseniz, tamamen hatalı bir yemek tarzı olan, “ara öğün, sık yeme” metabolizmayı hızlandırır mı? Hayır önce arttırır gibi olsa da sonuçta düşürür. Sayıca az öğün yiyenlerin metabolik hızlarının daha yüksek olduğu ve daha az acıktığı, glikoz değerlerinin daha kontrollü seyrettiği bilim adamlarınca gözlenmiştir.

İşte metabolizma böyle bir şey işte. Birçok etmen tarafından etkilenebiliyor. Vücudumuzun kimyası diğer bildiğimiz kimyalar gibi değil karışanı görüşeni çok. Şanslı iseniz kimyanız doğru çalışır, değilseniz kimyadan zayıf almaya mah-kumsunuz.. Bu duruma doktorlar he-men bir isim uydurmuşlar,

“metabolik sendrom” diyorlar. Böylece insanlığın 1988’den buyana yepyeni, nur topu gibi bir hastalığı daha olmuş oluyor. Hem de çok para kazandıran bir hastalığı. Adına dernekler kurulmuş, paneller, çalıştaylar yapılıyor. Metabolik sendrom bir hastalık gibi sunuluyor ki sosyal güvenlik kurumları ödemedede bulunsun.

Allah şifalar versin, geçmiş olsun, kimyanızı bozmamaya çalışın.

Diyabet okulundan sağlık dersi

Çiğli Devlet Hastanesi Diyabet Okulu'nda hizmet veren sağlık ekibi, İAOSB Atatürk Toplantı Salonu'nda düzenlenen seminerde diyabet hastalığı ve korunma yolları, diyet ve beslenme konularında katılımcıları bilgilendirdi.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi, firma sahiplerini ve çalışanlarını bilgilendirmek amacıyla bir projeye daha ev sahipliği yaptı. Çiğli Devlet Hastanesi Diyabet Okulu'nda hizmet veren sağlık ekibi, diyabet hastalığı ve korunma yolları, diyet ve beslenme konularında Atatürk Toplantı Salonu'nda düzenlenen seminerde bilgiler verdi. Toplantıda; Uzman Dr. Aynur Demir Kuş, 'diyabette kan şekerini düzenleyici ilaçlar' hakkında, Diyabet Eğitim Hemşiresi Demet Kılıç, diyabet konusunda, Diyetisyen Emre Ongan ise diyabette beslenme tedavisi ve önemine ilişkin bilgiler aktardılar.

Günümüzde internetten sağlık sorunlarına ilişkin araştırılan bilgilerin yüzde 70'inin hatalı bilgi olduğunu belirten Uzman Dr. Aynur Demir Kuş, "Bakanlık daha doğru ve uygun bilgilendirme yapmak üzere bu eğitimleri düzenliyor. Diyabet oranı her geçen gün artıyor. Dolayısıyla kilo da, hastalıklar da artıyor. Diyabet göz damarlarını bozduğundan körlüğe, böbrek damarlarını bozduğundan diyalize kadar uzanıyor. Bunlar önlenilecek durumlar olmasına rağmen, hasta-

lık ilerlediğinde tedavisi hem pahalı hem de acılı bir hal alıyor. Özellikle akşam yemek yedikten sonra uyumak bu konudaki en büyük dezavantajların başında yer alıyor. Bundan sonra hastaneye yatmaya gerek kalmadan kendimiz takip edelim ve kendimizin doktoru olalım" dedi.

Diyabetin tanısından çeşitlerine kadar kapsamlı şekilde dinleyicilere aktaran Çiğli Devlet Hastanesi Diyabet Eğitim Hemşiresi Demet Kılıç da diyabetin kandaki şeker düzeyini dengeleyen insülin hormonunun eksikliği veya vücutta yeteri kadar salgılandığı halde etkin kullanılamaması sonucu kan şekerinin yükselmesi ile ortaya çıkan kronik bir hastalık olduğunu açıkladı. Kılıç, "Birinci derece akrabalarında şeker hastalığı olanlar, kan yağları yüksek olanlar, kilolu olanlar, sık sık acıkanlar, sağlıksız beslenen, hareketsiz yaşayan kişiler, gebelik döneminde diyabet tanısı konmuş ve 4 kilonun üzerinde çocuk doğuran bayanlar ve tansiyon hastaları, bu hastalığa bir adım daha yakın oluyorlar. Ayrıca daha önceden gizli şeker tanısı konmuş aradan süre geçmiş kişilerde de tekrardan diyabet riski çıkabiliyor" dedi.

Tedavi yöntemleri

Diyabetin Tip 1 (insülin eksikliği veya yoksunluğu) ve Tip 2 (diyabet insülin yetersizliği) adı altında iki çeşidi olduğunu belirten Kılıç, "Tip 1 diyabet genelde gençlerde ve çocuklarda görülür. İnsülin eksikliği vardır ve genelde aniden başlar. İnsülin tedavisi uygulanır. Tip 2 diyabet ise 40 yaş üzeri kilolu hastalardır. İnsülin direnci ve kısmi insülin yetersizliği vardır. Yavaş yavaş ortaya çıkar. Şeker düşürücü haplar kullanılır ve doktorun gözetiminde insülin tedavisi başlatılır" diye açıkladı.

Çok su içme, çok idrara çıkma, çok yemek yeme, aşırı kilo alıp verme, bulanık görme, genital bölgede kaşıntı, halsizlik, yorgunluk, cilt

kuruluşu gibi belirtilerin diyabet nedeniyle oluşabileceğini söyleyen Kılıç, diyabetle yaşamının kurallarını paylaştı: “Diyabetle yaşamının 4 altın kuralı vardır. Bunlardan birincisi ilaç tedavisi, ikicisi doğru ve sağlıklı beslenme, üçüncüsü egzersiz ve hareket, dördüncüsü ise eğitimidir. Biz bu saydıklarımızı nasıl yapacağımızı bilmezsek kötü sonuçlar elde edebiliriz. Bu yüzden diyabet eğitimi çok önemlidir.”

Çiğli Devlet Hastanesi Obezite ve Diyet Polikliniği'nde görevli Diyetisyen Emre Ongan ise diyabette beslenmenin önemine değinerek; “Besinlerde bizi ilgilendiren 7 bileşen var; karbonhidrat, protein, mineral, su, yağ, vitamin ve posa. En çok enerji veren besinler karbonhid-

ratlardır yani tahıllar ve baklagiller. Hayvansal ve bitkisel ürünlerde ise protein vardır. Vücudumuzun gelişmesi için proteine ihtiyacımız var. Yağlardan özellikle kızartmalardan uzak duracağız. En iyi yağ zeytinyağıdır. Eğer çok yoğun kolesterol veya kilo problemi yoksa tereyağı kullanılabilir. Kuruyemişlerde yağ oranı fazla olduğundan, bunları tüketmenizi öneririm. Vitamin ve posa bakımından sebze ve meyveler de oldukça zengin. Yine posa açısından zengin olan kuruyemişler de sizi daha uzun süre tok tutuyor ve kan şekerinizin iyi bir oranda kalmasını sağlıyor. Öğün saatleri de çok önemlidir. Kesinlikle aç kalmamanız gerekli” diyerek sözlerine son verdi.

Özel İAOSB Nedim Uysal MTAL'ye yoğun ilgi

İAOSB Özel Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Konak Kaymakamlığı'nın katkılarıyla İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin koordinatörlüğünde düzenlenen Lisemi Seçiyor-Ortaöğretim Kurumları Tanıtım Günleri etkinliğine katıldı.

Devlet Liseleri, Özel Okullar ve Temel Okulların katılımı ile İzmir Uluslararası Kültürpark Alanı'nda düzenlenen etkinlikte Özel İAOSB Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri ve öğrencileri ziyaretçilerine, okulun eğitim ve sosyal hizmetleri konusunda detaylı bilgiler aktardı.

Özel İAOSB Nedim Uysal Mesleki ve Teknik

Anadolu Lisesi öğretmenleri, tanıtım günlerine katılan öğrencilere meslek seçimi konusunda yardımcı olurken, kendi okullarına ilişkin bilgiler de verdi. Okul öğrencileri de stantlarını ziyaret eden öğrenci adaylarına okullarında yürüttükleri çalışmalar ve projelerden bahsederken, yürütülen hizmetlere dair detaylı bilgi verdiler. Öğrencilere, eğitim hayatına devam edecekleri okulu daha doğru seçebilme imkanı sunma amacıyla düzenlenen ve 200'e yakın okulun katıldığı etkinliğe, Özel İAOSB Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; Mekatronik, Endüstriyel Bakım-Onarım, Bilgisayarlı Makine İmalatı, Endüstriyel Kalıp dalları ve yüzde 100 burs imkanı ile damgasını vurdu.

İAOSB Tiyatro Kulübü “Yalan Söyleyemiyorum”u gururla sundu

İAOSB Tiyatro Kulübü, firma sahiplerinin ve çalışanların yer aldığı 24 kişilik kadrosu tarafından sahnelenen, Türk Tiyatrosu'na yeni katılan “Yalan Söyleyemiyorum” adlı oyun ile seyircilerin büyük beğenisini kazandı.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Tiyatro Kulübü, iki gün üst üste sahnelediği “Yalan Söyleyemiyorum” adlı eser ile bine yakın kişi tarafından ayakta alkışlandı. Kulübün Başkanı Hakan Susuz tarafından yazılarak sahnelenen eser, içtiği ilacın ardından sadece doğruları söyleyen seçim arifesindeki bir Belediye Başkanı'nın başına gelen trajikomik olayları anlatıyor.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Sosyal Faaliyetleri Geliştirme Çalışma Grubu'nun önerisi ve Yönetim Kurulu'nun onayı ile kurulan İAOSB Tiyatro Kulübü beşinci kez sahnede yerini aldı. Firma sahipleri ve çalışanların yer aldığı 24 kişilik kadrodan oluşan Kulüp, Türk tiyatrosuna yeni katılan “Yalan Söyleyemiyorum” adlı oyun ile seyircilerden tam not aldı.

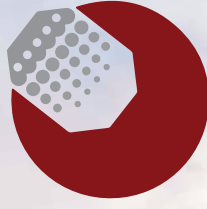
Ayakta alkışlanan oyunda İAOSB Yönetim Kurulu Üyesi Neslihan Ömer Kabaklı, oyunun yönetmeni Hakan Susuz'a ve İAOSB Tiyatro Kulübü'ne özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ederken, Türk Tiyatrosu'na ‘Yalan Söyleyemi-

yorum, Bir Cinayet Şeyisi ve Üç Harfliler’ olmak üzere toplam üç eser kazandıran Hakan Susuz da 5 yıldır kendilerine sağladıkları imkanlar ve desteklerden dolayı İAOSB Yönetim Kurulu adına, Yönetim Kurulu Üyesi Neslihan Ömer Kabaklı'ya teşekkür plaketi takdim etti.

Daha önce 2010 yılında Attila İlhan'ın hayatının konu edildiği “Kaptan'ın Şiir Defteri” isimli şiir-oyunu sergileyerek perdelerini açan topluluk, 2011 yılında Turgut Özakman'ın eşsiz müzikali “Bir Şehnaz Oyun”u seyircilerin beğenisine sundu. 2012 ve 2013 yıllarında ise Ray Cooney'in dünyaca ünlü eseri “Karmakarışık”ı sahneye bir yıl ara verdikten sonra 3 Nisan 2015 tarihinde Ahmet Vefik Paşa'nın Moliere'den uyarladığı “Meraki” isimli oyunla tekrar tiyatro severlerin karşısına çıktı.

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

ÖZEL İAOSB NEDİM UYSAL ANADOLU TEKNİK LİSESİ

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Hüseyin DOĞAN • T.: 0232 376 71 76 - 226 www.iaosb.org.tr • hdogan@iaosb.org.tr

ARADA BİR

**HILMI
UĞURTAŞ**

E-posta: posta@posta.com.tr

Terörü kanıksamayacağız

Ulusumuz bu coğrafyada yer almaya başladığı tarihten bugüne pek çok saldırı ve tehdit altında kalmıştır. Yaşanan saldırılar, savaşlar, çok canların yitip gitmesine, bu coğrafyanın çok acı çekmesine neden olmuş ama ulusumuzun bu topraklardaki varlığını hiçbir güç silmemiştir. Bu mücadelelerin en büyüklerinden biri de Ulusal Kurtuluş savaşıdır. Ve o mücadelemiz sonucunda ülkemiz bugün için en büyük değerimiz olan Cumhuriyetimize kavuşmuştur.

Biz her türlü saldırı ve tehdidi bertaraf etmek de vatandaşın sahip olduğu jeo-politik konum, ulusumuzun sahip olduğu değerler bizi daima farklı güçlerin hedefi haline getirmiştir. Bugün de bizleri, birliğimizi,

POSTA etimiz, ulusal gelişmemizi hedefleyen saldırılar ile karşıyoruz. Ancak bu saldırılar, tarihimizde olduğu gibi savaş meydanlarında merkeze verilen bir savaşın çok farklıdır.

İlkemiz insanlarını koruyarak, yıldırarak gösterme gayreti

vatandaşlarımızın yapılan bu saldırılara üzülmemiz ne denli doğalsa, gün onlara teslim olmadan moralimiz ile çalışma azmi ve gücümüz ile onlara karşı durmak gündür. Ülkemizi bir terör ülkesi gibi gösterme gayretlerine, sinerek, moralimizi kaybederek değil, inadına bu saldırıların kanıksamadan, normal görmeye başlamadan, tepkimizi koyarak ayakta durmamız gereken bir dönemden geçiyoruz.

Biz sanayiciler olarak ise bozmadan üretmeye devam ederek durumumuzu sergileyeceğiz. Teröre karşı kanıksamadan durumumuz ne kadar sağlam olsa da ne yazık ki ülkemizin ekonomik gelişim ve değişimi halında ciddi bir duraklama ve bu rakamlara alışma ve kanıksama dönemi içindeyiz. Yalnız zamana kadar orta gelir tuzağına düştüğümüzü ve acilen bu durumdan çıkmamız gerektiğini vurgularken bugün diğer pek çok ekonomik göstergede de talakdığımız tuzaklardan kurtulamıyoruz.

Kamu bütçesinin büyüdüğü ve borç durumu, net uluslararası yatırım pozisyonları, finans piyasalarının borç durumu, enflasyon, enflasyonun izlediği süreç ve politik risklerin kredi derecelendirmelerini etkilediği görülmektedir. Her ne kadar global ekonomi de kabul gören finans kuruluşları ülkemizin kredi notları ile fazla

Büyüme, üreten ve istihdam yaratan sanayi modeli ile olacakİZMİR ATATÜRK ORGANİZE
SANAYİ BÖLGESİ
Izmir Atatürk Organized Industrial ZoneIzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş

Izmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş, Türkiye ekonomisini değerlendirerek, sanayicilerin yapısal reformlara yönelik olarak atılacak adımların beklentilerini söyledi. Uğurtaş, konuya ilgili şu ifadelerde bulundu: 'Büyüme ihtiyacımız olan oranları yakalamadı. Elde edilen ve önmüzkü yıllarda hedeflenen büyüme rakamları ne yazık ki bili izleyi götürecek hedefler değil. En kötü şartlarda, kendi dinamikleri ile yüzde 3'lük büyümeyi yakalayabilen Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu sıkıntılarının anlaşılması ancak yüzde 6'arası seyreden ve istikrarla devam edecek büyümeler ile mümkün. Bu büyüme rakamlarını AB ülkelerindeki

zimli dünya pazarlarında rekabet eden, gelişmekte olan ülkelerin rakamlarına bakmalan. Büyüme ile paralel olarak, sanayi üretiminde ve sanayinin GSYİH içindeki payı istenen düzeyin çok altında seyretmekte. Kapasite kullanımı 2011'den bu yana yüzde 75'lerde takılı kaldı. İşsizlik rakamları yüzde 10'pasından kurtulmadığı gibi yükselme eğilimi göstermekte. Yeni asgari ücret uygulamasının işsizliği bir artış işlemi getirmesi korkumuz devam etmekte. Çevremizdeki pek çok şirketin yılın ilk çeyreğini özellikle maliyetler açısından nasıl değerlendireceğini merak bekliyoruz. Ulusal ekonomide yaşanan duraksamının etkileri ile düşen ithalat neticesinde

dönemi verilen vaatlerin uygulanmaya konulması ve özellikle başta enerji olmak üzere temel maliyet unsurlarının yaşanan şirketlerin stratejilerine nasıl yansayacağını kısa sürede görebileceğiz. Milli gelir rakamlarımız ekonomideki tıkanmanın belirgin bir göstergesi. Kamu maliyesinde yakalanan istikrar ve olumlu rakamlar ile Türk bankacılık sisteminin sağlan

ekspress

OSB'ler teşvik sisteminin REVİZYON BEKLİYOR

Izmir'deki organize sanayi bölgeleri bakanlığın teşvik sistemini yeniden gözden geçirmesini ve sektöre göre teşvik verilmesini istiyor

ÖZKAN PEKGAĞILKAN
Ekonomide yaşanan olumsuz gelişmeler sonucu teşvik sistemi yeniden gözden geçirilerek, teşviklerin etkin şekilde verilmesi için revizyon yapılması gerekiyor. İzmir'deki OSB'ler bakanlığın teşvik sistemini yeniden gözden geçirmesini ve sektöre göre teşvik verilmesini istiyor. Türkiye'de teşvik verilmesi için OSB'lerin bakanlığın teşvik sistemini yeniden gözden geçirmesini ve sektöre göre teşvik verilmesini istiyor.

OSB'LERİN TEŞVİK SİSTEMİNİN REVİZYON BEKLİYOR

OSB'ler mercek altında

ME DEĞİLER?
OSB'lerin teşvik sistemi bakanlığın teşvik sistemini yeniden gözden geçirmesini ve sektöre göre teşvik verilmesini istiyor.

DÜNYA

Doğa tüm güzelliğini baharda gösterir. Ormanlar, dağlar, vadiler birer renk paletine döner. Her taraf çiçeklerle bezenir. Şimdi doğadaki uyanışına tanık olmanın, bu güzelliğin içinde uzun yürüyüşler yapmanın tam zamanı... Likya Yolu başta olmak üzere Türkiye'deki 17 yürüyüş rotasının oluşumu, bakımı, korunması ve bakımından sorumlu olan, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tavsiyesi ile kurulan Kültür Rotaları Derneği'nin (KDR) başlattığı çalışma kapsamında 'Avrupa'dan Türkiye'ye Yürüyüş Projesi', Avrupa Via Francigena Birliği (EAVF) ortaklığında, Antalya- Demre Belediyesi, Isparta- Eğirdir Belediyesi ve Bursa- İnegöl Belediyesi'nin katılımı ile yaşama geçirilecek. 1 yıl sürecek projeyle Avrupa Konseyi'nin Kültür Rotaları Enstitüsü'nde temsil edilen en köklü yürüyüş rotalarından olan, İngiltere'den başlayıp İsviçre ve Fransa üzerinden geçerek İtalya'nın Bari kentinde sona eren Via Francigena yürüyüş rotası, Balkanlar üzerinden Türkiye'ye kadar uzatılacak.

Likya yolu

Muğla Fethiye ile Antalya Konyaaltı arasında uzanan 509 kilometrelik rota, dünyanın en uzun 10 trekking parkurundan biri. Türkiye'nin uluslararası işaret sistemiyle belirlenen ilk uzun yürüyüş rotası Likya Yolu'nun bir kısmı halen kullanılmakta olan eski göç yollarından oluşuyor. 18 Likya kenti ve yeşille mavinin birbirine karıştığı doğal güzellikler içinden geçiyor. Take Yarımadası'nı kendilerine yurt edinen Anadolu'nun en eski halklarından biri olan Likyalılar'ın izini süren yürüyüş rotası, tarihi mekânların yanı sıra Ölüdeniz, Kabak Koyu, Yedigöller, Patara, Kalkan, Kaş, Demre, Finike, Adrasan, Çıralı gibi ülkemizin en önemli turizm bölgelerine

uğruyor. Rotanın en avantajlı özelliği, yılın 11 ayı yürüyüş olanağı sunması.

Evliya Çelebi Yolu

Evliya Çelebi Yolu, yürüyüşçü ve bisikletçilerin mutlaka denemesi gereken ve aynı zamanda da Türkiye'nin ilk at binme yolu olan bir rotadır. Rota, tarih ve doğayı, macera ve dinlenmeyi bir araya getirmektedir. Rotada geçirilen birkaç günü, Evliya'nın ziyaret ettiği köy ve şehirleri görecektir şekilde birleştirmek mümkündür. Bu yol, Evliya'nın doğumunun 400. yılı olan ve UNESCO'nun da Evliya'nın yaşamı ve yaptıklarını kutlama yılı olarak ilan ettiği 2011 yılında açılmıştır ve kendisinin 1671 yılında nihayet çıkabildiği Hac yolculuğunun ilk bölümlerini takip etmektedir.

Aziz Paul Yolu

Antalya'nın 10 km doğusundaki Perge ile Eğirdir Gölü'nün kuzeydoğusundaki Yalvaç arasında yer alan 500 km'lik ve yürümesi 27 gün süren işaretlenmiş bir rotadır. Antalya'nın 80 km kuzey doğusundaki Köprülü Kanyon Ulusal Park'ın girişindeki Beşkonak'tan başlayan ikinci bir kolu vardır. İkinci kol, Roma antik kenti Adada'da ilk rotayla birleşir. Rota, Roma yolları, patikalar ve orman yollarından geçer; yer yer dağ bisikletine uygundur.

Likya Yolu'ndan daha yabani bir rotadır, deniz seviyesinden başlar ve 2200 metreye kadar tırmanır. Rotada ortalama 2800 metreye kadar tırmanan iki opsiyonel zirve daha bulunur. Bu rota, Kate Clow tarafından 2008 yılında turizmi kırsal kesime taşımak ve Aziz Paul'ün Küçük Asya'daki ilk seyahatinde geçtiği yerler üzerinden yürüyüşçülere kırsala dair bir fikir vermek adına açılmıştır.

ELARA
Hotel
MAVİŞEHİR

REZERVASYON :

0.232.336 66 96
www.elaraotel.com

Karşıyaka'nın merkezindeki ilk dört yıldızlı otel olan Elara Mavişehir, üç farklı özellikteki konforlu 42 odası ve spa merkezi ile sizlere tatil ve iş amaçlı gezileriniz için olağanüstü bir ortam sunuyor. Otelimiz Şemikler ve Mavişehir metro istasyonlarına 5 dakika yürüme mesafesinde, yakında hizmete girecek olan tramvay ile de kolaylıkla ulaşılacak merkezi bir konumdadır. Adnan Menderes Hava limanına 45 km mesafede olup metro ile kolayca ulaşılabilir.

Mimarisi , özel dekorasyonu ve hizmet anlayışıyla fark yaratan Elara Hotel 12 standart, 18 superior, 12 suit toplam 42 odası ile iş ve eğlence amaçlı seyahat eden misafirlerimizin tüm ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir.

2 adet toplantı salonu, Türk Hamamı, sauna, masaj hizmeti, açık ve kapalı yüzme havuzlarıyla misafirlerine seçkin bir ortamda güler yüzlü hizmet vermektedir.

6514 Sk. No:10/A Mavişehir Karşıyaka / İzmir-Türkiye T: +90.232.336 66 96 E: info@elaraotel.com W: www.elaraotel.com

Elara Otel bir MORGÜL GROUP işletmesidir.

MORGÜL
GROUP

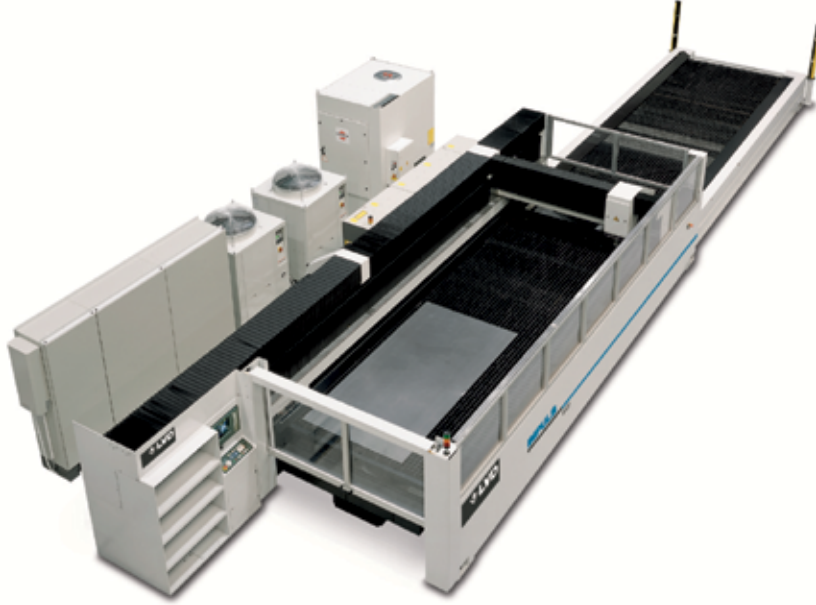
LAZER KESİM MAKİNEMİZ HİZMETİNİZDE

2000 X 6000 MM TEZGAH BOYUTU

25 MM SİYAH SAÇ KESİM

20 MM KROM SAÇ KESİM

16 MM ALÜMİNYUM SAÇ KESİM

demsac®

Demir Saç Profil Lojistik San. ve Tic. Ltd. Şti.

TEL : 0232 376 70 71

FAX : 0232 376 70 72

info@demsac.com.tr

www.demsac.com.tr

ADRES : 10044 SOKAK NO:2 A.O.S.B. / İZMİR